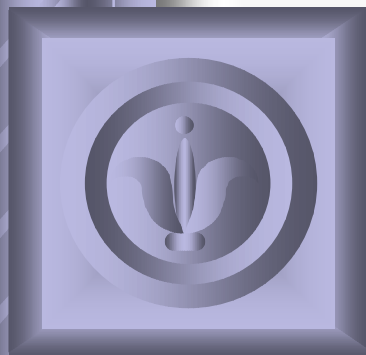

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
Π.Μ.Σ. ΣΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΣΤΕΛΕΧΗ**

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΣΤΗΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ:

ΠΕΡΔΙΚΑΚΗ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΤΣΙΡΙΤΑΚΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ:.....	6
«ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ».....	6
1. Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ.....	6
2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ (ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 1).....	8
2.1 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ.....	9
2.2 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ.....	14
2.3 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.....	15
2.4 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ.....	17
2.5 ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	20
3. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΔΛΠ ΚΑΙ ΕΛΠ.....	21
3.1. ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	21
3.2. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ.....	21
3.2.1 Λογιστική Αποσβέσεων.....	22
3.2.2 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία.....	22
3.2.3 Έξοδα πολυετούς απόσβεσης-Δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης.....	22
3.2.4 Κεφαλαιοποίηση τόκων και συναλλαγματικών διαφορών δανείων κατασκευαστικής περιόδου.....	23
3.2.5 Χρηματοδοτικές μισθώσεις.....	23
3.2.6 Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις.....	24
3.2.7 Κρατικές επιχορηγήσεις στοιχείων ενεργητικού.....	24
3.2.8 Βραχυπρόθεσμες επενδύσεις (Χρεόγραφα).....	24
3.3 ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	25
3.3.1 Ενοποιημένος Πίνακας Διάθεσης Αποτελεσμάτων.....	25
3.3.2 Διαφορές Ενοποίησης.....	25
3.3.3 Δικαιώματα Μειοψηφίας.....	25
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ:.....	27
«ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ».....	27
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	27
2. ΔΕΙΓΜΑ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.....	29
3. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ.....	30
3.1 ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟ ΛΟΓΩ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΓΛΣ ΣΤΑ ΔΛΠ.....	31
3.1.1 Άλλα περιουσιακά στοιχεία & έξοδα εγκατάστασης.....	32
3.1.2 Πάγια και εξοπλισμός.....	33
3.1.3 Επενδύσεις σε θυγατρικές – επενδύσεις κατεχόμενες για εμπορικούς σκοπούς.....	35
3.1.4 Τρεχούσες φορολογικές υποχρεώσεις – αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις & υποχρεώσεις.....	37
3.1.5 Αποθέματα.....	38
3.1.6 Απαιτήσεις από εμπορικές δραστηριότητες και προπληρωμές.....	38
3.1.7 Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.....	39
3.1.8 Διαφορές αναπροσαρμογής.....	39
3.1.9 Επιχορηγήσεις / δεδουλευμένες υποχρεώσεις – έξοδα επόμενων χρήσεων.....	40
3.1.10 Αποθεματικά.....	40
3.1.11 Υπολοιπό κερδών εις νεο.....	41
3.1.12 Αποζημίωση προσωπικού.....	41
3.1.13 Προβλέψεις.....	41

3.2 ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ Κ.Α.Χ ΛΟΓΩ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΓΛΣ ΣΤΑ ΔΛΠ.....	42
3.2.1 ΈΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΥΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ – ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ)	42
3.2.2 ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ.....	43
3.2.3 ΆΛΛΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	43
3.2.4 ΈΣΟΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ / ΔΙΑΘΕΣΗΣ / ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	44
3.2.5 ΆΛΛΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ / ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	44
3.2.6 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	45
3.2.7 ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	45
4. ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ Δ.Λ.Π ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ & ΧΡΗΜ/ΚΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ	45
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ:.....	50
«ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ».....	50
1. ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	50
2. ΕΝΙΑΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	51
3. ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΡΕΧΟΝ ΚΟΣΤΟΥΣ.....	52
4. ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ	54
5. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΥΣΙΑ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΥΠΟ	56
6. ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΦΥΣΕΩΣ.....	58
7. ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ.....	59
8. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	63
9. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	64
10. ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΤΙΚΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ.....	65
11. ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	67
ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.....	68
ΣΧΕΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	71
ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ:.....	73
«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ»	73

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η επάρκεια χρηματοοικονομικών πληροφοριών αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τους αναλυτές εισηγμένων εταιριών προκειμένου να προχωρήσουν σε συγκριτικές οικονομικές εκτιμήσεις, αλλά και για τους επενδυτές οι οποίοι καλούνται να παρέχουν τα κεφάλαιά τους για την τροφοδότηση της περαιτέρω ανάπτυξης των εταιριών. Οι επενδυτές, για να έχουν εμπιστοσύνη στις επενδυτικές επιλογές τους, θα πρέπει να έχουν έγκαιρες και έγκυρες πληροφορίες για την παρακολούθηση της πορείας της επιχείρησης, με σκοπό τη διασφάλιση της απόδοσης των κεφαλαίων τους. Το ζήτημα της ποιότητας και της ποσότητας των προς γνωστοποίηση πληροφοριών των εισηγμένων εταιριών αποκτά ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο της παγκοσμιοποιούμενης οικονομίας, όπου δρουν επενδυτές διαφορετικού χαρακτήρα και συμπεριφοράς, ειδικού βάρους και επενδυτικού προσανατολισμού. Η ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών διεθνώς έχει διαμορφώσει τις συνθήκες για την εναλλακτική τοποθέτηση επενδυτικών κεφαλαίων σε μετοχικούς και άλλους τίτλους διαφορετικών χωρών. Η απορρέουσα ανάπτυξη της διασυνοριακής επενδυτικής δραστηριότητας είναι ειδικότερα το αποτέλεσμα (α) των συνεχιζόμενων ρυθμών οικονομικής μεγένθυσης διεθνώς (τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα) και της συνακόλουθης πραγματοποίησης ικανοποιητικών χρηματιστηριακών αποδόσεων, (β) της βελτίωσης των συστημάτων συμψηφισμού και εκκαθάρισης χρηματιστηριακών συναλλαγών διεθνώς, η οποία κατέστη δυνατή από τις εξελίξεις στις νέες τεχνολογίες και (γ) της σταθερής προσπάθειας των εισηγμένων εταιριών να διαφοροποιήσουν τις πηγές χρηματοδότησης επιχειρηματικών σχεδίων μέσω της προσέλκυσης νέων επενδυτών.

Φαίνεται όμως ότι η ανάπτυξη της διασυνοριακής επενδυτικής δραστηριότητας και η αποτελεσματικότερη ολοκλήρωση των κεφαλαιαγορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και παγκοσμίως περιορίζεται από την ύπαρξη σημαντικών θεσμικών εμποδίων. Σημαντικό ερώτημα για τους επενδυτές, αλλά και τις εποπτικές αρχές των κεφαλαιαγορών, το οποίο παραμένει αναπάντητο, είναι η έκταση στην οποία διαφορές στα συστήματα λογιστικής παρουσίασης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των εταιριών και συνεπώς στην ποσότητα και στο περιεχόμενο των γνωστοποιούμενων πληροφοριών, αποτελούν σημαντικό παράγοντα αποθάρρυνσης της προσέλκυσης επενδυτικών κεφαλαίων, αλλά και παραπληροφόρησης. Πράγματι,

οι διαφορές στα λογιστικά πρότυπα μεταξύ των αγορών μπορούν να αποτελέσουν αιτία αποθάρρυνσης των ιδιωτών επενδυτών ή των διαχειριστών συλλογικών κεφαλαίων από την επένδυση στις αγορές αυτές, με αποτέλεσμα την καθίζηση της διασυνοριακής συναλλακτικής δραστηριότητας και της αναπτυξιακής δυναμικής των εταιριών, επιφέροντας συρρίκνωση των καλών επενδυτικών ευκαιριών, των οποίων η εκμετάλλευση θα οδηγούσε σωρευτικά σε νέο κύκλο μεγέθυνσης των εταιριών και των αγορών. Επομένως καθίσταται επιτακτική η ανάγκη ύπαρξης ενιαίων λογιστικών προτύπων, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο που θα προσδώσει μεγαλύτερη συνοχή στις λογιστικές καταστάσεις, καθώς η σύνταξή τους θα στηρίζεται σε ένα σύνολο προτύπων και διαδικασιών, μεταξύ των οποίων υπάρχει μια λογική συνέχεια και συνέπεια και αποφεύγονται αντιφάσεις και αντιθέσεις.

Με την επικείμενη υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων μέχρι το τέλος τρέχοντος οικονομικού έτους, αναμένεται να ικανοποιηθεί το αίτημα για ενιαίο σύστημα λογιστικών προτύπων που θα εφαρμόζεται από όλες τις εισηγμένες επιχειρήσεις και για όλες τις οργανωμένες αγορές της Ευρώπης.

Η παρούσα εργασία διερευνάει το ρόλο που αναμένεται να διαδραματίσουν τα ΔΛΠ στην ορθότερη εκτίμηση από μέρους όλων των ενδιαφερομένων (επενδυτές, δανειστές, εργαζόμενοι, αναλυτές-σύμβουλοι, πιστωτές, προμηθευτές, ανταγωνιστές, επιχειρησιακοί αντίπαλοι, Κυβέρνηση, στελέχη επιχειρήσεων, Τράπεζες, Κρατικοί Οργανισμοί) της περιουσιακής δομής, ποιότητας και αποδοτικότητας της διαχειριστικής λειτουργίας των επιχειρήσεων. Σκοπός μας είναι να εξετάσουμε τις απαντήσεις που αναμένεται να δώσουν τα ΔΛΠ σε θεμελιώδη προβλήματα της λογιστικής, με απώτερο σκοπό την αύξηση της εμπιστοσύνης των χρηστών στην πληροφόρησή που αντλούν από τις οικονομικές καταστάσεις. Ωστόσο όφελος από την δημοσίευση υψηλής ποιότητας χρηματοοικονομικών πληροφοριών (corporate disclosure quality) αντλεί και η ίδια η επιχείρηση. Στη διεθνή βιβλιογραφία υποστηρίζεται η άποψη (P. Sengupta, 1998) ότι η ποιότητα και η διαφάνεια των χρηματοοικονομικών πληροφοριών μιας επιχείρησης είναι δυνατόν να επιδράσει θετικά στη μείωση του κόστους δανεισμού της. Αξίζει επίσης να τονίσουμε ότι η διεύρυνση της ροής των πληροφοριών σε σχέση με τη δραστηριότητα των επιχειρήσεων, καθώς και η ορθή ερμηνεία των πληροφοριών αυτών (π.χ. εκ μέρους των οικονομικών αναλυτών) θεωρείται ότι συμβάλλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της αγοράς (market efficiency). Επομένως η αύξηση της ποιότητας και ποσότητας των προς γνωστοποίηση πληροφοριών των εισηγμένων εταιριών που ενδέχεται να επιφέρει η εφαρμογή των ΔΛΠ θα προσδώσει οφέλη σε όλους τους συμμετέχοντες στο επιχειρηματικό κύκλωμα (επενδυτές, επιχειρήσεις,

αγορά) συμβάλλοντας έτσι στην επίτευξη των σκοπών της Χρηματοοικονομικής Διοικητικής.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από τρία βασικά μέρη. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει τη βιβλιογραφική αναφορά με τη συνοπτική παρουσίαση των βασικών διεθνών λογιστικών προτύπων σε αντιπαραβολή με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, των θεσμικών οργάνων κατάρτισης τους και των κανονισμών θέσπισης τους. Η παρουσίαση των λογιστικών προτύπων γίνεται με κριτική ματιά, αντιπαραβάλλοντας τις βασικές αρχές των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων με εκείνες που διέπουν τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (διατάξεις του Κ.Ν.2190/1920 και του Π.Δ. 1123/1980 - Ε.Γ.Λ.Σ- καθώς και φορολογικές οι άλλες διατάξεις οι οποίες εκδίδονται και επηρεάζουν την απεικόνιση των οικονομικών καταστάσεων) αναδεικνύοντας τα πλεονεκτήματα των πρώτων έναντι των δεύτερων.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας αναλύεται η εμπειρική μελέτη που ακολουθήσαμε πάνω σε ένα δείγμα ελληνικών εταιρειών που έχουν καταρτίσει οικονομικές καταστάσεις ταυτόχρονα με τα ΔΛΠ και τα ΕΛΠ. Σκοπός ήταν να μελετήσουμε την επίδραση που θα έχει η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών προτύπων σε ένα δείγμα ελληνικών οικονομικών καταστάσεων που έχουν ετοιμαστεί ταυτόχρονα και με τα δύο πρότυπα για την περίοδο 2000-2004. Παράλληλα εξετάσαμε την επίδραση που έχει η υιοθέτηση των ΔΛΠ σε βασικά λογιστικά μεγέθη (σύνολο ενεργητικού, σύνολο υποχρεώσεων, αξία καθαρής θέσης, κύκλος εργασιών, κέρδη χρήσης) και χρηματοοικονομικούς δείκτες (αριθμοδείκτες ρευστότητας, διαρθρωτικής ισορροπίας, δραστηριότητας, αποδοτικότητας, δαπανών λειτουργίας, καθώς και επενδυτικοί αριθμοδείκτες) των εταιρειών του δείγματος.

Τέλος στο τρίτο μέρος της εργασίας συνοψίζονται τα βασικά συμπεράσματα που ενισχύουν την άποψη ότι τα ΔΛΠ συμβάλλουν στην πληρέστερη και πιο αξιόπιστη ενημέρωση των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων (επενδυτές, μέτοχοι, Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα).

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ:

«ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ»

1. Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι το κύριο και πλέον αποδεκτό μέσο έκφρασης της λογιστικής επιστήμης και αποτελούν μία κωδικοποιημένη μορφή λογιστικών αρχών και κανόνων γενικά αποδεκτών που θα πρέπει να εφαρμόζονται για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων. Παρουσιάζουν, επίσης, τον τρόπο σύμφωνα με τον οποίο πρέπει να απεικονίζονται συγκεκριμένες οικονομικές συναλλαγές και γεγονότα, έτσι ώστε η συμμόρφωση με αυτούς τους κανόνες, να θεωρείται αναγκαία για την εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Τα βασικότερα όργανα κατάρτισης λογιστικών προτύπων σε διεθνές επίπεδο είναι η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (I.A.S.C.), το Σώμα Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (I.A.S.B.), η Συμβουλευτική Επιτροπή Προτύπων (S.A.C. - παροχή συμβουλών προς την I.A.S.B. σχετικά με τα τρέχοντα έργα, πληροφόρηση της I.A.S.B. για τις επιπτώσεις των προτεινόμενων Προτύπων στους χρήστες αυτών), η Επιτροπή Διερμηνειών Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (I.F.R.I.C. - ερμηνεία των Προτύπων και η έγκαιρη παροχή οδηγιών σχετικά με θέματα που δεν αναλύονται επαρκώς στα εκδοθέντα Πρότυπα) και η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (International Accounting Standards), αναπτύσσονται από Συμβούλιο της Επιτροπής Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board -IASB). Τα μέλη του Σώματος επιλέγονται από την I.A.S.C. σκοπός της οποίας ήταν από την ίδρυσή της (1973), η δημιουργία ενός ενιαίου συνόλου παγκόσμιων Λογιστικών Προτύπων. Η I.A.S.C. ιδρύθηκε το 1973 από αντιπροσώπους επαγγελματικών φορέων 9 χωρών. Έργο της ήταν η εκπόνηση λογιστικών προτύπων με κύριο σκοπό την βελτίωση της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων, ειδικά για χώρες που δεν υφίσταντο θεσμοθετημένα Λογιστικά Πρότυπα. Η αρχική προσέγγιση ήταν να υποδεικνύει εναλλακτικούς χειρισμούς, ώστε η υιοθέτηση των Λογιστικών Προτύπων να είναι ευρύτερα

αποδεκτή. Στις αρχές της δεκαετίας 1990 ξεκινάει μία σοβαρή προσπάθεια αναβάθμισης των IAS και περιορισμού των εναλλακτικών χειρισμών.

Διαπιστώνοντας λοιπόν ότι η ανταγωνιστικότητα των Ευρωπαϊκών Κεφαλαιαγορών απαιτεί σύγκληση των κανόνων που διέπουν την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων και ότι οι σχετικές Κοινοτικές Οδηγίες (4η και 7η) δεν εξασφαλίζουν αυτήν την επιδίωξη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποβάλλει το Φεβρουάριο του 2001, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, πρόταση «Κανονισμού» ο οποίος καθορίζει το μηχανισμό υιοθέτησης Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και ορίζει ότι τα Κράτη-Μέλη θα μπορούν να απαιτήσουν την ταχύτερη εφαρμογή των IAS (International Accounting Standards). Για την ταχύτερη έγκριση και αποδοχή των IAS η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε ένα ευέλικτο σχήμα με δύο όργανα, το τεχνικό όργανο EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group), και το πολιτικό όργανο ARC (Accounting Regulatory Committee).

Από τις αρχές του 2001 αλλάζει η μορφή της Επιτροπής Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, και συστήνεται το IASC Foundation, με όργανα τους Trustees (Θεματοφύλακες) και το IASB (Συμβούλιο IAS). Τον Απρίλιο του 2001, το IASB προχωρεί στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, ονομαζόμενου «Preface to International Financial Reporting Standards» (IFRS) μέσω του οποίου επικυρώνει όλα τα Λογιστικά Πρότυπα που είχαν εκδοθεί έως τότε (IAS) και τα μετονομάζει σε IFRS «Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης». Έτσι όλα τα Πρότυπα που θα εκδίδονται πλέον από την I.A.S.B., θα ονομάζονται Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (International Financial Reporting Standards) ενώ αντίθετα όσα είχαν εκδοθεί από την I.A.S.C. κατά την περίοδο 1973 – 2001, ονομάζονται Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (International Accounting Standards).

Με την δημοσίευση του κανονισμού 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Σεπτέμβριο 2002) σχετικά με την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IAS), για κάθε δημοσιονομικό έτος που αρχίζει από την 1 Ιανουαρίου 2005, επιχειρήσεις που διέπονται από τους νόμους ενός κράτους μέλους θα πρέπει να προετοιμάσουν τις οικονομικές Καταστάσεις τους σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που υιοθετούνται στο ευρωπαϊκό επίπεδο, εάν στην ημερομηνία κλεισίματος των ισολογισμών τους, οι τίτλοι τους αναγνωρίζονται στις εμπορικές συναλλαγές σε μια ρυθμισμένη αγορά οποιουδήποτε κράτους μέλους. Η Ελλάδα θεσμοθέτησε την εφαρμογή των IAS με το άρθρο 1 του Ν.2992/2002, που προέβλεπε την πρόωρη σε σχέση με τα άλλα κράτη-μέλη της ευρωπαϊκής κοινότητας υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων για τις διαχειριστικές χρήσεις που έληγαν μετά την 31η Δεκεμβρίου 2002.

Ακολούθησαν τροποποιήσεις της ανωτέρω νομοθετικής διάταξης με το άρθρο 21 του Ν.3156/2003 και την Υπουργική Απόφαση του Ιουλίου 2003 μέχρι το οριστικό κείμενο του Ν. 3229/2004 με το οποίο καθορίστηκε η τελική ημερομηνία μετάβασης στα ΔΛΠ. Εκτός των άλλων με τον νόμο αυτό επιδιώκεται η εναρμόνιση των φορολογικών και εμπορικών διατάξεων καθώς και του ΕΓΛΣ με τις αρχές των ΔΛΠ.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ (ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 1)

Οι οικονομικές καταστάσεις αποτελούν μια δομημένη παρουσίαση της οικονομικής θέσης μιας επιχείρησης καθώς και των συναλλαγών που έχουν αναληφθεί από αυτήν.

Βασική επιδίωξη της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων είτε αυτές καταρτίζονται κατά τις αρχές των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Δ.Λ.Π 1) είτε κατά την ελληνική εμπορική νομοθεσία (Ν.2190/1920, άρθρο 42α, παράγραφος 2), είναι η παροχή πληροφοριών σχετικά με:

- την οικονομική θέση, την απόδοση και τις ταμειακές ροές της επιχείρησης οι οποίες είναι χρήσιμες σε ένα ευρύ κύκλο χρηστών για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων,
- τα αποτελέσματα της διαχείρισης των πόρων από τη διοίκηση.

Απώτερη επιδίωξη των οικονομικών καταστάσεων είναι να βοηθήσουν τους χρήστες να εκτιμήσουν τις μελλοντικές ταμειακές ροές της επιχείρησης και ειδικότερα το χρόνο και τη βεβαιότητα της δημιουργίας τους.

Ενδεικτικά οι παρεχόμενες πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνουν οι οικονομικές καταστάσεις είναι:

- το ενεργητικό – σύνολο των περιουσιακών στοιχείων που έχει στην κατοχή της η εταιρεία κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού της.
- τις υποχρεώσεις και τα Ίδια Κεφάλαια – πηγές προέλευσης των κεφαλαίων με τα οποία αποκτήθηκαν τα περιουσιακά στοιχεία του ενεργητικού.
- τα έσοδα και τα έξοδα συμπεριλαμβανομένων των κερδών και των ζημιών
- τις ταμειακές ροές της επιχείρησης.

Όλη η ανωτέρω πληροφόρηση αντλείται από τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, οι οποίες παρουσιάζουν μικρές διαφοροποιήσεις μεταξύ των ΔΛΠ και της ελληνικής νομοθεσίας. Μία πλήρης σειρά οικονομικών καταστάσεων περιλαμβάνει τις ακόλουθες επιμέρους καταστάσεις:

Σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π (Δ.Λ.Π 1, άρθρο 1, παρ.7)	Σύμφωνα με το Ν.2190/1920 (άρθρο 42α, παρ.1)
Τον Ισολογισμό	Τον Ισολογισμό
Την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης	Την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης
Την Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων	Τον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων. (Σύμφωνα με το άρθρο 100, κωδ. Ν.2190/1920 δεν προβλέπεται η σύνταξη Πίνακα Διαθέσεως Αποτελεσμάτων για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις)
Την Κατάσταση Ταμειακών Ροών	Το προσάρτημα
Τις Επεξηγηματικές Σημειώσεις σχετικά με τις χρησιμοποιούμενες λογιστικές πολιτικές και επεξηγηματικές πληροφορίες.	

Αξίζει να επισημάνουμε ότι δεν υπάρχουν πλέον αξιόλογες διαφορές σε ότι αφορά τις Βασικές Λογιστικές Αρχές με τις οποίες γίνεται η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων και ότι οι γενικές αρχές του Ν. 2190/1920 είναι στην ουσία ίδιες με αυτές των ΔΛΠ. Η εναρμόνιση αυτή επιτεύχθηκε σε μεγάλο βαθμό με τη συμμόρφωση του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου και των Ν.2190/1920 και 3190/1955 (εταιρικό Δίκαιο) προς τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από τις οδηγίες και τους κανονισμούς που έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα οι πλέον σχετικοί με την εναρμόνιση της λογιστικής πρακτικής των επιχειρήσεων διεθνώς είναι οι 4^η και 7^η και δύο κανονισμοί περί της Ευρωπαϊκής Εταιρείας και τις Πολυεθνικές Κοινοπραξίες.

2.1 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ο Ισολογισμός παρουσιάζει σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή (ημέρα κλεισίματος του Ισολογισμού της) την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, δηλαδή τα στοιχεία του ενεργητικού, τις υποχρεώσεις και τα ίδια κεφάλαια αυτής.

Όπως και με τις υπόλοιπες οικονομικές καταστάσεις, οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στον Ισολογισμό θα πρέπει να έχουν τα ακόλουθα ποιοτικά χαρακτηριστικά:

- Κατανοητότητα (να γίνονται κατανοητές από τους χρήστες).
- Σχετικότητα (να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των χρηστών).
- Αξιοπιστία (να είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη λάθη).

- Συγκρισιμότητα (να καταρτίζονται με τον ίδιο τρόπο, έτσι ώστε να είναι συγκρίσιμες από τους χρήστες).

Συγκρίνοντας τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν.2190/1920) με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και συγκεκριμένα με το Δ.Λ.Π 1 που αναφέρεται στις αρχές και κανόνες κατάρτισης του Ισολογισμού, παρατηρούμε αρκετές ομοιότητες μεταξύ των δύο μεθόδων στη δομή και το περιεχόμενο του Ισολογισμού. Αναλυτικότερα οι σημαντικότερες ομοιότητες είναι οι ακόλουθες:

- Τα στοιχεία του ισολογισμού ταξινομούνται σε κυκλοφοριακά και μη κυκλοφοριακά στοιχεία ανάλογα με το βαθμό ρευστοποίησης των στοιχείων του ενεργητικού και σε τρέχουσες και μη τρέχουσες υποχρεώσεις με βάση το βαθμό ληκτότητας των στοιχείων του παθητικού. Ο διαχωρισμός αυτός είναι σύνηθες αλλά όχι δεσμευτικός σύμφωνα με τα ΔΛΠ. Όταν μια επιχείρηση επιλέγει να μην κάνει αυτήν την κατάταξη, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις πρέπει να παρουσιάζονται γενικά κατά τη σειρά ρευστότητας τους και να γίνεται διαχωρισμός των ποσών που αναμένεται να διακανονισθούν ή να εισπραχθούν σε χρόνο μεγαλύτερο των δώδεκα μηνών από την ημερομηνία του Ισολογισμού.
- Η παρουσίαση και η ταξινόμηση των στοιχείων του Ισολογισμού θα πρέπει να διατηρείται με συνέπεια από χρήση σε χρήση. Σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα παρέκκλιση από την αρχή αυτή επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση που η μεταβολή θα καταλήξει σε μια περισσότερο κατάλληλη παρουσίαση των οικονομικών γεγονότων ή συναλλαγών ή όταν η μεταβολή αυτή επιβάλλεται από ένα πρότυπο ή μια διερμηνεία. Στην περίπτωση που γίνονται τέτοιες αλλαγές παρουσίασης η επιχείρηση θα επαναταξινομεί τις συγκριτικές πληροφορίες της προκειμένου να εξασφαλίζεται η συγκρισιμότητα με την τρέχουσα περίοδο. Η ελληνική νομοθεσία ορίζει ότι η διαφοροποίηση του τρόπου παρουσίασης του Ισολογισμού θα πρέπει να αναφέρεται στο προσάρτημα και να αιτιολογείται επαρκώς.
- Κάθε ουσιώδες στοιχείο θα πρέπει να απεικονίζεται ξεχωριστά στις οικονομικές καταστάσεις. Ως ουσιώδη στοιχεία είναι εκείνα τα στοιχεία, η μη γνωστοποίηση των οποίων, θα μπορούσε να επηρεάσει τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών που λαμβάνονται με βάση τις οικονομικές καταστάσεις. Αντίθετα στοιχεία τα οποία κρίνονται επουσιώδη θα πρέπει να συναθροίζονται με ποσά όμοιας φύσης ή λειτουργίας και δε χρειάζεται να παρουσιάζονται ξεχωριστά. Για την απόφαση αν ένα στοιχείο (ή μια συγκέντρωση στοιχείων) είναι ουσιώδης, συνεκτιμώνται η φύση και το

μέγεθός του. Η ελληνική νομοθεσία απαιτεί οι συγχωνευμένοι λογαριασμοί να αναλύονται στο προσάρτημα.

Ωστόσο δεν λείπουν και οι διαφορές μεταξύ των Ελληνικών και των Δ.Λ.Π οι κυριότερες εκ των οποίων εντοπίζονται στον τρόπο εμφάνισης και παρουσίασης του ισολογισμού. Συγκεκριμένα:

Δομή και παρουσίαση του Ισολογισμού:

Σύμφωνα με το Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα τα κονδύλια του ισολογισμού θα πρέπει να εμφανίζονται με συγκεκριμένη σειρά και θέση. Επίσης οι περιγραφές και τα κονδύλια που εμφανίζονται στον Ελληνικό Ισολογισμό είναι αρκετά αναλυτικά. Συγκεκριμένα η διάταξη του άρθρου 42γ του Ν.2190/1920 ορίζει ότι υιοθετείται η οριζόντιου τύπου κατάταξη των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, κατά αντίστροφη σειρά του βαθμού ρευστοποιήσεως για τα πρώτα (αρχίζοντας από τα πάγια και τελειώνοντας στα μετρητά) ή του βαθμού ληκτότητας για τις δεύτερες (αρχίζοντας από το μετοχικό κεφάλαιο και τελειώνοντας στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Σύμφωνα με την οριζόντια διάταξη ο ισολογισμός έχει το σχήμα του λογαριασμού και στηρίζεται στην εξίσωση:

$$\text{Ενεργητικό} = \text{Ίδια κεφάλαια} + \text{Υποχρεώσεις}$$

Στο αριστερό σκέλος καταχωρούνται τα περιουσιακά στοιχεία του ενεργητικού και στο δεξιό σκέλος οι υπό ευρεία έννοια υποχρεώσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται και τα ίδια κεφάλαια, τα οποία αποτελούν υποχρεώσεις προς τους φορείς της επιχείρησης αόριστης λήξεως.

Αντίθετα το ΔΛΠ 1 δεν ορίζει συγκεκριμένο τρόπο παρουσίασης όσο αφορά τη σειρά εμφάνισης των κονδυλίων, ενώ δεν απαιτεί και συγκεκριμένη περιγραφή τους με τη προϋπόθεση ότι η εταιρεία ακολουθεί με συνέπεια έναν τρόπο παρουσίασης από χρήση σε χρήση. Ωστόσο αναφέρει με ακρίβεια και λεπτομέρεια τις πληροφορίες που πρέπει να περιέχει ο ισολογισμός. Έτσι Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Π.1, Θα πρέπει να εμφανίζονται σε ξεχωριστές γραμμές του Ισολογισμού (κατ' ελάχιστον) τα ακόλουθα στοιχεία:

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ Δ.Λ.Π. ΣΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ

Κατηγορίες Κονδυλίων	Περιεχόμενο	Σχετικά Πρότυπα
Ενσώματα Πάγια	Αναγνωρίζονται τα πάγια στοιχεία του ενεργητικού (οικόπεδα, κτίρια, μηχανήματα, μεταφορικά μέσα, έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός, ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση) είτε αυτά είναι ιδιόκτητα, είτε κατέχονται από την επιχείρηση με βάση χρηματοοικονομική μίσθωση.	Δ.Λ.Π. 16 «Ενσώματα Πάγια» Δ.Λ.Π. 17 «Μισθώσεις» Δ.Λ.Π. 40 «Επενδύσεις σε ακίνητα» Δ.Λ.Π. 20 «Λογιστική των κρατικών επιχορηγήσεων και γνωστοποίησης της κρατικής υποστήριξης» Δ.Λ.Π. 36 «Μείωση της αξίας στοιχείων του ενεργητικού».
Άυλα πάγια στοιχεία Υπεραξία επιχείρησης	Αναγνωρίζονται τα άυλα πάγια στοιχεία επιχείρησης. Ως υπεραξία αναγνωρίζεται η διαφορά μεταξύ τιμήματος που καταβλήθηκε και της εύλογης αξίας των επί μέρους στοιχείων του ενεργητικού μείον τις υποχρεώσεις κατά την αγορά μιας θυγατρικής επιχείρησης.	Δ.Λ.Π. 38 «Άυλα στοιχεία του ενεργητικού». Δ.Λ.Π. 22 «Ενοποιήσεις επιχειρήσεων» Δ.Λ.Π. 27 «Ενοποιημένες και απλές οικονομικές καταστάσεις»
Επενδύσεις και άλλα χρηματοοικονομικά μέσα	Αναγνωρίζονται οι κατεχόμενες μέχρι τη λήξη τους επενδύσεις και τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού.	Δ.Λ.Π. 32 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποίηση και Παρουσίαση» Δ.Λ.Π. 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Αποτίμηση»

Κατηγορίες Κονδυλίων	Περιεχόμενο	Σχετικά Πρότυπα
Επενδύσεις που αναγνωρίζονται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	Αναγνωρίζονται ως συγγενείς επιχειρήσεις.	Δ.Λ.Π. 22 «Ενοποιήσεις επιχειρήσεων» Δ.Λ.Π. 28 «Επενδύσεις σε συγγενείς»
Βιολογικά στοιχεία του ενεργητικού	Αναγνωρίζονται με βάση τις απαιτήσεις του σχετικού Προτύπου.	Δ.Λ.Π. 41 «Γεωργία»
Αποθέματα	Αναγνωρίζεται το κόστος κτήσης των πάσης φύσεως αποθεμάτων (ιστορικό κόστος).	Δ.Λ.Π. 2 «Αποθέματα»
Απαιτήσεις	Αναγνωρίζονται όλες οι απαιτήσεις από τη λειτουργική δραστηριότητα της επιχείρησης.	Δ.Λ.Π. 1 «Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων» Δ.Λ.Π. 18 «Έσοδα»
Ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	Αναγνωρίζονται τα μετρητά και οι υψηλής ρευστότητας και χαμηλού κινδύνου επενδύσεις.	Δ.Λ.Π. 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Αποτίμηση» Δ.Λ.Π. 7 «Καταστάσεις Ταμειακών Ροών»

Υποχρεώσεις προς προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	Αναγνωρίζονται όλες οι υποχρεώσεις από τη λειτουργική δραστηριότητα της επιχείρησης.	Δ.Λ.Π. 1 «Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων»
Φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις	Αναγνωρίζονται οι φόροι εισοδήματος όπως αυτοί προκύπτουν από την εφαρμογή του σχετικού Προτύπου.	Δ.Λ.Π. 12 «Φόροι εισοδήματος»
Προβλέψεις	Αναγνωρίζονται υποχρεώσεις αβέβαιου χρόνου και ποσού.	Δ.Λ.Π. 37 «Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενες απαιτήσεις»
Μακροπρόθεσμες έντοκες υποχρεώσεις	Αναγνωρίζονται οι έντοκες υποχρεώσεις της επιχείρησης, οι οποίες λήγουν μετά το τέλος της επόμενης χρήσης.	Δ.Λ.Π. 32 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποίηση και Παρουσίαση» Δ.Λ.Π. 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Αποτίμηση»
Δικαιώματα μειοψηφίας	Αναγνωρίζονται τα δικαιώματα των τρίτων πάνω στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα της χρήσης, που προκύπτουν κατά την ενοποίηση των θυγατρικών με τη μέθοδο της ολικής ενοποίησης.	Δ.Π.Χ.Π. 3 «Ενοποίηση επιχειρήσεων» Δ.Λ.Π. 27 «Ενοποιημένες και απλές οικονομικές καταστάσεις»
Κεφάλαιο και αποθεματικά	Αναγνωρίζονται οι εισφορές των συμμετεχόντων στην επιχείρηση.	Δ.Λ.Π. 32 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποίηση και Παρουσίαση» Δ.Λ.Π. 33 «Κέρδη ανά μετοχή»

Αναφέρεται ότι η προαναφερθείσα κατηγοριοποίηση δεν είναι υποχρεωτική, ούτε εξαντλεί όλες τις κατηγορίες κονδυλίων που θα πρέπει να εμφανισθούν ξεχωριστά στον Ισολογισμό. Ανάλογα με το επίπεδο σημαντικότητας που θα κρίνει η επιχείρηση, παρέχεται η δυνατότητα να προστεθούν επιπλέον κατηγορίες ούτως ώστε ο Ισολογισμός να παρουσιάζει την όσο το δυνατόν πιο «εύλογη εικόνα» της επιχείρησης κατά τον χρόνο σύνταξης του Ισολογισμού.

Ποιότητα και ποσότητα πληροφοριών:

Σε σχέση με τα Ε.Λ.Π. ο Ισολογισμός δεν είναι τόσο αναλυτικός, σε αντίθεση με τα Δ.Λ.Π. που απαιτούν να αναφέρονται όλες οι απαραίτητες γνωστοποιήσεις και να αναλύονται τα κονδύλια του Ισολογισμού.

Συμψηφισμός:

Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π 1 (παράγραφος 33 και 34) στοιχεία του ενεργητικού και υποχρεώσεις καθώς και έσοδα και έξοδα δεν πρέπει να συμψηφίζονται κατά την παρουσίασή τους στις οικονομικές καταστάσεις, παρά μόνο στις περιπτώσεις που κάτι τέτοιο ορίζεται από συγκεκριμένο Πρότυπο. Στοιχεία εσόδων και εξόδων συμψηφίζονται όταν και μόνο όταν συγκεκριμένο Πρότυπο το επιτρέπει ή όταν κέρδη, ζημίες, έσοδα και έξοδα προκύπτουν από όμοιες οικονομικές συναλλαγές, είναι επουσιώδη και για την κατανόηση τους απαιτείται παρουσίαση μετά από συμψηφισμό. Διαφορετική άποψη έχει το Ε.Γ.Λ.Σ το οποίο απαγορεύει οποιοδήποτε συμψηφισμό μεταξύ κονδυλίων των λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού ή των λογαριασμών εσόδων και εξόδων και η εμφάνιση μόνο της μεταξύ τους διαφοράς.

2.2 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ

Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, αποτελεί σημαντική πηγή πληροφορόρησης για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, δεδομένου ότι μέσω αυτής αντλούν σημαντικές πληροφορίες, κυρίως για την απόδοση της επιχείρησης. Απεικονίζει τα έσοδα και έξοδα μιας εταιρείας καθώς και τα αποτελέσματα (κέρδη ή ζημίες) που προκύπτουν από τις λειτουργικές δραστηριότητες, από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, από έκτακτα γεγονότα, αντικανονικές ενέργειες, παραλείψεις, συμπτωματικές πράξεις και συναλλαγές (έκτακτα και ανόργανα έσοδα).

Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π 1 η παρουσίαση της Κατάστασης Αποτελεσμάτων μπορεί να γίνει με δύο εναλλακτικούς τρόπους: είτε με την μέθοδο των κατ' είδος δαπανών, είτε με την μέθοδο της λειτουργίας δαπανών ή του «κόστους πωλήσεων». Δηλαδή αφήνεται στην διακριτική ευχέρεια της επιχείρησης να επιλέξει τη δομή και τον τύπο κατάρτισης της κατάστασης αυτής, ανάλογα με το είδος οργάνωσης της επιχείρησης και σύμφωνα με την ανάγκη για ακριβοδίκαιη παρουσίαση. Αναφορικά με την πρώτη μέθοδο τα έξοδα εμφανίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης με λεπτομέρεια και ανάλογα με το είδος τους (π.χ. αποσβέσεις, αγορές πρώτων υλών, μεταφορικά έξοδα, διαφημίσεις, μισθοί και ημερομίσθια κ.λ.π.), ανεξάρτητα από τον προορισμό τους. Αντίθετα η μέθοδος της ανάλυσης των εξόδων ανά λειτουργία (γνωστή και ως η μέθοδος του «κόστους των πωλήσεων») παρέχει μεγαλύτερη πληροφορόρηση στους χρήστες για την πρόβλεψη των μελλοντικών ταμειακών ροών απαιτεί όμως τη γνωστοποίηση πρόσθετων πληροφοριών σχετικά με τη φύση των εξόδων (π.χ. τις αποσβέσεις ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων

καθώς και τα έξοδα προσωπικού). Η μέθοδος αυτή κατατάσσει τα έξοδα ανάλογα με τη λειτουργία τους δηλαδή ως μέρος του κόστους πωλήσεων, των εξόδων διάθεσης και των εξόδων διοίκησης.

Παρατηρούμε ότι η παρουσίαση της Κατάστασης Αποτελεσμάτων κατά λειτουργία προσεγγίζει περισσότερο στην μορφή της κατάστασης αποτελεσμάτων όπως αυτή καθορίζεται από το Ε.Γ.Λ.Σ (σύμφωνα με το άρθρο 42δ του Ν.2190/1920 η παρουσίαση των Αποτελεσμάτων Χρήσεως γίνεται σε κάθετη διάταξη με υποχρεωτική αναγραφή του κύκλου εργασιών). Παρόλα αυτά δεν παύουν να υπάρχουν διαφορές στην ταξινόμηση των κονδυλίων γεγονός που διαφοροποιεί τα επιμέρους αποτελέσματα που προκύπτουν με βάση τα δύο λογιστικά πρότυπα (π.χ. «Ολικά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης» συγκρινόμενα με το αντίστοιχο κονδύλι «Κέρδος Εκμετάλλευσης») ακόμη και στην περίπτωση που δεν υπάρχουν αναμορφώσεις αποτελεσματικών λογαριασμών. Επίσης, η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης με βάση το Ν.2190/1920 δεν πληροφορεί για τα καθαρά κέρδη/ζημιές χρήσεως όπως κάνουν τα ΔΛΠ παρά μόνο για τα καθαρά αποτελέσματα προ φόρων καθώς δεν υπολογίζει το φόρο εισοδήματος, τα δικαιώματα μειοψηφίας και τα έκτακτα κονδύλια με τα οποία επιβαρύνονται τα αποτελέσματα.

2.3 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Είναι γενικά παραδεκτό ότι το βασικό μέγεθος που μετράει την αποδοτικότητα μιας εταιρείας και αποτελεί βάση για άλλες μετρήσεις, όπως η απόδοση επενδύσεως ή τα κέρδη ανά μετοχή, είναι τα καθαρά κέρδη της όπως προκύπτουν από την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης για μια συγκεκριμένη περίοδο. Η προσέγγιση όμως αυτή αγνοεί γεγονότα τα οποία παρόλο που δεν επηρεάζουν τα καθαρά κέρδη επηρεάζουν την καθαρή θέση της εταιρείας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ενός τέτοιου γεγονότος είναι η υπεραξία που προκύπτει από αναπροσαρμογή της αξίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων.

Ο λογιστικός χειρισμός που προτείνεται τόσο στα πλαίσια του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου όσο και στα πλαίσια των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (παρά τις διαφορές στον τρόπο και χρόνο υπολογισμού) συνίσταται στην καταχώρηση αυτής της υπεραξίας απ' ευθείας στα ίδια κεφάλαια χωρίς επίδραση των αποτελεσμάτων. Συνεπώς σε μία τέτοια περίπτωση η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης δεν αντικατοπτρίζει το σύνολο των αλλαγών στην οικονομική κατάσταση της εταιρείας στη διάρκεια μίας περιόδου.

Προκειμένου να καλυφθεί εν μέρει το κενό της παρουσίασης της μεταβολής τη οικονομικής θέσης της εταιρείας αλλά και να μπορεί να δοθεί καλύτερη εικόνα σχετικά με την αποδοτικότητα της τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα επιβάλλουν την κατάρτιση της «Κατάστασης Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων» (“Statement of Changes in Equity) ή εναλλακτικά της «Κατάστασης Καταχωρημένων Κερδών ή Ζημιών» (“Statement of Recognized Gains and Losses”). Η κατάρτιση της κατάστασης αυτής δεν προβλέπεται από την Ελληνική Νομοθεσία καθώς το κενό της πληροφόρησης καλύπτεται μερικώς με την σύνταξη του Πίνακα Διάθεσης των κερδών. Ωστόσο στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, όπου με βάση την Ελληνική Νομοθεσία η κατάρτιση του Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων δεν είναι υποχρεωτική, υπάρχει πλήρης διαφοροποίηση από τα Δ.Λ.Π.

Η Κατάσταση Μεταβολών της Καθαρής θέσης περιλαμβάνει όλες εκείνες τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες προκειμένου ο χρήστης να κατανοήσει την μεταβολή που επήλθε στα ίδια κεφάλαια της εταιρείας :

- Κατά την διάρκεια της χρήσης (αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, επιχορηγήσεις , αναπροσαρμογές κ.τ.λ.)
- Κατά την λήξη της χρήσης μέσω της διανομής των αποτελεσμάτων.

Αναλυτικότερα, οι πληροφορίες που πρέπει να περιέχονται στις καταστάσεις των ιδίων κεφαλαίων σύμφωνα με την παράγραφο 6 του Δ.Λ.Π. 1, είναι οι ακόλουθες:

- Το καθαρό κέρδος ή τη ζημιά της χρήσης
- Κάθε επιμέρους έσοδο, έξοδο, κέρδος ή ζημιά που ορίζεται από το πρότυπο ότι καταχωρείται απ' ευθείας στα ίδια κεφάλαια καθώς και το σύνολο αυτών των στοιχείων.
- Τη σωρευτική επίδραση των μεταβολών στις λογιστικές μεθόδους και των διορθώσεων βασικών λαθών που αντιμετωπίστηκαν σύμφωνα με τη βασική μέθοδο του Δ.Λ.Π. 8 «Αποτελέσματα χρήσεως, βασικά Σφάλματα και Μεταβολές λογιστικών αρχών ή μεθόδων» (I.A.S. 8 “Net Profit or Loss for the Period Fundamental Errors and Changes in Accounting Policies”).
- Μεταφορές κεφαλαίων από / ή προς τους μετόχους και διανομές μερισμάτων στους μετόχους π.χ. αύξηση ή μείωση του μετοχικού κεφαλαίου.
- Το υπόλοιπο του σωρευμένου κέρδους ή ζημίας στην αρχή της χρήσης την κίνηση της χρήσης καθώς και το υπόλοιπο κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού.
- Συμφωνία μεταξύ της λογιστικής αξίας έναρξης και τέλους χρήσης για κάθε κατηγορία κεφαλαίου για τη διαφορά υπέρ το άρτιο και για κάθε αποθεματικό γνωστοποιώντας ξεχωριστά κάθε μεταβολή.

Σημειώνουμε ότι τα στοιχεία 4,5,6 είναι δυνατό να μην παρουσιάζονται στην κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων αλλά στο προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων.

Το κενό που προκύπτει από την μη σύνταξη των αντίστοιχων καταστάσεων με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα καλύπτεται εν' μέρη, από τον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων η σύνταξη του οποίου όμως εξαντλείται μόνο στους ατομικούς ισολογισμούς των εταιρειών αφού η κατάρτισή του είναι προαιρετική για τους ενοποιημένους ισολογισμούς. Στα ΔΛΠ δεν γίνεται καμία διάκριση ανάμεσα σε ατομικές και ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις ως προς την υποχρεωτικότητα κατάρτισης των καταστάσεων για τα ίδια κεφάλαια.

Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι η προτεινόμενη από το Διοικητικό Συμβούλιο διανομή των κερδών της χρήσης με βάση τα Δ.Λ.Π. δεν καταχωρείται στα κονδύλια του Ισολογισμού κατά το κλείσιμο της χρήσης αλλά στην επόμενη χρήση όταν με βάση την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης οριστικοποιείται. Όμως με βάση την εμπορική νομοθεσία (Κ.Ν.2190/1920) ο τρόπος διάθεσης των κερδών υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς π.χ. το ποσό των κερδών που θα κρατηθεί για τον σχηματισμό του τακτικού αποθεματικού είναι ανεξάρτητο από την βούληση της Γενικής Συνέλευσης, επίσης η μη διανομή του πρώτου μερίσματος ή η διανομή μικρότερου μερίσματος απαιτεί αυξημένες πλειοψηφίες οι οποίες ανάλογα με την σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου κάθε εταιρείας μπορεί να καθιστούν την διανομή του πρώτου μερίσματος ουσιαστικά υποχρεωτική.

2.4 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Οι Καταστάσεις Ταμειακών Ροών παρέχουν, στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, πληροφορίες σχετικές με τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να δημιουργεί ταμειακά διαθέσιμα, το χρόνο και τη βεβαιότητα της δημιουργίας των διαθεσίμων αυτών, καθώς και τις απαραίτητες πληροφορίες για τη χρήση αυτών από τη Διοίκηση της επιχείρησης. Δείχνουν της εισροές και εκροές της επιχείρησης που προκύπτουν από τις λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες της. Σύμφωνα με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (5/204/14.11.2000), οι εταιρίες οι οποίες έχουν μετοχές εισηγμένες στον Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, υποχρεούνται στην κατάρτιση Κατάστασης Ταμειακών Ροών, η οποία παρουσιάζει τις ταμειακές ροές ταξινομημένες κατά λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Οι ταμειακές ροές εμφανίζονται με βάση την έμμεση μέθοδο (καθαρές ροές από

πληρωμές και εισπράξεις), ενώ δεν προβλέπεται η χρησιμοποίηση της άμεσης μεθόδου (αναμόρφωση κερδών χρήσεως). Ωστόσο με την καθιέρωση των Δ.Λ.Π. (Δ.Λ.Π. 7) καθίσταται υποχρεωτική η κατάρτιση της κατάστασης ταμειακών ροών από όλους τους τύπους των επιχειρήσεων ανεξαρτήτως κλάδου στον οποίο ανήκουν.

Οι ταμιακές ροές κάθε εταιρείας ταξινομούνται και παρουσιάζονται σε τρεις επιμέρους κατηγορίες:

- Λειτουργικές δραστηριότητες (οι κύριες δραστηριότητες δημιουργίας εσόδων της εταιρείας)
- Επενδυτικές δραστηριότητες (η απόκτηση και διάθεση μακροπροθέσμων περιουσιακών στοιχείων και άλλων επενδύσεων οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στα ταμιακά ισοδύναμα)
- Χρηματοδοτικές δραστηριότητες (οι δραστηριότητες που καταλήγουν σε μεταβολές στο μέγεθος και στη συγκρότηση των ιδίων κεφαλαίων και του δανεισμού της επιχείρησης).

Αναλυτικότερα οι ταμειακές ροές από **λειτουργικές δραστηριότητες** προέρχονται βασικά από τις κυρίες δραστηριότητες δημιουργίας εσόδων της επιχείρησης, δηλαδή από συναλλαγές και άλλα γεγονότα που υπεισέρχονται στον προσδιορισμό του καθαρού κέρδους ή της ζημιάς (π.χ εισπράξεις απαιτήσεων που προέρχονται από πωλήσεις αγαθών ή παροχή υπηρεσιών, εξοφλήσεις υποχρεώσεων που προέρχονται από την προμήθεια εμπορευμάτων ή πρώτων υλών, εισπράξεις από δικαιώματα εκμετάλλευσης, αμοιβές, προμήθειες κ.τ.λ).

Η παρουσίαση των ταμειακών ροών που προέρχονται από λειτουργικές δραστηριότητες σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 7 μπορεί να γίνει με μια από τις δύο ακόλουθες μεθόδους:

- Με την **άμεση μέθοδο** κατά την οποία γνωστοποιούνται οι κύριες κατηγορίες ακαθάριστων εισπράξεων και ακαθάριστων πληρωμών με μετρητά. Η άμεση μέθοδος παρέχει πληροφορίες που μπορεί να είναι χρήσιμες στην εκτίμηση μελλοντικών ταμειακών ροών και οι οποίες δεν είναι διαθέσιμες με την έμμεση μέθοδο.
- Με την **έμμεση μέθοδο** κατά την οποία το καθαρό κέρδος ή ζημιά αναμορφώνεται με βάση τις επιδράσεις των συναλλαγών μη ταμειακής φύσης (π.χ. αποσβέσεις), των δεδουλευμένων εισπράξεων ή πληρωμών καθώς και στοιχείων εσόδων ή εξόδων που συνδέονται με επενδυτικές ή χρηματοοικονομικές ταμειακές ροές.

Οι **επενδυτικές δραστηριότητες** συνδέονται με την απόκτηση και τη διάθεση των μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων και άλλων επενδύσεων που δεν περιλαμβάνονται στα ταμιακά ισοδύναμα (π.χ πληρωμές για αγορά ενσώματων παγίων και άλλων μακροπρόθεσμων απαιτήσεων, εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων παγίων και άλλων μακροπρόθεσμων απαιτήσεων καθώς και αποπληρωμές χορηγηθέντων δανείων, εισπράξεις από τόκους, μερίσματα, μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και συμμετοχές). Η ιδιαίτερη γνωστοποίηση των ταμειακών εκροών και εισροών για επενδυτικές δραστηριότητες είναι σημαντική, δεδομένου ότι αντιπροσωπεύει την έκταση κατά την οποία έχουν πραγματοποιηθεί επενδύσεις, οι οποίες με τη σειρά τους θα δημιουργήσουν μελλοντικά έσοδα και ταμειακές εισροές.

Οι **Χρηματοοικονομικές δραστηριότητες** είναι αυτές που καταλήγουν σε μεταβολές στο μέγεθος και στη συγκρότηση των ιδίων κεφαλαίων και του δανεισμού της επιχείρησης. Η ξεχωριστή γνωστοποίηση των ταμειακών ροών που προέρχονται από τις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες είναι σημαντική, γιατί επισημαίνεται ο τρόπος χρηματοδότησης της επιχείρησης μέσα στη χρήση.

Στις ταμειακές ροές από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, ενδεικτικά, περιλαμβάνονται οι ακόλουθες κατηγορίες συναλλαγών:

- Εισπράξεις από εκδόσεις μετοχών και λοιπών συμμετοχικών τίτλων.
- Πληρωμές μερισμάτων κοινών και προνομιούχων μετοχών.
- Πληρωμές στους μετόχους ή εταίρους για να εξαγοραστούν οι μετοχές της επιχείρησης.
- Εισπράξεις μετρητών από την έκδοση ομολόγων, δανείων, γραμματίων, ενυπόθηκων δανείων και άλλων βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων δανείων.
- Εκταμιεύσεις για αποπληρωμή δανείων.
- Πληρωμές μισθωτή για τη μείωση του οφειλόμενου υπολοίπου χρηματοοικονομικής μίσθωσης.

Για τις επενδυτικές ταμειακές ροές και τις χρηματοοικονομικές ταμειακές ροές ο τρόπος παρουσίασης είναι ο ίδιος, ανεξάρτητα από το εάν ακολουθείται η άμεση ή η έμμεση μέθοδος παρουσίασης των ταμειακών ροών από τις λειτουργικές δραστηριότητες της επιχείρησης.

2.5 ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Το προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων (Σημειώσεις) θα πρέπει να περιλαμβάνει όλες εκείνες τις αναλύσεις, επεξηγήσεις και πληροφορίες ώστε σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες οικονομικές καταστάσεις να επιτυγχάνεται πλήρης διαφάνεια για την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα της εταιρείας, ακριβοδίκαιη παρουσίαση των οικονομικών της στοιχείων, ομαλοποίηση των συναλλαγών και προστασία των επενδυτών από τις αφερέγγυες και μη βιώσιμες επιχειρήσεις.

Η ποιότητα και η ποσότητα των πληροφοριών που περιέχονται στο προσάρτημα σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα. Η ελληνική νομοθεσία με τις διατάξεις του Ν.2190, κυρίως του άρθρου 43α) καθώς και με ένα πλήθος άλλων διατάξεων που είναι διασπαρμένες στις διάφορες παραγράφους των άρθρων 42α,42β, 42ε και 43 καθορίζει τις πληροφορίες που πρέπει περιλαμβάνονται στο Προσάρτημα.

Αντίστοιχα το Δ.Λ.Π 1 (παράγραφος 91 και 92) καθορίζει τις ακόλουθες πληροφορίες – γνωστοποιήσεις (disclosures) οι οποίες θα πρέπει να περιλαμβάνονται στο Προσάρτημα:

- Παρουσίαση πληροφοριών για τις βάσεις καταρτίσεως των οικονομικών καταστάσεων και για τις συγκεκριμένες λογιστικές μεθόδους που επελέγησαν για σημαντικές συναλλαγές και γεγονότα.
- Γνωστοποίηση των πληροφοριών που απαιτούνται από τα Δ.Λ.Π, οι οποίες δεν παρουσιάζονται αλλού στις οικονομικές καταστάσεις.
- Παροχή πρόσθετων πληροφοριών που είναι αναγκαίες για μια ακριβοδίκαιη παρουσίαση.
- Παρουσίαση των μεθόδων αποτίμησης που χρησιμοποιήθηκαν
- Γνωστοποίηση οποιουδήποτε ειδικότερου λογιστικού χειρισμού που κρίνεται απαραίτητη για την ορθή κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων.
- Κάθε στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων πρέπει να παραπέμπει σε τυχόν σχετική πληροφορία του προσαρτήματος.

Τέλος πρέπει να γνωστοποιούνται, αν αυτό δεν γίνεται αλλού στις οικονομικές καταστάσεις, η έδρα και η νομική μορφή της επιχείρησης, η χώρα ίδρυσης, περιγραφή της φύσης των εργασιών και των κυριότερων δραστηριοτήτων της, η επωνυμία της μητρικής αν πρόκειται για όμιλο επιχειρήσεων και ο αριθμός των εργαζομένων στο τέλος της χρήσης ή ο μέσος όρος κατά τη διάρκεια αυτής.

3. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΔΛΠ ΚΑΙ ΕΛΠ

Προκειμένου να οροθετηθούν οι κύριες διαφορές μεταξύ των Ε.Λ.Π. και των Δ.Λ.Π., ως Ε.Λ.Π. λαμβάνονται υπ' όψη οι αρχές που τίθενται από τις διατάξεις του Κ.Ν.2190/1920 και του Π.Δ. 1123/1980 (Ε.Γ.Λ.Σ.) και όχι τυχόν φορολογικές οι άλλες διατάξεις οι οποίες εκδίδονται και επηρεάζουν την απεικόνιση των οικονομικών καταστάσεων.

Οι κύριες διαφορές μεταξύ των Ε.Λ.Π. και των Δ.Λ.Π. θα μπορούσαν να χωρισθούν σε τρεις βασικές κατηγορίες:

- Στις συντασσόμενες Οικονομικές Καταστάσεις.
- Στην διαφορετική λογιστική αντιμετώπιση ορισμένων περιπτώσεων και γεγονότων.
- Στις ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

3.1. ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Τα Δ.Λ.Π. απαιτούν την σύνταξη της Κατάστασης Μεταβολών της Καθαρής θέσης κάτι το οποίο δεν προβλέπεται από την Ελληνική Νομοθεσία. Το κενό καλύπτεται μερικώς με την σύνταξη του Πίνακα Διάθεσης των κερδών. Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, όπου με βάση την Ελληνική Νομοθεσία η κατάρτιση του Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων δεν είναι υποχρεωτική, υπάρχει πλήρης διαφοροποίηση από τα Δ.Λ.Π.

3.2. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Οι λογιστικοί χειρισμοί που απαιτούνται από τα Δ.Λ.Π. για την απεικόνιση διαφόρων λογιστικών γεγονότων διαφέρουν από αυτούς που απαιτούνται από την Ελληνική Νομοθεσία.

Οι διαφορές αυτές πολλές φορές σχετίζονται όχι με τις εφαρμοζόμενες λογιστικές αρχές για την σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων αλλά με φορολογικές διατάξεις οι οποίες επιδρούν ουσιαστικά στην σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων ⁴.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι κυριότερες διαφορές μεταξύ των Ελληνικών και των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

3.2.1 Λογιστική Αποσβέσεων

Οι αποσβέσεις με βάση την **Ελληνική Νομοθεσία** υπολογίζονται με σταθερούς συντελεστές οι οποίοι θα πρέπει να εφαρμόζονται πάγια από την κάθε επιχείρηση.

Με βάση τα **Δ.Λ.Π.** κάθε εταιρεία θα πρέπει να εκτιμά την ωφέλιμη ζωή των περιουσιακών στοιχείων της και μάλιστα αυτή η εκτίμηση θα πρέπει να υπόκειται σε τακτικούς ελέγχους και εάν κριθεί απαραίτητο να αναπροσαρμόζεται.

3.2.2 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Με βάση την **Ελληνική Νομοθεσία** τα γήπεδα και τα κτίρια αναπροσαρμόζονται υποχρεωτικά με βάση τον Ν.2065/1992 κάθε τέσσερα χρόνια και με τους συντελεστές που ορίζει ο νόμος. Αντίθετα, στα **Δ.Λ.Π.**, η αναπροσαρμογή επιτρέπεται υπό ορισμένες προϋποθέσεις για κάθε πάγιο περιουσιακό στοιχείο, και ο προσδιορισμός της αναπροσαρμοσμένης αξίας γίνεται κατόπιν εργασίας που εκτελείται από εξειδικευμένο εκτιμητή και όχι με σταθερούς συντελεστές.

3.2.3 Έξοδα πολυετούς απόσβεσης-Δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης.

Με βάση την **Ελληνική Νομοθεσία**, συγκεκριμένες κατηγορίες δαπανών καταχωρούνται στον Ισολογισμό και όχι στα αποτελέσματα και αποσβένονται είτε άμεσα είτε σε πέντε χρόνια.

Τα **Δ.Λ.Π.** θέτουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις προκειμένου αυτές οι δαπάνες να πληρούν τα κριτήρια για την καταχώρηση τους στον Ισολογισμό. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι τα έξοδα ίδρυσης δεν καταχωρούνται στον Ισολογισμό.

Οι δαπάνες έρευνας δεν καταχωρούνται σαν άυλο περιουσιακό στοιχείο, ενώ οι δαπάνες αναπτύξεως καταχωρούνται μόνο αν η επιχείρηση μπορεί να αποδείξει:

- Την τεχνική δυνατότητα ολοκλήρωσεως του άυλου περιουσιακού στοιχείου, ούτως ώστε να είναι διαθέσιμο προς χρήση ή πώληση
- Την πρόθεσή της να ολοκληρώσει το άυλο περιουσιακό στοιχείο και να χρησιμοποιήσει ή να πωλήσει αυτό
- Πως το άυλο περιουσιακό στοιχείο θα δημιουργήσει πιθανά μελλοντικά οικονομικά οφέλη. Μεταξύ άλλων πραγμάτων η επιχείρηση πρέπει να

αποδείξει την ύπαρξη αγοράς για το προϊόν του άυλου περιουσιακού στοιχείου ή για το ίδιο το άυλο περιουσιακό στοιχείο αν πρόκειται να χρησιμοποιείται εσωτερικώς.

- Τη διαθεσιμότητα των κατάλληλων τεχνικών οικονομικών και άλλων πόρων για να ολοκληρώσει την ανάπτυξη και να χρησιμοποιήσει ή να πωλήσει το άυλο περιουσιακό στοιχείο.
- Την ικανότητά της να αποτιμά αξιόπιστα τις αποδοτέες δαπάνες στο άυλο περιουσιακό στοιχείο κατά τη διάρκεια της αναπτύξεώς του.

3.2.4 Κεφαλαιοποίηση τόκων και συναλλαγματικών διαφορών δανείων κατασκευαστικής περιόδου.

Με βάση την **Ελληνική νομοθεσία**, οι τόκοι και οι συναλλαγματικές διαφορές (έξοδα) που αφορούν δάνεια που έχουν ληφθεί για την κατασκευή ή απόκτηση ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου, καταχωρούνται ως άυλο περιουσιακό στοιχείο και αποσβένονται,

- οι μεν τόκοι σε διάστημα έως και πέντε έτη,
- ενώ οι συναλλαγματικές διαφορές μέσα στην διάρκεια ισχύς του δανείου.

Στα **Δ.Λ.Π.** ως βασική μέθοδος προτείνεται η καταχώριση των παραπάνω δαπανών στα αποτελέσματα της χρήσης, ενώ ως εναλλακτική μέθοδος, επιτρέπεται να αποτελέσουν αυξητικό στοιχείο του κόστους και να αποσβεσθούν μέσα στην ωφέλιμη διάρκεια ζωής του παγίου.

3.2.5 Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Με βάση την **Ελληνική Νομοθεσία** οι μισθώσεις περιουσιακών στοιχείων είτε πρόκειται για χρηματοδοτικές είτε για λειτουργικές, δεν απεικονίζονται στον Ισολογισμό του μισθωτή, αντίθετα παραμένουν και απεικονίζονται στον Ισολογισμό του εκμισθωτή.

Το ετήσιο μίσθωμα λογίζεται συνολικά ως δαπάνη για τον μισθωτή και ως έσοδο για τον εκμισθωτή.

Τα **Δ.Λ.Π.** κάνουν διάκριση των μισθώσεων σε χρηματοδοτικές και σε λειτουργικές και απαιτούν οι χρηματοδοτικές να καταχωρούνται, για τον μεν μισθωτή ως αγορασθέντα πάγια, για τον δε εκμισθωτή ως πώληση παγίων.

3.2.6 Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις

Με βάση την **Ελληνική Νομοθεσία** στις Οικονομικές καταστάσεις απεικονίζονται μόνο οι φόροι οι οποίοι υπολογίζονται με βάση τις διατάξεις της Ελληνικής Φορολογικής Νομοθεσίας.

Τα **Δ.Λ.Π.** απαιτούν ο κάθε φόρος εισοδήματος να αντιμετωπίζεται ως δαπάνη, και ως τέτοια θα πρέπει να συσχετίζεται με τις συναλλαγές τις οποίες αφορά. Έτσι οι υποχρεώσεις από τις τρέχουσες χρονικές λογιστικές διαφορές θα πρέπει να υπολογίζονται και να εμφανίζονται είτε ως μελλοντικές υποχρεώσεις πληρωτέων φόρων είτε ως απαιτήσεις αντιπροσωπεύοντας προπληρωμές φόρων.

3.2.7 Κρατικές επιχορηγήσεις στοιχείων ενεργητικού

Με βάση την **Ελληνική Νομοθεσία** εμφανίζονται στα ίδια κεφάλαια και αποσβένονται (μεταφερόμενα στα αποτελέσματα) ανάλογα με τον χρόνο απόσβεσης του παγίου.

Σύμφωνα με τα **Δ.Λ.Π.**, οι κρατικές επιχορηγήσεις που αφορούν το ενεργητικό πρέπει να εμφανίζονται στον ισολογισμό, είτε ως έσοδο επομένων χρήσεων (Λογαριασμός Παθητικού) είτε αφαιρετικά από τη λογιστική αξία των σχετικών περιουσιακών στοιχείων (εναλλακτικός χειρισμός).

3.2.8 Βραχυπρόθεσμες επενδύσεις (Χρεόγραφα)

Με βάση την **Ελληνική Νομοθεσία** τα χρεόγραφα αποτιμούνται στην μικρότερη αξία μεταξύ της αξίας κτήσεως και της τρέχουσας αξίας

Σύμφωνα με τα **Δ.Λ.Π.**, τα χρεόγραφα μπορούν να αποτιμηθούν είτε στην μικρότερη αξία μεταξύ της αξίας κτήσεως και της τρέχουσας αξίας ή εναλλακτικά στην τρέχουσα αξία τους.

Κάθε επιλογή αποτίμησης θα πρέπει βέβαια να ακολουθείται από την εταιρεία πάγια.

3.3 ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Τα σημεία διαφοροποίησης κατά την κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων εντοπίζονται στα ακόλουθα θέματα:

3.3.1 Ενοποιημένος Πίνακας Διάθεσης Αποτελεσμάτων

Με βάση τα **Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα** οι εταιρείες δεν είναι υποχρεωμένες να συντάσσουν ενοποιημένο πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων.

Σύμφωνα με τα **Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα** δεν υπάρχει υποχρέωση για κατάρτιση Πίνακα Διαθέσεως Αποτελεσμάτων. Προβλέπεται όμως η υποχρεωτική κατάρτιση του Πίνακα Μεταβολών της Καθαρής Θέσης.

3.3.2 Διαφορές Ενοποίησης

Με βάση τα **Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα** ο λογιστικός χειρισμός των διαφορών ενοποίησης είναι ο ακόλουθος:

(α) αποσβένονται, είτε εφάπαξ είτε τμηματικά και ισόποσα, σε περισσότερες από μία χρήσεις, οι οποίες δεν είναι δυνατό να υπερβαίνουν τα πέντε έτη, και

(β) παρέχεται η ευχέρεια της άμεσης και εμφανούς αφαίρεσής τους απευθείας από τα ίδια κεφάλαια του ενοποιημένου ισολογισμού.

Τα **Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα** για το σχολιαζόμενο θέμα προβλέπουν ότι η απόσβεση της υπεραξίας αυτής δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 20 έτη, ενώ η χρονική διάρκεια στην οποία γίνεται η απόσβεση καθώς και η μέθοδος υπολογισμού της απόσβεσης επανεκτιμώνται τουλάχιστον στο τέλος κάθε χρήσης.

3.3.3 Δικαιώματα Μειοψηφίας

Με βάση τα **Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα** οι «διαφορές ενοποίησης» εμφανίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό σε ιδιαίτερο κονδύλι με τον τίτλο «δικαιώματα μειοψηφίας» στην κατηγορία «ίδια κεφάλαια»

Αντίθετα με βάση τα **Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα** οι διαφορές αυτές παρουσιάζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό σε ιδιαίτερη κατηγορία ξεχωριστά από τις υποχρεώσεις και από τα ίδια κεφάλαια.

**ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ:
«ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ»**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τη λήξη του πρώτου τριμήνου του οικονομικού έτους 2005 (31.03.2005) όλες οι εισηγμένες επιχειρήσεις στα χρηματιστήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποχρεούνται να συντάξουν τις λογιστικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τις αρχές των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (Δ.Π.Χ.Π)₁. Η υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Π από την Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα στην ιστορία της χρηματοοικονομικής ανάλυσης και απεικόνισης των οικονομικών καταστάσεων και αναδεικνύει τα πρώτα ως τα πιο ευρέως αποδεκτό μοντέλο λογιστικής τυποποίησης παγκοσμίως. Γεγονός που καθιστά αναγκαία την κατανόηση από μέρους των στελεχών και των επενδυτών των θεμελιωδών μεταβολών που θα προκαλέσει η υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Π κυρίως από χώρες (όπως η Γερμανία, η Γαλλία, η Ελλάδα) όπου το σύστημα λογιστικών προτύπων στηρίζεται σε μία σειρά υποχρεωτικών νομικών ρυθμίσεων, με σκοπό την άντληση κυρίως από το κράτος των αναγκαίων στοιχείων για το προγραμματισμό και την άσκηση της οικονομικής του πολιτικής (stakeholder-oriented countries). Αντιθέτως τα Δ.Π.Χ.Π διέπονται από διαφορετική φιλοσοφία και ακολουθούν το πρότυπο λειτουργίας του αγγλοσαξονικού μοντέλου δίνοντας έμφαση στη πληρέστερη και αξιόπιστη ενημέρωση των επενδυτών και πιστωτών (shareholder-oriented accounting model).

Στο παρόν μέρος της εργασίας εξετάζεται η επίδραση που θα έχει η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών προτύπων στην κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, ελέγχοντας ένα δείγμα Ελληνικών εταιρειών κατά την περίοδο 2000-2004. Αντιπαραθέτουμε λογιστικά δεδομένα εταιρειών (ισολογισμοί και Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσεις) τα οποία απεικονίζονται ταυτόχρονα με δύο διαφορετικά πρότυπα Λογιστικής Παρουσίασης: με βάση τις αρχές του Ελληνικού Λογιστικού Σχεδίου (και του Κ.Ν. 2190/1920) και τις αρχές των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ή αλλιώς ΔΠΧΠ). Συγκρίνουμε δηλαδή για το ίδιο δείγμα εταιρειών και για τις ίδιες χρονικές περιόδους, Ισολογισμούς και Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης που

έχουν ετοιμαστεί παράλληλα και με τα δύο πρότυπα. Επιπλέον παραθέτουμε πώς η υιοθέτηση των ΔΛΠ θα μεταβάλλει βασικά λογιστικά μεγέθη (σύνολο ενεργητικού, σύνολο υποχρεώσεων, αξία καθαρής θέσης, κύκλος εργασιών) και χρηματοοικονομικούς δείκτες (αριθμοδείκτες ρευστότητας, διαρθρωτικής ισορροπίας, δραστηριότητας, αποδοτικότητας, δαπανών λειτουργίας, καθώς και επενδυτικοί αριθμοδείκτες).

Επισημαίνουμε ότι η βασική διαφορά των δύο προτύπων έγκειται στο ότι το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο οι συντάκτες του οποίου επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό από το Γαλλικό Λογιστικό Σχέδιο δίνει μεγαλύτερη έμφαση στο ιστορικό κόστος (*historical cost accounting model*) ως μέθοδο αποτίμησης της αξίας των επιχειρήσεων διότι είναι πιστοποιήσιμο και μικρότερη έμφαση στην παρούσα αγοραία αξία ή στις προβλέψεις οι οποίες δεν είναι πιστοποιήσιμες *ex ante*. Επιπλέον στην ελληνική πραγματικότητα (και σε άλλες χώρες κυρίως της Κεντρικής Ευρώπης) η εθνική φορολογική νομοθεσία επηρεάζει σημαντικά τις λογιστικές μετρήσεις δημιουργώντας το κίνητρο αποκάλυψης μικρότερου ύψους κερδών σε σχέση με τα υλοποιηθέντα, γεγονός που υποβαθμίζει την αξία των ισολογισμών ως βοηθητικό μέσο λήψης επενδυτικών αποφάσεων. Στη χώρα μας όπως και σε άλλες χώρες της Ευρώπης (Γερμανία, Γαλλία και Σκανδιναβικές χώρες) ο κύριος τρόπος επιχειρηματικής χρηματοδότησης είναι (ως πρόσφατα τουλάχιστον) ο τραπεζικός δανεισμός διαπίστωση που ενισχύεται και από τους υψηλούς δείκτες δανειακής εξάρτησης (*asset – debt ratio*) των ελληνικών επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια το σύστημα λογιστικών προτύπων και γνωστοποίησης πληροφοριών είναι έτσι διαμορφωμένο ώστε να δίνει έμφαση στις διαφορετικές συνιστώσες των πιστωτικών και χρεωστικών διαδικασιών και ανοιγμάτων των επιχειρήσεων και να υιοθετεί λογιστικές απεικονίσεις οι οποίες παρέχουν συντηρητικές εκτιμήσεις καθώς με το τρόπο αυτόν περισσότερα κεφάλαια παραμένουν διαθέσιμα στις επιχειρήσεις για την εξυπηρέτηση του αναληφθέντος τραπεζικού χρέους.

Αντίθετα τα ΔΛΠ εισάγουν έννοιες όπως η παρούσα αξία, το τρέχον κόστος και η εύλογη αξία στην αποτίμηση των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων, η αντανάκλαση της οικονομικής ουσίας των γεγονότων και συναλλαγών και όχι απλώς και μόνο της νομικής υπόστασης (τύπου) αυτών, η χρήση του αποτελεσματικού επιτοκίου και αναλογιστικών μελετών, αρχές δηλαδή που αυξάνουν την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων και διευκολύνουν τη λήψη αποφάσεων εκ μέρους επενδυτών και πιστωτών (*shareholder-oriented accounting model*).

Η παρούσα εργασία εστιάζει το ενδιαφέρον της στις ελληνικές επιχειρήσεις και γενικότερα στις επιχειρήσεις που ακολουθούν το ΕΓΛΣ και την ελληνική εμπορική νομοθεσία. Δεν έχουν δηλαδή συμπεριληφθεί στο υπό εξέταση δείγμα ξένες

ευρωπαϊκές εταιρείες προκειμένου να αποφευχθούν προβλήματα σύγκρισης μεταξύ χωρών με διαφορετικό κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον.

Ωστόσο πρέπει να αναφέρουμε ότι στην Ελλάδα υπάρχουν ελάχιστες επιχειρήσεις εισηγμένες στο Χ.Α. που έχουν καταρτίσει λογιστικές καταστάσεις σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. καθώς η υποχρεωτική εφαρμογή τους ορίστηκε για την χρήση του 2005. Επίσης όσες εταιρείες συνέταξαν οικονομικές καταστάσεις με βάση τα διεθνή πρότυπα το έκαναν για λόγους εσωτερικής πληροφόρησης και επομένως δεν προέβησαν σε δημοσίευσή τους. Το γεγονός αυτό δυσχέρανε την συγκέντρωση οικονομικών καταστάσεων (Ισολογισμών και Αποτελεσμάτων χρήσης) μέσω οικονομικών εφημερίδων ή μέσω των διαδικτυακών τόπων (site) και γενικότερα εντύπων (ενημερωτικά δελτία) που εκδίδουν οι εταιρείες. Συνέπεια των παραπάνω είναι ότι το δείγμα των εταιρειών που χρησιμοποιήθηκε για τη μελέτη μας είναι περιορισμένο και δεν τηρεί τις προϋποθέσεις της τυχαιότητας (αποτελεί κυρίως δείγμα διευκόλυνσης). Επίσης οι οικονομικές καταστάσεις που παραθέτουμε ως δείγμα δεν είναι δημοσιευμένες και επομένως σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να θεωρηθούν επίσημες.

Η δομή της εμπειρικής μελέτης έχει ως εξής:

- Περιγραφή του δείγματος των εταιρειών για τις οποίες εξετάσαμε τους ισολογισμούς και τις Κ.Α.Χ
- Επίδραση των βασικών διαφορών που χαρακτηρίζουν τα δύο πρότυπα λογιστικής τυποποίησης στα λογιστικά κονδύλια των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών του δείγματος
- Εξέταση των επιδράσεων που έχει η υιοθέτηση των ΔΛΠ σε βασικά λογιστικά μεγέθη (σύνολο ενεργητικού, σύνολο υποχρεώσεων, αξία καθαρής θέσης, κύκλος εργασιών) και χρηματοοικονομικούς δείκτες (αριθμοδείκτες ρευστότητας, διαρθρωτικής ισορροπίας, δραστηριότητας, αποδοτικότητας, δαπανών λειτουργίας, καθώς και επενδυτικοί αριθμοδείκτες)

2. ΔΕΙΓΜΑ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Το δείγμα μας αποτελείται από 16 ελληνικές εταιρείες (από τις οποίες οι 8 είναι εισηγμένες και οι υπόλοιπες 8 είναι θυγατρικές εταιρειών εισηγμένων στο Χ.Α.) οι οποίες κατάρτησαν για εσωτερική τους πληροφόρηση οικονομικές καταστάσεις με βάση τις αρχές των ΔΛΠ (πίνακας 1). Σύμφωνα με το πίνακα 1 ο αριθμός των εταιρειών που ετοίμασαν οικονομικές καταστάσεις και με τα δύο πρότυπα αυξήθηκε

την οικονομική χρήση 2003 γεγονός που οφείλεται και στην εξαγγελία από μέρους της ελληνικής κυβέρνησης για πρόωρη υιοθέτηση των ΔΛΠ πριν το έτος μετάβασης 2005 που είχε αποφασιστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ². Αντίστοιχα το δείγμα μας για το έτος 2004 είναι σχεδόν μηδαμινό καθώς το σύνολο των εταιρειών δεν έχει ολοκληρώσει ακόμη τις διαδικασίες για το λογιστικό κλείσιμο της χρήσης. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η ολοκλήρωση της έκδοσης του συνόλου των ΔΛΠ πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο του 1999 και παράλληλα μέχρι το 2003 είχαν γίνει και οι σημαντικότερες αναθεωρήσεις μπορούμε να συμπεράνουμε ότι τα πρότυπα που εφαρμόστηκαν από τις εταιρείες – δείγμα είναι αντιπροσωπευτικά των βασικών αρχών των ΔΛΠ και ότι δεν έγινε επιλεκτική εφαρμογή ορισμένων μόνο προτύπων ³. Στο δεύτερο μέρος του πίνακα 1 γίνεται κατανομή του δείγματος με βάση τον κλάδο που δραστηριοποιείται η κάθε εταιρεία. Το μεγαλύτερο μέρος των εταιρειών εντάσσεται στο κλάδο των εκτυπώσεων και στο κλάδο των μη μεταλλικών ορυκτών – τσιμέντων. Για τους λόγους που αναφέραμε στην εισαγωγή της εργασίας το δείγμα των εταιρειών που χρησιμοποιήθηκε για τη μελέτη μας είναι περιορισμένο και δεν τηρεί τις προϋποθέσεις της τυχαιότητας. Πρόκειται για εταιρείες που ξεκίνησαν την πιλοτική εφαρμογή των ΔΛΠ με τη σύνταξη δοκιμαστικών καταστάσεων.

Για να αυξήσουμε το μέγεθος του δείγματος, κάναμε χρήση των οικονομικών καταστάσεων των μητρικών εταιρειών, των θυγατρικών τους και του ομίλου (ενοποιημένοι) αν βέβαια ήταν διαθέσιμοι. Επίσης εντάξαμε στο δείγμα μας και εξάμηνες λογιστικές καταστάσεις όπου είχαμε στη διάθεση μας τέτοια στοιχεία. Επισημαίνουμε ότι μας δόθηκε μικρότερο δείγμα καταστάσεων αποτελεσμάτων χρήσης (ΚΑΧ) σε σχέση με το δείγμα των ισολογισμών.

3. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Στο πίνακα 2 & 3 αντιπαραθέτουμε το δείγμα των οικονομικών καταστάσεων (ισολογισμοί και καταστάσεις αποτελεσμάτων) που έχουν καταρτιστεί και με τα δύο πρότυπα λογιστικής τυποποίησης εμφανίζοντας παράλληλα και τις απαιτούμενες προσαρμογές (reconciliation adjustments) για τη μετάβαση από τα ΕΛΠ στα ΔΛΠ. Επισημαίνουμε ότι μας δόθηκε μικρότερο δείγμα καταστάσεων αποτελεσμάτων χρήσης (ΚΑΧ) σε σχέση με το δείγμα των ισολογισμών. Συγκεκριμένα είχαμε στη διάθεση μας 28 ισολογισμούς εταιρειών και 10 καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης με τις αντίστοιχες προσαρμογές (book value reconciliation adjustments & net income reconciliation adjustments) (πίνακας 2, πίνακας 3).

3.1 ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟ ΛΟΓΩ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΓΛΣ ΣΤΑ ΔΛΠ

Στον πίνακα 2 παραθέτουμε το δείγμα των εταιρικών Ισολογισμών που έχουν καταρτιστεί ταυτόχρονα με δύο διαφορετικά πρότυπα Λογιστικής Παρουσίασης: με βάση τις αρχές του Ελληνικού Λογιστικού Σχεδίου (και του Κ.Ν. 2190/1920) και τις αρχές των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ή αλλιώς ΔΠΧΠ). Η στήλη των προσαρμογών αφορά τις απαραίτητες μεταβολές (είτε θετικές είτε αρνητικές) στα λογιστικά κονδύλια προκειμένου να γίνει μετάβαση από τα ΕΛΠ στα ΔΛΠ. Επειδή στο δείγμα μας περιλαμβάνονται εταιρείες με μεγάλη ανομοιογένεια κυρίως όσον αφορά το αριθμητικό τους μέγεθος για να αποφύγουμε ενδεχόμενη διαστρέβλωση των αποτελεσμάτων κατά την επεξεργασία των στοιχείων (υπολογισμός του μέσου όρου και της διαμέσου) υπολογίσαμε ποσοστιαίες μεταβολές των λογιστικών κονδυλίων από τα ΕΛΠ στα ΔΛΠ. Κάνοντας χρήση των ποσοστιαίων μεταβολών των διαφορών και όχι των απόλυτων τιμών των διαφορών υπολογίζουμε στατιστικούς δείκτες (μέσος όρος, διάμεσος) με μεγαλύτερη αντικειμενικότητα και αξιοπιστία. Κατά την επεξεργασία των δεδομένων ομαδοποιήσαμε τα λογιστικά κονδύλια των ισολογισμών στις βασικές κατηγορίες λογαριασμών που παραθέτουμε στον πίνακα 2. Για την κάθε κατηγορία λογαριασμών (π.χ πάγια και εξοπλισμός, αποθέματα) υπολογίζουμε με βάση τις μεθόδους της περιγραφικής στατιστικής τον μέσο όρο και τη διάμεσο των ποσοστών επί τις εκατό των μεταβολών από τα ΕΛΠ στα ΔΛΠ. Επειδή η κάθε κατηγορία λογαριασμών μπορεί να περιλαμβάνει θετικές και αρνητικές «προσαρμογές» υπολογίσαμε ξεχωριστά τον μέσο όρο και τη διάμεσο για τα δύο είδη «προσαρμογών». Επίσης ο υπολογισμός των στατιστικών δεικτών έχει γίνει με δύο τρόπους: η πρώτη μέθοδος λαμβάνει υπόψη το σύνολο των αριθμητικών δεδομένων του δείγματος μηδενικών ή μη (επομένως απεικονίζουμε τη βαρύτητα κάθε «προσαρμογής» στο σύνολο των παρατηρήσεων) ενώ η δεύτερη μέθοδος δεν λαμβάνει υπόψη τις μηδενικές παρατηρήσεις. Από την ανάλυση μας διαπιστώσαμε ότι η μετάβαση στα ΔΛΠ επιφέρει σημαντικές αλλαγές σε κονδύλια όπως τα πάγια, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, τα έξοδα εγκατάστασης και επίσης εισάγει νέους λογαριασμούς απαιτήσεων και υποχρεώσεων όπως οι αναβαλλόμενοι φόροι. Στη συνέχεια παραθέτουμε επιλεκτικά τις σημαντικότερες κατηγορίες λογαριασμών ισολογισμού με αντίστοιχες προσαρμογές μετάβασης από τα ΕΛΠ στα ΔΛΠ:

3.1.1 ΆΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ & ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

Στο παραπάνω λογαριασμό έχουμε ενοποιήσει τα λογιστικά κονδύλια που αφορούν ασώματες ακινητοποιήσεις καθώς και εκείνα που υπάγονται στα έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης. Για το σύνολο σχεδόν των επιχειρήσεων του δείγματος οι προσαρμογές που αφορούν το παραπάνω κονδύλι είναι αρνητικές μειώνοντας κατά μέσο όρο τη καθαρή τους θέση σε ποσοστό -77,80% (ή -72,25% μ.ο λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των παρατηρήσεων). Οι αρνητικές προσαρμογές όσον αφορά τα έξοδα εγκατάστασης οφείλονται στο γεγονός ότι σύμφωνα με τα ΕΛΠ οι εταιρείες κεφαλαιοποιούν και αποσβένουν με συντελεστή 20% τα έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης, καθώς και τα έξοδα αύξησης κεφαλαίου. Σε αντίθεση τα ΔΛΠ δεν επιτρέπουν την κεφαλαιοποίηση παρόμοιων εξόδων και επομένως το αναπόσβεστο υπόλοιπο των κονδυλίων θα κλείσει με ισόποση μείωση της καθαρής θέσης (Αδιανέμητα Κέρδη). Οι αποσβέσεις που μέχρι τώρα έχουν επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης θα αντλογοισθούν αυξάνοντας το αποτέλεσμα χρήσης. Αντίστοιχα τα έξοδα αυξήσεως κεφαλαίου και έξοδα για την εισαγωγή στο Χ.Α θα εμφανισθούν αφαιρετικά της διαφοράς από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

Επίσης, στον παραπάνω λογαριασμό σύμφωνα με τις αρχές του ΕΓΛΣ οι εταιρείες κεφαλαιοποιούν έξοδα τα οποία πραγματοποιήθηκαν για την απόκτηση ακινητοποιήσεων και συμμετοχών (δικηγορικά και συμβολαιογραφικά έξοδα, φόρος μεταβίβασης, μεσιτικά κ.λ.π), αποσβένοντάς τα με συντελεστή 20%. Τα ΔΛΠ ορίζουν ότι τα έξοδα αυτά πρέπει να μεταφερθούν στα αποτελέσματα ή να βαρύνουν το κόστος κτήσης, των ακινητοποιήσεων και συμμετοχών για την απόκτηση των οποίων πραγματοποιήθηκαν. Στην τελευταία περίπτωση θα αποσβένονται με βάση την ωφέλιμη ζωή του παγίου την οποία θα εκτιμήσει η Διοίκηση. Οι επιδράσεις των παραπάνω εξόδων στον Ισολογισμό θα καθορισθούν από τις εκτιμήσεις της Διοίκησης τόσο για το χειρισμό αυτών των εξόδων, όσο και για τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των παγίων με τα οποία σχετίζονται.

Στο δείγμα των ισολογισμών που αναλύσαμε συναντήσαμε και περιπτώσεις όπου σύμφωνα με σχετικές εγκυκλίους του Υπουργείου Οικονομικών έχουν καταχωρήσει στις ασώματες ακινητοποιήσεις τις συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν από την αποτίμηση και εξόφληση υποχρεώσεων σε ΎΕΝ. Το σχετικό κονδύλι αποσβένεται τμηματικά και ισόποσα εντός τριών ετών. Με βάση όμως τα ΔΛΠ δεν επιτρέπεται η κεφαλαιοποίηση των συναλλαγματικών διαφορών από την αποτίμηση και εξόφληση υποχρεώσεων. Τα σχετικά ποσά που αφορούν προηγούμενες χρήσεις πρέπει να επιβαρύνουν τα ίδια κεφάλαια ενώ όσα αφορούν

την τρέχουσα χρήση θα μειώσουν τα αποτελέσματα της χρήσης στην οποία πραγματοποιήθηκαν. Η ίδια λογιστική αντιμετώπιση θα ακολουθηθεί και για τις αποσβέσεις (οι συσσωρευμένες αποσβέσεις θα αντιλογιστούν αυξάνοντας τα ίδια κεφάλαια ενώ οι αποσβέσεις της χρήσης θα αντιλογισθούν αυξάνοντας το αποτέλεσμα χρήσης).

Με σχετική διάταξη του Υπουργείου Οικονομικών στον παραπάνω λογαριασμό έχουν κεφαλαιοποιηθεί και ζημιές που προέκυψαν από την αποτίμηση μετοχών εισηγμένων στο Χ.Α. Το σχετικό κονδύλι αποσβένεται τμηματικά και ισόποσα εντός τριών ετών. Σύμφωνα με τα ΔΛΠ δεν επιτρέπεται η κεφαλαιοποίηση της ζημιάς που προέκυψε από την αποτίμηση μετοχών και επομένως τα σχετικά ποσά πρέπει να επιβαρύνουν τα κέρδη εις νέο (λογ/μός ιδίων κεφαλαίων ενώ οι αποσβέσεις της χρήσης θα αντιλογισθούν αυξάνοντας το αποτέλεσμα χρήσης).

Τέλος στον εν λόγω λογ/μό εταιρείες του δείγματος έχουν κεφαλαιοποιήσει και αποσβένουν με συντελεστή 20% διάφορες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για τη λήψη κοινοπρακτικών δανείων ή για λήψη διαφόρων υπηρεσιών. Τα παραπάνω έξοδα σύμφωνα με τα ΔΛΠ θα πρέπει να μεταφερθούν στα αποτελέσματα (επιβάρυνση των κερδών εις νέον και αντιλογισμός αποσβέσεων με αύξηση των κερδών εις νέον).

Στον λογαριασμό άυλα περιουσιακά στοιχεία το μεγαλύτερο δείγμα των εταιρειών σύμφωνα με τα ΕΛΠ κεφαλαιοποιεί δαπάνες παρακολούθησης ή ολοκλήρωσης ερευνητικών προγραμμάτων του R&D (όπως π.χ έξοδα πιστοποιητικού ISO) τις οποίες και αποσβένει με συντελεστή 20%. Ωστόσο τα ΔΛΠ ορίζουν ότι όλες οι δαπάνες που γίνονται κατά την φάση της έρευνας καταχωρούνται άμεσα στα αποτελέσματα της χρήσης και μόνο οι δαπάνες οι οποίες αφορούν το στάδιο ανάπτυξης μπορούν να κεφαλαιοποιηθούν με την προϋπόθεση ότι ικανοποιούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις ⁵. Στην αντίθετη περίπτωση το αναπόσβεστο υπόλοιπο των κονδυλίων αυτών θα μειώσει τα ίδια κεφάλαια ενώ οι αποσβέσεις της χρήσης θα αντιλογιστούν αυξάνοντας το αποτέλεσμα της χρήσης.

3.1.2 ΠΑΓΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Οι προσαρμογές που αφορούν το παραπάνω κονδύλι είναι θετικές για το σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος (από τους 27 ισολογισμούς οι 26 έχουν επηρεαστεί θετικά από την προσαρμογή του ανωτέρω λογαριασμού σύμφωνα με τις αρχές των ΔΛΠ) αυξάνοντας κατά μέσο όρο τη καθαρή τους θέση σε ποσοστό 152,58% (ή 114,44% μ.ο αύξησης λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των παρατηρήσεων). Η μεγαλύτερη αξία των παγίων και του εξοπλισμού που προκύπτει

κατά τη μετάβαση στα ΔΛΠ οφείλεται κυρίως στην επανεκτίμηση (επιμήκυνση) της απομένουσας ωφέλιμης ζωής των μηχανημάτων και στον προσδιορισμό χαμηλότερων συντελεστών απόσβεσης των Κτιρίων (5%) και Μηχανημάτων (10%). Επισημαίνουμε ότι το σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος δεν έχει προβεί σε αναπροσαρμογή της αξίας κτήσης των παγίων στην τρέχουσα αξία τους το οποίο ενδεχομένως θα είχε θετική επίδραση στα στην αξία των παγίων και στα ίδια κεφάλαια των εταιρειών. Δηλαδή το μεγαλύτερο πλήθος των επιχειρήσεων του δείγματος παρακολουθεί στον ανωτέρω λογαριασμό οικόπεδα, κτίρια, μηχανήματα, μεταφορικά μέσα και λοιπό εξοπλισμό στο κόστος που προκύπτει από τα βιβλία τους πλέον τις μεταγενέστερες δαπάνες για προσθήκες και βελτιώσεις (ή τελευταία αναπροσαρμοσμένη αξία σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2065/1992 πλέον μεταγενέστερες δαπάνες για προσθήκες και βελτιώσεις). Εκτός από την παραπάνω λογιστική αντιμετώπιση που είναι αποδεκτή και από τα δύο λογιστικά πρότυπα (ΕΛΠ & ΔΛΠ) παρέχεται η δυνατότητα στις εταιρείες κατά την πρώτη εφαρμογή των I.F.R.S. να καταχωρήσουν τα πάγια τους σε τρέχουσες τιμές ϵ και να θεωρήσουν αυτό το ποσό ως αναμορφωμένο κόστος κτήσης, χωρίς να προβαίνουν σε περαιτέρω υπολογισμούς της τρέχουσας αξίας. Οι τρέχουσες τιμές θα πρέπει να στοιχειοθετούνται από έκθεση αναγνωρισμένου Ορκωτού Εκτιμητή. Το πλεόνασμα που θα προκύψει θα μεταφερθεί στα ίδια κεφάλαια ως πλεόνασμα ανατίμησης ενώ σε περίπτωση εκποίησης του παγίου το ποσό θα μεταφέρεται στα Αδιανέμητα Κέρδη. Η λογιστική αξία των παγίων στα βιβλία θα αυξηθεί κατά το ποσό της αναπροσαρμογής. Σημειώνουμε ότι μόνο ένας όμιλος επιχειρήσεων έχει εφαρμόσει την μέθοδο εκτίμησης σε τρέχουσες αξίες γεγονός που προσαυξάνει σημαντικά την αξία των παγίων του. Εναλλακτικά οι επιχειρήσεις δύναται να χρησιμοποιούν εκτιμητές σε τακτά χρονικά διαστήματα προκειμένου να αναπροσαρμόζουν την αξία των παγίων τους. Το πλεόνασμα που θα προκύψει θα μεταφερθεί στα ίδια κεφάλαια ως πλεόνασμα ανατίμησης. Σε κάθε επόμενη ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων θα πρέπει να γίνεται επανεκτίμηση της αξίας των παγίων και της ωφέλιμης ζωής τους και κάθε πλεόνασμα ή έλλειμμα θα μεταφέρεται κατά περίπτωση στα αποτελέσματα ή στα ίδια κεφάλαια. Επισημαίνουμε ότι από το σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος δεν έχουν εξεταστεί περιπτώσεις απομείωσης της αξίας των παγίων. Σε περίπτωση που συντρέχουν τέτοιοι λόγοι, θα επιβαρυνθούν τα ίδια κεφάλαια. Συνοψίζοντας, η θετική επίδραση στο λογαριασμό των παγίων από την μετάβαση στα ΔΛΠ θα μπορούσε να είναι πολλαπλάσια αν είχε ακολουθηθεί η μέθοδος εκτίμησης σε τρέχουσες αξίες.

Αξίζει επίσης να αναφερθούμε στην περίπτωση της μακροχρόνιας μίσθωσης (leasing) καθώς εταιρεία του δείγματος έχει συνάψει συμβάσεις μακροχρόνιας

μίσθωσης για την απόκτηση μεταφορικών μέσων με σκοπό την εκμετάλλευσή τους από ανώτατα διοικητικά στελέχη. Η διοίκηση της επιχείρησης έχει ταξινομήσει τις μισθωτικές συμβάσεις που έχει συνάψει σε λειτουργικές και επομένως τα μηνιαία μισθώματα επιβαρύνουν τα αποτελέσματα της χρήσεως την οποία αφορούν ενώ τα μεταφορικά μέσα δεν εμφανίζονται στα πάγια. Αντιθέτως, εάν η Διοίκηση κατατάξει τις μισθώσεις ως χρηματοδοτικές σε αυτή την περίπτωση, τα μεταφορικά μέσα θα πρέπει να καταχωρηθούν ως περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις κατά την έναρξη της σύμβασης με την μικρότερη αξία μεταξύ της πραγματικής αξίας των παγίων και της παρούσας αξίας των ελάχιστων μελλοντικών μισθωμάτων. Οι πληρωμές των μισθωμάτων θα πρέπει να διαχωρίζονται και να καταχωρούνται εν μέρη ως εξόφληση υποχρέωσης και ως χρηματοοικονομικά έξοδα. Επιπλέον θα πρέπει να λογίζονται κανονικά αποσβέσεις. Ο παραπάνω λογιστικός χειρισμός θα οδηγήσει σε αύξηση της αξίας των παγίων και παράλληλα στην αύξηση των υποχρεώσεων.

3.1.3 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ – ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΕΣ ΓΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ

Σύμφωνα με τα ΕΛΠ οι εταιρείες καταχωρούν τις συμμετοχές τους στο κόστος κτήσης τους στο οποίο και τις αποτιμούν. Προμήθειες και έξοδα για την απόκτηση των συμμετοχών βαρύνουν τα αποτελέσματα.

Τα ΔΛΠ ορίζουν ότι τα κατεχόμενα χρηματοπιστωτικά μέσα αυτής της κατηγορίας, θα πρέπει να ταξινομούνται στις παρακάτω κατηγορίες:

Α) «Κατεχόμενα για Εμπορικούς Σκοπούς».

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία αποκτήθηκαν με σκοπό το κέρδος από βραχυχρόνιες διακυμάνσεις στις τιμές ή τα περιθώρια και γενικότερα περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται σε χαρτοφυλάκιο που έχει δημιουργηθεί για τη βραχυχρόνια λήψη κέρδους. Τα χρηματοπιστωτικά μέσα που κατατάσσονται σε αυτή τη κατηγορία είναι τα χρεόγραφα. Όσον αφορά την αρχική τους καταχώρηση αυτή γίνεται στο κόστος κτήσης ενώ μεταγενέστερη αποτιμούνται στην τρέχουσα (εύλογη) αξία. Κάθε κέρδος ή ζημιά που προκύπτει κατά τη μεταγενέστερη αποτίμηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων αυτής της κατηγορίας μεταφέρεται άμεσα στα αποτελέσματα της χρήσης. Στο δείγμα των επιχειρήσεων που ελέγχθηκε, οι μεταβολές που αφορούν το κονδύλι αυτό είναι κατά κύριο λόγο αρνητικές. Περιπτώσεις αρνητικών μεταβολών (μ.ο αρνητικών μεταβολών -20,01% ή μ.ο -2,86% στο σύνολο των παρατηρήσεων)

οφείλονται κυρίως σε αντιλογισμούς (μεταφορά από το λογαριασμό «επενδύσεις κατεχόμενες για εμπορικούς σκοπούς» σε λογαριασμό διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία»⁷) σε υποτίμηση χρεογράφων (η εύλογη αξία ήταν μικρότερη από την αξία κτήσης) καθώς και σε μεταφορά «ιδίων μετοχών» από το παραπάνω λογαριασμό αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων όπως ορίζουν τα ΔΛΠ.

Β) «Διαθέσιμα Προς Πώληση Περιουσιακά Στοιχεία». Πρόκειται για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, που δεν ανήκουν στην παραπάνω κατηγορία και στα οποία κατατάσσονται όλοι οι συμμετοχικού ενδιαφέροντος τίτλοι οι οποίοι δεν κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς. Η αρχική τους καταχώρηση γίνεται στο κόστος ενώ η μεταγενέστερη αποτίμηση τους γίνεται είτε στην πραγματική τους αξία (αν αυτή μπορεί να προσδιοριστεί αξιόπιστα) είτε στο κόστος κτήσης. Τα κέρδη ή οι ζημιές που προκύπτουν από διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία θα πρέπει είτε να μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσεως είτε απ' ευθείας στην καθαρή θέση της εταιρίας όπου και παραμένουν μέχρι το στοιχείο να πουληθεί, εισπραχθεί, ή προσδιορισθεί ότι έχει υποστεί απομείωση της αξίας του. Σε κάθε μία από τις περιπτώσεις αυτές το ποσό που έχει προηγουμένως καταχωρηθεί στην καθαρή θέση θα πρέπει να μεταφέρεται στα αποτελέσματα της χρήσεως.

Γ) «Επενδύσεις σε θυγατρικές». Στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις, οι επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες θα απεικονίζονται στο κόστος ή σύμφωνα με τα όσα αναφέραμε στη κατηγορία «διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία». Τα έξοδα και προμήθειες για την απόκτηση των συμμετοχών θα πρέπει να αυξάνουν το κόστος κτήσης τους. Για το δείγμα των επιχειρήσεων που εξετάστηκε, οι προσαρμογές που έγιναν στον ανωτέρω λογαριασμό έχουν επηρεάσει αρνητικά την καθαρή θέση σε ποσοστό 49,17% ενώ το ποσοστό των θετικών μεταβολών είναι 1,5%. Το αυξημένο κατά μέσο όρο ποσοστό των αρνητικών μεταβολών οφείλεται στην υποτίμηση συμμετοχών με αντίστοιχη επιβάρυνση των Ιδίων κεφαλαίων. Ωστόσο το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων έχει επιλέξει να παρακολουθεί τις συμμετοχές στο κόστος κτήσης και δεν έχει διενεργήσει αποτίμηση στην πραγματική τους αξία. Οι θετικές μεταβολές στο λογαριασμό «επενδύσεις σε θυγατρικές» οφείλονται κυρίως στην αύξηση του κόστους των συμμετοχών με έξοδα και προμήθειες τα οποία πραγματοποιήθηκαν για την απόκτησή τους και τα οποία στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα εμφανίζονται στο λογαριασμό «Έξοδα κτήσης συμμετοχών και ακινητοποιήσεων».

3.1.4 ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ – ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ & ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Οι προσαρμογές που αφορούν τα κονδύλια αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις εμφανίζονται με την μεγαλύτερη συχνότητα (συχνότητα αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων: 23 φορές στο σύνολο των 28 παρατηρήσεων, συχνότητα αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων: 15 φορές στο σύνολο των 28 παρατηρήσεων) και αυξάνουν κατά μέσο όρο το ενεργητικό των επιχειρήσεων στο ποσό των € 1.092.862₈ (ή μ.ο αύξησης € 897.708 υπολογιζόμενη στο σύνολο των παρατηρήσεων) και αντίστοιχα το παθητικό στο ποσό των € 3.347.398 (ή μ.ο αύξησης € 1.793.249 υπολογιζόμενη στο σύνολο των παρατηρήσεων). Δηλαδή η καθαρή επιρροή από τον υπολογισμό ταυτόχρονα αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων είναι μείωση της καθαρής θέσης των επιχειρήσεων κατά μέσο όρο στο ποσό των € 2.254.536 (ή μ.ο μείωσης € 895.541 υπολογιζόμενη στο σύνολο των παρατηρήσεων). Η αύξηση σε ποσοστό 607,23% (ή μ.ο 216,87% υπολογιζόμενος στο σύνολο των παρατηρήσεων) στο κονδύλι των τρεχουσών φορολογικών υποχρεώσεων οφείλεται κυρίως σε σχηματισμό φορολογικής υποχρέωσης από κεφαλαιοποίηση αποθεματικών αναπροσαρμογής αξίας παγίων₉. Οι αναβαλλόμενοι φόροι εισοδήματος υπολογίζονται για κάθε προσωρινή διαφορά η οποία προκύπτει ως διαφορά μεταξύ της φορολογικής βάσης ενός στοιχείου ενεργητικού και παθητικού και της αξίας του, όπως αυτή εμφανίζεται στις οικονομικές καταστάσεις. Προκειμένου να λογιστεί αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος πρέπει να είναι πιθανό ότι το αναμενόμενο φορολογικό όφελος πρόκειται να πραγματοποιηθεί στο εγγύς μέλλον. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι τα παραπάνω ποσά αναβαλλόμενων φόρων προέκυψαν από την αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων, την αλλαγή της ωφέλιμης ζωής παγίων στοιχείων, την μεταφορά εξόδων πολυετούς απόσβεσης στα Αδιανέμητα Κέρδη κ.τ.λ. Η δημιουργία αναβαλλόμενης φορολογίας σύμφωνα με τις αρχές των ΔΛΠ έρχεται σε αντίθεση με την μέχρι τώρα απαιτούμενη συμμόρφωση των λογιστικών εκθέσεων των ελληνικών επιχειρήσεων στους φορολογικούς νόμους. Η ακολουθούμενη μέχρι τώρα πρακτική όριζε ότι ο τρέχων φόρος εισοδήματος υπολογίζεται βάσει των οικονομικών καταστάσεων και της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας στην Ελλάδα ενώ δεν διενεργείται καμία πρόβλεψη για φορολογικές επιβαρύνσεις που ενδέχεται να προκύψουν από την περαίωση των ανέλεγκτων χρήσεων. Σύμφωνα με τα ΔΛΠ ο τρέχων και ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος υπολογίζονται βάσει των οικονομικών καταστάσεων και της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας στην Ελλάδα.

Για κάθε προσωρινή διαφορά θα πρέπει να υπολογισθούν αναβαλλόμενοι φόροι κάνοντας χρήση του νομοθετημένου φορολογικού συντελεστή, που αναμένεται να ισχύει στην περίοδο κατά την οποία προβλέπεται να διακανονισθεί η αναβαλλόμενη απαίτηση ή υποχρέωση.

3.1.5 ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

Εξετάζοντας τον πίνακα 2 παρατηρούμε κατά μέσο όρο αύξηση των «αποθεμάτων». Ωστόσο ορισμένες επιχειρήσεις του δείγματος έχουν υποστεί αρνητική επίδραση σε ποσοστό περίπου -20,75% (ο μ.ο μειώνεται δραματικά σε -5,93% όταν λάβουμε υπόψη και τις μηδενικές παρατηρήσεις του δείγματος). Οι αρνητικές αυτές προσαρμογές οφείλονται κυρίως σε διαφορετική παρουσίαση των προκαταβολών για αγορές αποθεμάτων όπου στα μεν ελληνικά πρότυπα περιλαμβάνονται στο κονδύλι αποθέματα, στα δε ΔΛΠ σε λογαριασμό «απαιτήσεων από εμπορικές δραστηριότητες». Επίσης ένα μικρό ποσοστό των εταιρειών του δείγματος έχει διενεργήσει προβλέψεις υποτίμησης αποθεμάτων για τα οποία το κόστος κτήσης τους ήταν μεγαλύτερο από την τρέχουσα αξία τους. Σε περίπτωση λοιπόν που συντρέχει λόγος για υποτίμηση των αποθεμάτων θα επηρεαστεί (αυξητικά) το κόστος πωληθέντων της περιόδου με το αντίστοιχο ποσό της υποτίμησης ενώ θα πραγματοποιηθεί μεταβολή (μείωση) του τελικού αποθέματος με το αντίστοιχο ποσό.

Η θετική μεταβολή σε ποσοστό 23,97% (ή 1,71% στο σύνολο των παρατηρήσεων) οφείλεται σε αποτίμηση αποθεμάτων στην τρέχουσα αξία και σε κεφαλαιοποίηση (από δύο εταιρείες του δείγματος) στο κόστος των αποθεμάτων, τόκους δανείων που η ανάληψη τους έγινε αποκλειστικά για την απόκτηση ή παραγωγή των ανωτέρω αποθεμάτων (IAS 23). Οι τόκοι αυτοί είχαν επιβαρύνει τα αποτελέσματα των παλαιών χρήσεων και αντιλογίζονται προσαυξάνοντας τα αποθέματα και τα ίδια κεφάλαια

3.1.6 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΕΣ

Στον ανωτέρω λογαριασμό παρακολουθούνται κυρίως απαιτήσεις από πελάτες καθώς και προκαταβολές για αγορές αποθεμάτων. Η υιοθέτηση των ΔΛΠ έχει ως αποτέλεσμα την μείωση του παραπάνω λογαριασμού σε ποσοστό περίπου -11,02% (ή -7,08% λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των παρατηρήσεων). Αυτό οφείλεται στην διενέργεια μεγαλύτερων προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις

έναντι εκείνων που είχαν σχηματιστεί με τα ΕΛΠ. Σημειώνουμε ότι οι περισσότερες εταιρείες μέχρι τώρα σχημάτιζαν μόνο εκείνο το ποσό των προβλέψεων που αναγνωρίζονταν από τη φορολογική αρχή. Σύμφωνα με τα ΔΛΠ οι επισφάλειες από απαιτήσεις εννοιολογικά δεν αποτελούν προβλέψεις αλλά απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων οι λογιστικοί χειρισμοί των οποίων προσδιορίζονται από ειδικό πρότυπο (No 36 Impairment of assets). Στη συγκεκριμένη περίπτωση το μεγαλύτερο ποσοστό των εταιρειών του δείγματος έχει μειώσει τον λογαριασμό των απαιτήσεων, με το ύψος των επισφαλών απαιτήσεων, σε βάρος των Αδιανέμητων Κερδών. Στην πλειονότητα τους τα κονδύλια των απαιτήσεων αντιμετωπίζονται από τα ΔΛΠ ως «Δάνεια και εισπρακτέες αξίες που δημιουργούνται από την επιχείρηση και δεν κρατούνται για εμπορικούς σκοπούς». Τα κονδύλια εκείνα που έχουν καθορισμένη διάρκεια λήξης αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος χρησιμοποιώντας το πραγματικό επιτόκιο ενώ όσα δεν είναι καθορισμένης λήξης αποτιμώνται στο κόστος κτήσης τους. Σε περίπτωση που η αναπόσβεστη αξία ή το κόστος ενός στοιχείου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό (απομείωση αξίας) το στοιχείο αυτό θα πρέπει να αποτιμάται στις οικονομικές καταστάσεις στο ανακτήσιμο ποσό 10. Η σχετική ζημιά μεταφέρεται απ' ευθείας στα αποτελέσματα της χρήσεως.

3.1.7 ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ

Ο παραπάνω λογαριασμός παρουσιάζεται μειωμένος σε ποσοστό -8,86% (ή -1,90% στο σύνολο των παρατηρήσεων) καθώς σύμφωνα με τα ΔΛΠ τα έξοδα αυξήσεως κεφαλαίου και έξοδα για την εισαγωγή στο Χ.Α δεν πρέπει να κεφαλαιοποιούνται αλλά να εμφανίζονται αφαιρετικά της διαφοράς από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

3.1.8 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

Ο παραπάνω λογαριασμός παρουσιάζει σημαντική αύξηση κατά τη μετάβαση στα ΔΛΠ καθώς έχει πιστωθεί με την διενεργηθείσα από ορισμένες επιχειρήσεις (όμιλος επιχειρήσεων) αναπροσαρμογή της αξίας κτήσης των παγίων τους στην τρέχουσα αξία τους. Επομένως αυξάνεται η αξία των παγίων με παράλληλη θετική επίδραση στα ίδια κεφάλαια των εταιρειών

3.1.9 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ / ΔΕΔΟΥΛΕΥΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ – ΕΣΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ

Σύμφωνα με τα ΕΛΠ οι εταιρείες εμφανίζουν τις επιχορηγήσεις για πάγια περιουσιακά στοιχεία σε λογαριασμό των ιδίων κεφαλαίων. Ωστόσο τα ΔΛΠ ορίζουν ότι η επιχορήγηση θα πρέπει είτε να καταχωρείται ως έσοδο επομένων χρήσεων στις υποχρεώσεις και να μεταφέρεται στα αποτελέσματα (άλλα έσοδα) κατά την περίοδο της ωφέλιμης ζωής του παγίου περιουσιακού στοιχείου, είτε θα πρέπει να μειώνει την αξία κτήσης των παγίων κατά το ίδιο ποσό. Το σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος έχουν ακολουθήσει την πρώτη μέθοδο απεικόνισης των επιχορηγήσεων με αποτέλεσμα ο παραπάνω λογαριασμός έχει μηδενιστεί (μεταβολή -100%) και έχει μεταφερθεί στα έσοδα επομένων χρήσεων.

3.1.10 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ

Στον λογαριασμό αυτό περιλαμβάνονται αποθεματικά από αναπροσαρμογή παγίων και λοιπά αφορολόγητα αποθεματικά. Στο σύνολο των 27 ισολογισμών του δείγματος οι 13 παρουσιάζουν μηδενική μεταβολή στο κονδύλι αυτό ενώ στους υπόλοιπους ισολογισμούς παρατηρούμε σχεδόν ισάριθμες θετικές (μ.ο θετικών μεταβολών 206,54%) και αρνητικές μεταβολές (-60,64%). Στις περιπτώσεις που παρατηρείται αύξηση του λογαριασμού «αποθεματικά» αυτό οφείλεται κυρίως σε επαναφορά αποθεματικών από αναπροσαρμογή παγίων που είχαν συμψηφιστεί σε προηγούμενες χρήσεις με ζημίες καθώς και σε αντιλογισμό αποθεματικών από πώληση - αποτίμηση μετοχών¹¹. Οι αρνητικές μεταβολές στο κονδύλι των αποθεματικών οφείλεται στην διαφορετική αντιμετώπιση των αφορολόγητων αποθεματικών από τα ΔΛΠ. Σύμφωνα με τα ΕΛΠ η εταιρεία σχηματίζει αφορολόγητα αποθεματικά με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Τα σχετικά ποσά καταχωρούνται στην μικτή τους αξία στα ίδια κεφάλαια. Ωστόσο τα ΔΛΠ ορίζουν ότι η διοίκηση θα πρέπει να προσδιορίσει τι μέρος αυτών των αποθεματικών θα φορολογούνταν εάν αποφασιζόταν από την διοίκηση να διανεμηθούν. Αυτά τα οποία η διοίκηση της εταιρείας προτίθεται να τα διατηρήσει στα ίδια κεφάλαια καταχωρούνται στην μικτή τους αξία. Τα ποσά που προτίθεται να διανείμει καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια στην καθαρή τους αξία. Η διαφορά αυτής της αξίας με την μικτή τους αξία θα μεταφερθεί από τα ίδια κεφάλαια στις υποχρεώσεις ως αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση (μείωση επομένως του λογαριασμού αποθεματικά και αύξηση του λογαριασμού αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση).

3.1.11 ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟ

Ο λογαριασμός αυτός των Ιδίων κεφαλαίων συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος των αναμορφώσεων που έχουν διενεργηθεί στα προαναφερόμενα κονδύλια του ισολογισμού για τις ανάγκες εφαρμογής των I.F.R.S. Οι αναμορφώσεις αυτές (αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις & υποχρεώσεις, αντιλογισμός αποσβέσεων εξόδων εγκατάστασης & εξόδων κτήσης ακινητοποιήσεων, προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων) έχουν επιβαρύνει είτε τα Ίδια Κεφάλαια - υπόλοιπο κερδών εις νέο είτε απευθείας τα αποτελέσματα. Από το δείγμα των 28 ισολογισμών οι 17 παρουσιάζουν μείωση στο ανωτέρω κονδύλι σε ποσοστό 474,24% (ή μ.ο 287,93% στο σύνολο των παρατηρήσεων) ενώ οι υπόλοιποι 11 αύξηση της καθαρής θέσης (υπόλοιπο κερδών εις νέο) σε ποσοστό 330,35% (ή μ.ο 129,78% στο σύνολο των παρατηρήσεων).

3.1.12 ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Ο λογαριασμός αποζημίωση προσωπικού παρουσιάζεται αυξημένος σε ποσοστό 235,48% καθώς οι περισσότερες εταιρείες έχουν διενεργήσει επιπλέον προβλέψεις (σε βάρος των αδιανέμητων κερδών) έναντι αυτών που ορίζουν τα ΕΛΠ. Ωστόσο οι προβλέψεις δεν μπορούν να θεωρηθούν οριστικές καθώς δεν έχουν διενεργηθεί αναλογιστικές μελέτες όπως επιβάλλουν τα ΔΛΠ. Ένα μέρος της αύξησης του παραπάνω λογαριασμού (κατά τη μετάβαση στα ΔΛΠ) είναι πλασματική καθώς οφείλεται σε αντιλογιστικές κινήσεις μεταφοράς της αποζημίωσης προσωπικού από λογαριασμό προβλέψεων (44.00 προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία) στον ανωτέρω λογαριασμό μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σύμφωνα με τις υποδείξεις των ΔΛΠ.

3.1.13 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Οι προσαρμογές που έχουν διενεργηθεί στον λογαριασμό των προβλέψεων είναι αρνητικές σε ποσοστό κατά μέσο όρο -107,49% (ή μ.ο -49,91% υπολογιζόμενο στο σύνολο των παρατηρήσεων). Με βάση το ΕΓΛΣ στο λογαριασμό αυτό καταχωρούνται προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού, για επισφαλείς απαιτήσεις καθώς και πρόβλεψη για πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές. Αντίθετα τα ΔΛΠ

ορίζουν ότι τα παραπάνω δεν αποτελούν προβλέψεις αλλά απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων. Επομένως οι μεν επισφαλείς απαιτήσεις θα μεταφερθούν από τον ανωτέρω λογαριασμό σε πίστωση (μείωση) των απαιτήσεων από εμπορικές δραστηριότητες και χρέωση των αδιανέμητων κερδών (μείωση των ιδίων κεφαλαίων) οι δε πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές θα μεταφερθούν στα αποτελέσματα (αύξηση των αποτελεσμάτων) και δεν θα εμφανίζονται πλέον σε λογαριασμό προβλέψεων (αναφορά για το λογιστικό χειρισμό της αποζημίωσης προσωπικού έγινε στην αντίστοιχη ενότητα). Παρατηρούμε επομένως ότι η μείωση στο λογαριασμό αυτό είναι πλασματική και οφείλεται σε αντιλογιστικές κινήσεις ενώ μόνο μια εταιρεία του δείγματος διενέργησε επιπλέον προβλέψεις για υφιστάμενες εκκρεμείς υποθέσεις. Σημειώνουμε ότι στα ΔΛΠ οι προβλέψεις είναι αυστηρά καθορισμένες και διενεργούνται μόνο στις περιπτώσεις που προκύπτει για την εταιρεία ενδεχόμενη νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση για υφιστάμενες εκκρεμείς υποθέσεις ή γεγονότα για τα οποία φαίνεται πιθανή η τακτοποίησή τους με μελλοντικές ταμιακές εκροές και η εκτίμηση του σχετικού ποσού τους είναι δυνατόν να γίνει με αξιοπιστία.

3.2 ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ Κ.Α.Χ ΛΟΓΩ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΓΛΣ ΣΤΑ ΔΛΠ

Στον πίνακα 3 παραθέτουμε το δείγμα Κ.Α.Χ που έχουν καταρτιστεί με βάση τις αρχές του Ελληνικού Λογιστικού Σχεδίου (και του Κ.Ν. 2190/1920) και τις αρχές των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ή αλλιώς ΔΠΧΠ). Στη συνέχεια παραθέτουμε επιλεκτικά τις σημαντικότερες κατηγορίες αποτελεσματικών λογαριασμών με αντίστοιχες προσαρμογές μετάβασης από τα ΕΛΠ στα ΔΛΠ:

3.2.1 ΈΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΥΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ – ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ)

Το ανωτέρω κονδύλι δεν παρουσιάζει μεταβολές με βάση τα ΔΛΠ καθώς οι μέχρι τώρα ακολουθούμενες αρχές δεν διαφέρουν με αυτές που διέπουν τα Διεθνή Πρότυπα. Επομένως δεν υπάρχει επίδραση στα αποτελέσματα των εταιρειών.

3.2.2 ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ

Όπως αναφέραμε και στην κατηγορία «αποθέματα» το κόστος πωληθέντων¹² έχει επηρεαστεί (μειωθεί σε ποσοστό 12,38%) από την αποτίμηση των αποθεμάτων σύμφωνα με τα I.F.R.S. Η αποτίμηση των αποθεμάτων (προϊόντα έτοιμα και ημιτελή, παραγωγή σε εξέλιξη) έχει γίνει με βάση τις πραγματικές τιμές τους κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Ως πραγματικές τιμές έχουν χρησιμοποιηθεί οι μέσες τιμές των διαφόρων ειδών για τον τελευταίο μήνα του έτους. Επίσης στο κόστος των αποθεμάτων έχουν κεφαλαιοποιηθεί τόκοι δανείων που η ανάληψη τους έγινε αποκλειστικά για την απόκτηση ή παραγωγή των ανωτέρω αποθεμάτων. Αποτέλεσμα της αύξησης του κόστους των μενόντων αποθεμάτων είναι η μείωση στο κόστος πωληθέντων (Απόθεμα αρχής + αγορές – απόθεμα τέλους = κόστος πωληθέντων) και συνεπώς η αύξηση του αποτελέσματος της χρήσης. Η μείωση του κόστους πωληθέντων συνεπάγεται την αύξηση του μικτού κέρδους σε ποσοστό 462,35% (ή μ.ο αύξησης 323,65% υπολογιζόμενο στο σύνολο των παρατηρήσεων)

3.2.3 ΆΛΛΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

Ο παραπάνω λογαριασμός παρουσιάζει σημαντική αύξηση που οφείλεται κυρίως σε αντιλογιστικές κινήσεις όπως μεταφορά των έκτατων και ανόργανων εσόδων από το λογαριασμό «έκτακτα αποτελέσματα» στο λογαριασμό άλλα λειτουργικά έσοδα. Επίσης στο λογαριασμό αυτό έχουν μεταφερθεί πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές (έσοδο) οι οποίες με βάση τα ΕΛΠ εμφανίζονταν στα ίδια κεφάλαια. Όπως ορίζουν τα ΔΛΠ οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά το διακανονισμό ή την αποτίμηση νομισματικών στοιχείων της επιχειρήσεως σε διαφορετικές τιμές από την αρχική καταχώρηση κατά τη διάρκεια της χρήσεως ή είχαν εμφανιστεί σε προηγούμενες οικονομικές καταστάσεις, πρέπει να καταχωρούνται στα έσοδα ή στα έξοδα της χρήσεως στην οποία προκύπτουν.

Επιπλέον ο λογαριασμός «άλλα λειτουργικά έσοδα» εμφανίζει μέρος των επιχορηγήσεων επί παγίων στοιχείων που κατανέμονται στα αποτελέσματα (ως έσοδο) με βάση την ωφέλιμη ζωή του παγίου περιουσιακού στοιχείου (εκτενέστερη αναφορά στο λογαριασμό επιχορηγήσεις).

3.2.4 ΞΕΟΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ / ΔΙΑΘΕΣΗΣ / ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Οι λογαριασμοί έξοδα διάθεσης και έξοδα έρευνας και ανάπτυξης δεν παρουσιάζουν αναμορφώσεις κατά τη μετάβαση στα ΔΛΠ. Ο λογαριασμός έξοδα διοίκησης παρουσιάζεται μειωμένος σε ποσοστό 13,75% (ή 6,87% στο σύνολο των παρατηρήσεων). Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως σε αντιλογισμούς αποσβέσεων που είχαν διενεργηθεί επί των ασώματων ακινητοποιήσεων και των εξόδων πολυετούς απόσβεσης ¹³. Τα ποσά των λογαριασμών αυτών διεγράφησαν και επομένως θα πρέπει να αντιλογιστούν και οι αποσβέσεις τους που έχουν επιβαρύνει κατά κύριο λόγο τα έξοδα διοίκησης.

3.2.5 ΆΛΛΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΞΕΟΔΑ / ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τα ΕΛΠ στους λογαριασμούς των εκτάκτων αποτελεσμάτων, καταχωρούνται έσοδα, κέρδη, έξοδα και ζημιές, που δεν αναφέρονται στη ομαλή εκμετάλλευση της χρήσεως αλλά προέρχονται από τυχαίες και συμπτωματικές πράξεις, συναλλαγές ή άλλες δραστηριότητες της επιχείρησης και επομένως δεν προσδιορίζουν το οργανικό αποτέλεσμα. Σε αντίθεση με τα παραπάνω, τα ΔΛΠ ορίζουν ότι όλα σχεδόν τα κονδύλια των εσόδων και εξόδων μιας επιχείρησης προκύπτουν κατά την πορεία της συνήθους δραστηριότητας της εταιρείας και συνεπώς με το αναθεωρημένο ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων» (2003) δεν υπάρχουν κονδύλια τα οποία εμφανίζονται ως έκτακτα στις οικονομικές καταστάσεις. Για το λόγο αυτό ο λογαριασμός «έκτακτα αποτελέσματα έχει μηδενιστεί στην ΚΑΧ που έχει καταρτιστεί με βάση τα ΔΛΠ και έχει μεταφερθεί στα «άλλα λειτουργικά έξοδα». Επομένως ένα μέρος της θετικής μεταβολής στα «άλλα λειτουργικά έξοδα» ¹⁴ είναι πλασματική και είναι αποτέλεσμα διαφορετικής εμφάνισης των συγκεκριμένων δύο λογαριασμών στις οικονομικές καταστάσεις. Επιπλέον ο λογαριασμός λειτουργικά έξοδα έχει επιβαρυνθεί με προσθήκες που έγιναν στην κλειώμενη χρήση στο λογαριασμό 16 του ΕΓΛΣ (έξοδα ίδρυσης & πρώτης εγκατάστασης, έξοδα πολυετούς απόσβεσης & έξοδα λοιπών ερευνών) και οι οποίες σύμφωνα με τα ΔΛΠ θα πρέπει να μεταφερθούν στα αποτελέσματα ¹⁵.

3.2.6 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ο λογαριασμός χρηματοοικονομικά αποτελέσματα δεν έχει μεταβληθεί δραματικά κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα ΔΛΠ. Η αύξηση των χρηματοοικονομικών εξόδων σε ποσοστό 7,19% (ή μ.ο 2,16% στο σύνολο των παρατηρήσεων) οφείλεται κυρίως σε επαναπροσδιορισμό υψηλότερων τόκων κοινοπρακτικών δανείων με βάση τις αρχές των ΔΛΠ. Οι προσαρμογές στα χρηματοοικονομικά έσοδα αφορούν αντιλογισμούς τόκων δανείων που είχαν υπολογιστεί με βάση τα ΔΛΠ.

3.2.7 ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Όπως αναφέραμε και σε προηγούμενη παράγραφο οι αναβαλλόμενοι φόροι αποτελούν παράγοντα με τη μεγαλύτερη συχνότητα στην αναμόρφωση των αποτελεσμάτων των εταιρειών του δείγματος. Κατά μέσο όρο η μείωση που επιφέρουν οι αναβαλλόμενοι φόροι στα αποτελέσματα είναι 3,4 εκατ € (ωστόσο ο μέσος όρος δεν είναι αξιόπιστος λόγω της ανομοιογένειας του μεγέθους των εταιρειών) ενώ σε τρεις εταιρείες του δείγματος αυξάνουν το αποτέλεσμα κατά το ποσό των 233,656 €. Σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. ο φόρος εισοδήματος αποτελεί δαπάνη η οποία καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων αν οι συναλλαγές και τα γεγονότα που αφορούν αυτή την φορολογική επίδραση καταχωρούνται επίσης στην κατάσταση αποτελεσμάτων ή απ' ευθείας στα ίδια κεφάλαια αν οι συναλλαγές και τα γεγονότα που αφορούν αυτή την φορολογική επίδραση καταχωρούνται επίσης στα ίδια κεφάλαια. Δηλαδή οι σχηματισθείσες αναβαλλόμενες απαιτήσεις & υποχρεώσεις ανάλογα με τη συναλλαγή και τα γεγονότα που συνδέονται έχουν προσαρμόσει είτε τα ίδια κεφάλαια είτε τα αποτελέσματα.

4. ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ Δ.Λ.Π ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ & ΧΡΗΜ/ΚΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ

Στην ενότητα αυτή παραθέτουμε ενδεχόμενες μεταβολές σε βασικά λογιστικά μεγέθη και χρηματοοικονομικούς δείκτες λόγω υιοθέτησης των ΔΛΠ. Αναλυτικότερα στον πίνακα 2 & 3 παραθέτουμε τις αναμορφώσεις που έχουν γίνει σε βασικά λογιστικά μεγέθη (σύνολο ενεργητικού, σύνολο υποχρεώσεων, αξία καθαρής θέσης, κύκλος εργασιών) κατά την μετάβαση στα ΔΛΠ και υπολογίζουμε τα ποσοστά (επί τοις εκατό) μεταβολής τους. Επίσης υπολογίζουμε στατιστικούς δείκτες (μέσος όρος

και διάμεσος) επί των παραπάνω ποσοστών μεταβολής κάνοντας χρήση δύο μεθόδων όπως αναφέραμε και σε προηγούμενη ενότητα: η πρώτη μέθοδος λαμβάνει υπόψη το σύνολο των αριθμητικών δεδομένων του δείγματος μηδενικών ή μη (επομένως απεικονίζουμε τη βαρύτητα κάθε «προσαρμογής» στο σύνολο των παρατηρήσεων) ενώ η δεύτερη μέθοδος δεν λαμβάνει υπόψη τις μηδενικές παρατηρήσεις

Από την ανάλυση των στοιχείων προκύπτει ότι το σύνολο του ενεργητικού και των υποχρεώσεων είναι υψηλότερο με βάση τα ΔΛΠ. Αναλυτικότερα στο σύνολο των 28 ισολογισμών οι 15 παρουσιάζουν αύξηση στο σύνολο του ενεργητικού με μέσο όρο θετικών μεταβολών 103,81% (ή 55,61% υπολογιζόμενο στο σύνολο των 28 παρατηρήσεων) και οι 13 μείωση σε ποσοστό 10,99% (ή 5,10% υπολογιζόμενο στο σύνολο των 28 παρατηρήσεων). Όσον αφορά τις μη βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις από το σύνολο των 28 ισολογισμών οι 13 έχουν αυξηθεί σε ποσοστό 89,83% (ή 41,71% υπολογιζόμενο στο σύνολο των 28 παρατηρήσεων) ενώ 8 ισολογισμοί έχουν μειωθεί κατά 19,40% (ή 5,54% υπολογιζόμενο στο σύνολο των 28 παρατηρήσεων). Αντίστοιχα σε 21 ισολογισμούς του δείγματος οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις έχουν αυξηθεί σε ποσοστό 86,67% (ή 65% στο σύνολο των 28 παρατηρήσεων) και μόνο ένας ισολογισμός εμφανίζεται μειωμένος κατά 1,12% (ή 0,04% στο σύνολο των 28 παρατηρήσεων).

Με βάση τα αποτελέσματα αυτά μπορούμε να υποθέσουμε ότι τα Δ.Λ.Π. αποτιμούν σε υψηλότερες τιμές τα στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων. Υπενθυμίζουμε ότι τα ΔΛΠ αναγνωρίζουν ως εναλλακτική μέθοδο αποτίμησης, την τρέχουσα αξία έναντι του ιστορικού κόστους που υιοθετούν τα ΕΛΠ. Επομένως ορισμένα στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων έχουν αποτιμηθεί σε τρέχουσες αξίες που είναι υψηλότερες από τις αξίες κτήσης.

Όσον αφορά την μεταβολή στα ίδια κεφάλαια (book value of equity) παρατηρούμε ότι για 11 ισολογισμούς του δείγματος η καθαρή θέση εμφανίζεται αυξημένη σε ποσοστό 195,95% (ή 76,98% στο σύνολο των 28 παρατηρήσεων) ενώ 17 ισολογισμοί παρουσιάζουν μειωμένη καθαρή θέση σε ποσοστό 39,52% (ή 24% στο σύνολο των 28 παρατηρήσεων). Η κατεύθυνση μεταβολής του παραπάνω λογιστικού μεγέθους δεν είναι ξεκάθαρη καθώς δέχεται θετικές και αρνητικές επιδράσεις από τις αναμορφώσεις που έχουν γίνει στα κονδύλια του ενεργητικού και των υποχρεώσεων. Σημειώνουμε ότι οι λογιστικές εγγραφές που έγιναν προκειμένου να αναμορφωθούν τα ελληνικά υπόλοιπα των κονδυλίων / λογαριασμών στα αντίστοιχα διεθνή επιβάρυναν ή επαύξησαν κυρίως την καθαρή θέση και λιγότερο τα αποτελέσματα. Σε γενικές γραμμές αν λάβουμε υπόψη τους μέσους όρους που

έχουν υπολογιστεί στο σύνολο των παρατηρήσεων παρατηρούμε ότι τα ίδια κεφάλαια έχουν την τάση να μειώνονται κατά την μετάβαση στα ΔΛΠ.

Τέλος, από την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης παρατηρούμε ότι ο κύκλος εργασιών (sales revenue) δεν παρουσιάζει μεταβολές με βάση τα δύο λογιστικά πρότυπα. Η διαπίστωση αυτή ήταν αναμενόμενη καθώς τα δύο πρότυπα ακολουθούν τις ίδιες αρχές αναγνώρισης εσόδων από κύριες δραστηριότητες. Οι λογαριασμοί των κερδών (κέρδη προ φόρων, κέρδη μετά φόρων, καθαρό κέρδος περιόδου) έχουν υπολογιστεί με βάση περιορισμένο δείγμα παρατηρήσεων (όπως και οι υπόλοιποι αποτελεσματικοί λογαριασμοί) γεγονός που περιορίζει την ασφάλεια των αποτελεσμάτων μας. Ωστόσο αν λάβουμε υπόψη τους μέσους όρους που έχουν υπολογιστεί στο σύνολο των παρατηρήσεων, διαπιστώνουμε ότι οι ανωτέρω λογαριασμοί των κερδών εμφανίζουν μικρή μείωση με βάση τα ΔΛΠ.

Στον πίνακα 4 έχουν υπολογιστεί με βάση τα δεδομένα των οικονομικών καταστάσεων του δείγματος οι μεταβολές σε βασικούς χρηματοοικονομικούς δείκτες (αριθμοδείκτες ρευστότητας, διαρθρωτικής ισορροπίας, δραστηριότητας, αποδοτικότητας, δαπανών λειτουργίας, καθώς και επενδυτικοί αριθμοδείκτες) λόγω υιοθέτησης των ΔΛΠ. Για κάθε εταιρεία του δείγματος αντιπαραθέτουμε σε δύο στήλες τους αριθμοδείκτες που έχουν υπολογιστεί με τα δύο λογιστικά πρότυπα ενώ σε τρίτη παράπλευρη στήλη εμφανίζεται το ποσοστό (επί τοις εκατό) μεταβολής τους. Υπολογίζουμε επίσης μέσους όρους επί των ποσοστών μεταβολής κάνοντας χρήση των δύο μεθόδων που αναφέραμε παραπάνω. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν για κάθε βασική κατηγορία αριθμοδεικτών είναι τα εξής:

Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας (εκτός του δείκτη Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Κεφάλαιο Κίνησης) με βάση τα ΔΛΠ, εμφανίζονται σημαντικά μειωμένοι έναντι των ομοειδών δεικτών που έχουν υπολογιστεί με βάση τα ΕΛΠ. Αυτό οφείλεται στη μείωση του κυκλοφορούντος ενεργητικού και αντίστοιχα αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά την μετάβαση στα ΔΛΠ για το σύνολο σχεδόν των εταιρειών του δείγματος. Αντίθετα ο αριθμοδείκτης κυκλοφορούν ενεργητικό προς κεφάλαιο κίνησης με βάση τα ΔΛΠ αυξάνεται για το σύνολο σχεδόν των εταιρειών του δείγματος ως αποτέλεσμα της μείωσης στο κεφάλαιο κίνησης (κυκλοφορούν ενεργητικό μείον βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις) σε ποσοστό μεγαλύτερο από την μείωση του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Οι αριθμοδείκτες διαρθρωτικής ισορροπίας που υπολογίζονται με τα ΔΛΠ είναι αυξημένοι σε σχέση με τους αντίστοιχους δείκτες των ελληνικών προτύπων. Συγκεκριμένα οι δείκτες Δανειακά προς Ίδια Κεφάλαια και Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς Ίδια Κεφάλαια παρουσιάζουν κατά μέσο όρο θετική μεταβολή 211,79% και 208,77% αντιστοίχως. Αυτό σημαίνει ότι για το συγκεκριμένο δείγμα τα

δανειακά κεφάλαια των εταιρειών αυξάνονται με μεγαλύτερο ποσοστό έναντι των ιδίων κεφαλαίων κατά την μετάβαση στα ΔΛΠ. Επίσης οι αριθμοδείκτες κάλυψης παγίων και παγιοποίησης περιουσίας εμφανίζονται αυξημένοι λόγω του μεγαλύτερου βαθμού παγιοποίησης των επιχειρήσεων με βάση τα ΔΛΠ (αποτίμηση των παγίων σε τρέχουσες αξίες).

Από τους αριθμοδείκτες δραστηριότητας μεγαλύτερη μεταβολή παρουσιάζουν οι δείκτες: ταχύτητα κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων, ταχύτητα εξόφλησης βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και ταχύτητα κυκλοφορίας παγίων. Οι δύο πρώτοι δείκτες αυξάνονται ως αποτέλεσμα της αύξησης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και της μείωσης των ιδίων κεφαλαίων. Ο δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας παγίων είναι μειωμένος λόγω της μεγαλύτερης αύξησης των παγίων με βάση τα ΔΛΠ και την μηδενική μεταβολή στο κύκλο εργασιών.

Ο υπολογισμός των αριθμοδεικτών αποδοτικότητας απαιτεί να υπάρχουν δεδομένα και για αποτελεσματικούς λογαριασμούς (π.χ κύκλος εργασιών, κέρδη χρήσης κτλ). Όπως αναφέραμε παραπάνω ο αριθμός των καταστάσεων αποτελεσμάτων χρήσης που είχαμε στη διάθεση μας είναι μικρός (10 Κ.Α.Χ) γεγονός που περιόρισε τα δεδομένα μας για τον υπολογισμό των ανωτέρω αριθμοδεικτών. Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας δεν παρουσιάζουν στο σύνολο τους κοινή κατεύθυνση (είτε θετική είτε αρνητική) και επιπλέον οι δύο μέθοδοι υπολογισμού των μέσων όρων δίδουν διαφορετικό αποτέλεσμα ο καθένας για τον ίδιο αριθμοδείκτη. Ενδεικτικά ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων εμφανίζεται μειωμένος λόγω της μείωσης στα κέρδη χρήσης. Το ίδιο συμβαίνει και για τους δείκτες αποδοτικότητας συνολικών επενδύσεων και αποδοτικότητας απασχολούμενων κεφαλαίων. Αντίθετα οι δείκτες μεικτού κέρδους εκμετάλλευσης και οικονομικής μόχλευσης αυξάνονται.

Παρόμοια εικόνα με τους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας εμφανίζουν και οι δείκτες δαπανών λειτουργίας οι οποίοι στο σύνολο τους δεν παρουσιάζουν κοινή κατεύθυνση μεταβολής. Για παράδειγμα ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης μειώνεται λόγω της αύξησης του ενεργητικού των επιχειρήσεων (με βάση τα ΔΛΠ) σε ποσοστό μεγαλύτερο από την αύξηση των δανειακών υποχρεώσεων. Αντίθετα ο δείκτης λειτουργικών εξόδων προς πωλήσεις αυξάνεται ως αποτέλεσμα της αύξησης των λειτουργικών εξόδων (σχετική αναφορά γίνεται στην παράγραφο «προσαρμογές στον Ισολογισμό») και της μηδενικής μεταβολής στο κύκλο εργασιών.

Όσον αφορά τους επενδυτικούς αριθμοδείκτες, αυτοί στο σύνολο τους δεν παρουσιάζουν διαφορές γιατί στον υπολογισμό τους λαμβάνουν υπόψη στοιχεία όπως τα μερίσματα και ο αριθμός κυκλοφορίας μετοχών τα οποία μένουν αμετάβλητα με βάση τα ΔΛΠ. Από τους δείκτες που παρουσιάζουν μεταβολή είναι η

εσωτερική αξία μετοχής η οποία μειώνεται λόγω της μείωσης στα ίδια κεφάλαια, και ο δείκτης τιμής προς κέρδη ανά μετοχή (όπου ως τιμή λογίζεται η εσωτερική και όχι η χρηματιστηριακή) ο οποίος αυξάνεται λόγω μικρής μείωσης στα κέρδη ανά μετοχή.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ:
«ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ»

1. ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Ένα από τα σημαντικότερα ερωτήματα που αποτελεί αντικείμενο προβληματισμού της διεθνούς βιβλιογραφίας είναι κατά πόσο οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες που απορρέουν από τις λογιστικές καταστάσεις των επιχειρήσεων μπορούν να αποδώσουν ικανοποιητικά την αξία των περιουσιακών τους στοιχείων και το μέγεθος των οικονομικών τους αποδόσεων. Η απάντηση του ερωτήματος είναι, μεταξύ άλλων, κρίσιμη τόσο για τους επενδυτές, όσο και για τα τραπεζικά στελέχη που ασχολούνται με την πιστωτική πολιτική.

Η αξιολόγηση της συζήτησης για τη χρησιμότητα της λογιστικής επιστήμης που διεξάγεται στο πλαίσιο της διεθνούς βιβλιογραφίας, οδηγεί, τουλάχιστον σε δύο γενικά συμπεράσματα: πρώτον, παρατηρείται μια πανσπερμία απόψεων και προτάσεων όσον αφορά την λογιστική τυποποίηση των οικονομικών καταστάσεων, οι οποίες δεν μπορούν να ενταχθούν και να λειτουργήσουν σε ένα ενιαίο και ομοιογενές θεωρητικό πλαίσιο. Δεύτερον, με την πάροδο του χρόνου η σημασία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των επιχειρήσεων μέσω των υπολογισμών, π.χ. των δημοσιοποιούμενων κερδών, φαίνεται ότι βαίνει μειούμενη.

Στο πρόβλημα αυτό αναμένεται να δώσει λύση η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων τα οποία παρουσιάζονται από ορισμένους ως πρόκληση για το λογιστικό σύστημα στην Ελλάδα. Η εργασία αυτή διερευνά τις απαντήσεις που αναμένεται να δώσουν τα ΔΛΠ σε θεμελιώδη προβλήματά της λογιστικής, με απώτερο σκοπό την αύξηση της εμπιστοσύνης των χρηστών στην πληροφόρησή που αντλούν από τις οικονομικές καταστάσεις. Ωστόσο όφελος από την δημοσίευση υψηλής ποιότητας χρηματοοικονομικών πληροφοριών (corporate disclosure quality) αντλεί και η ίδια η επιχείρηση. Στη διεθνή βιβλιογραφία υποστηρίζεται η άποψη (P. Sengupta, 1998) ότι η ποιότητα και η διαφάνεια των χρηματοοικονομικών πληροφοριών μιας επιχείρησης είναι δυνατόν να επιδράσει θετικά στη μείωση του κόστους δανεισμού της. Αξίζει επίσης να τονίσουμε ότι η διεύρυνση της ροής των πληροφοριών σε σχέση με τη δραστηριότητα των επιχειρήσεων, καθώς και η ορθή ερμηνεία των πληροφοριών αυτών (π.χ. εκ μέρους των οικονομικών αναλυτών) θεωρείται ότι συμβάλλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της αγοράς (market efficiency).

2. ΕΝΙΑΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Σήμερα, ίσως πολύ περισσότερο από ότι στο παρελθόν, καθίσταται επιτακτική η ανάγκη ύπαρξης ενιαίων λογιστικών προτύπων, για τον Ιδιωτικό και τον Δημόσιο τομέα, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Ο λόγος είναι ότι με το άνοιγμα των κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών, οι δυνατότητες δανεισμού των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας έχουν διεθνοποιηθεί. Οι δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις τέλους χρήσης των επιχειρήσεων, ως εκ τούτου, γίνονται αντικείμενο εξέτασης σε διαφορετικές χώρες όπου ισχύουν διαφορετικοί κανόνες, με βάση τους οποίους γίνεται η μέτρηση της περιουσίας και του οικονομικού αποτελέσματος της δραστηριότητάς τους. Οι διαφορές αυτές καθιστούν δύσκολη την ενδο-κλαδική ανάλυση επιχειρήσεων μεταξύ διαφορετικών χωρών γεγονός που οδηγεί τους θεσμικούς επενδυτές να υιοθετούν μια περισσότερο καθιερωμένη προσέγγιση. Στην προσέγγιση αυτή, οι θεσμικοί επενδυτές πρώτα επιλέγουν τις χώρες με βάση τη μακροοικονομική επίδοσή τους, το μέγεθος και βάθος της αγοράς, το γενικό επίπεδο ρευστότητας της αγοράς, την ύπαρξη περιοριστικών μέτρων στην κίνηση κεφαλαίων, τον πολιτικό κίνδυνο κ.λ.π. Δηλαδή, προβαίνουν στις επενδυτικές επιλογές τους με βάση την ιεράρχηση των χωρών αυτών (και όχι των κλάδων ή προϊόντων δια-χωρικά). Σε γενικές γραμμές, οι διασυνοριακές διαφορές στα λογιστικά πρότυπα επηρεάζουν την προς γνωστοποίηση κερδοφορία, τη δανειακή επιβάρυνση και το διαθέσιμο εισόδημα μετά τους φόρους. Επηρεάζουν επίσης τις επιχειρηματικές αποφάσεις, όπως την κεφαλαιακή διάρθρωση της εταιρίας και την αποζημίωση των διευθυντικών στελεχών με βάση την απόδοση της επιχείρησης. Οι δυσκολίες αυτές στη διασυνοριακή ανάλυση έχουν ιδιαίτερη σημασία για τους θεσμικούς επενδυτές οι οποίοι δραστηριοποιούνται διεθνώς

Η χρήση λοιπόν ενιαίων λογιστικών προτύπων προσδίδει στις λογιστικές καταστάσεις μεγαλύτερη συνοχή, αφού η σύνταξή τους στηρίζεται σε ένα σύνολο προτύπων και διαδικασιών, μεταξύ των οποίων υπάρχει μια λογική συνέχεια και συνέπεια και αποφεύγονται αντιφάσεις και αντιθέσεις. Το αίτημα λοιπόν για τυποποίηση και κοινό λεξιλόγιο αποτελεί από τα κυρίαρχα προβλήματα στο χώρο της σύγχρονης Λογιστικής, καθώς οι ανάγκες για περισσότερη χρηματοοικονομική πληροφόρηση απαιτούν ένα σύστημα χρηματοοικονομικής παρουσίασης που να προσφέρει περισσότερη διαφάνεια, συγκρισιμότητα και συνοχή. Με την εφαρμογή των ΔΛΠ εξασφαλίζεται συγκρισιμότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης μέσω του περιορισμού του εύρους και της ποικιλίας των διαφορών που εντοπίζονται σε εναλλακτικές Λογιστικές Πρακτικές.

3. ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΡΕΧΟΝ ΚΟΣΤΟΥΣ

Στο υπάρχον λογιστικό σύστημα διαπιστώνουμε αρκετές ελλείψεις, ασάφειες και αντιφάσεις. Οι αδυναμίες αυτές εντοπίζονται κυρίως στο περιεχόμενο των λογιστικών πληροφοριών και στη χρονική τους διάσταση (π.χ. επικαιρότητα). Αναλυτικότερα μια από τις σημαντικότερες ανεπάρκειες των ισολογισμών που καταρτίζονται με τα ελληνικά πρότυπα (ανεπάρκεια περιεχομένου) είναι το γεγονός ότι **αποκαλύπτουν το λογιστικό κέρδος αντί για το οικονομικό εισόδημα των επιχειρήσεων**. Οι ισολογισμοί στηρίζονται σε τιμές ιστορικού κόστους (accounting earnings based on historical cost), ενώ οι αναλυτές ενδιαφέρονται περισσότερο για το οικονομικό εισόδημα (economic income), το οποίο βασίζεται σε τιμές τρέχοντος κόστους. Το οικονομικό εισόδημα ορίζεται ως εκείνο το ποσό που μπορεί να καταναλωθεί από τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης, χωρίς να μειωθούν οι μελλοντικές καταναλωτικές τους ευκαιρίες. Στην περίπτωση του ιστορικού κόστους μετρώνται οι αλλαγές σε αξία που γίνονται αντιληπτές και είναι απόρροια, για παράδειγμα, ολοκληρωμένων συναλλαγών ενώ στη περίπτωση του τρέχοντος κόστους, η ανάλυση επικεντρώνεται σε μεταβολές της καθαρής περιουσίας, αντιληπτές ή μη αντιληπτές. Η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων με βάση το ιστορικό κόστος δυσχεραίνει το ρόλο των αναλυτών καθώς πρέπει να προσαρμόζουν το λογιστικό κέρδος των ισολογισμών, έτσι ώστε να αντιστοιχεί, όσο γίνεται πιο πολύ στο οικονομικό εισόδημα. Για το σκοπό αυτό χρειάζονται περισσότερη πληροφόρηση όπως για παράδειγμα από τις συνημμένες υποσημειώσεις που συνοδεύουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Την αδυναμία αυτή του ισχύοντος λογιστικού συστήματος να εκφράσει ικανοποιητικά τα περιουσιακά στοιχεία των επιχειρήσεων και τις μελλοντικές ταμειακές ροές έρχονται να αντιμετωπίσουν τα ΔΛΠ εισάγοντας έννοιες όπως η παρούσα αξία, το τρέχον κόστος και η εύλογη αξία στην αποτίμηση των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων. Η επανάσταση λοιπόν των Δ.Π.Χ.Π. έγκειται στην εγκατάλειψη για λόγους αποτίμησης του ιστορικού κόστους και την καθιέρωση ολοένα και περισσότερο των πραγματικών αξιών (Fair Values). Ως πραγματικές αξίες ορίζονται οι αξίες που διαμορφώνονται στην αγορά μεταξύ συναλλασσόμενων που γνωρίζουν το αντικείμενο της συναλλαγής, επιθυμούν τη συναλλαγή και η συναλλαγή είναι αντικειμενική, δηλαδή, γίνεται με όρους αγοράς. Οι πηγές άντλησης αυτών των αξιών κατά τα Δ.Π.Χ.Π. είναι δύο:

(α) Οι Ενεργές Αγορές, δηλαδή, τα αναβαθμισμένα χρηματιστήρια που δημοσιεύουν τιμές για ορισμένα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις, και

(β) Οι Αναγνωρισμένες Τεχνικές Αποτίμησης που χρησιμοποιούνται από Ειδικούς Επαγγελματίες Εκτιμητές.

Ενδεικτικά αναφέρουμε την περίπτωση των ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων για τα οποία η Ελληνική Νομοθεσία ορίζει ότι πρέπει να καταχωρούνται στην αξία κτήσης τους και να αναπροσαρμόζονται (η αναπροσαρμογή αφορά μόνο τα γήπεδα και τα κτίρια) υποχρεωτικά με βάση τον Ν.2064/1992 κάθε τέσσερα χρόνια και με τους συντελεστές που ορίζει ο νόμος. Αντίθετα, τα Δ.Λ.Π. παρέχουν τη δυνατότητα στις εταιρείες να καταχωρούν τα ενσώματα πάγια σε τρέχουσες τιμές και να τα αναπροσαρμόζουν σε τακτά χρονικά διαστήματα (όταν βέβαια συντρέχουν λόγοι αναπροσαρμογής). Οι τρέχουσες τιμές δεν προκύπτουν από την εφαρμογή σταθερών συντελεστών αλλά θα πρέπει να στοιχειοθετούνται από έκθεση αναγνωρισμένου Ορκωτού Εκτιμητή.

Στο ίδιο πλαίσιο θα γίνεται ο υπολογισμός και των μακροπρόθεσμων συμμετοχών. Οι εταιρείες θα είναι υποχρεωμένες να προσδιορίζουν την αξία των συνδεδεμένων ή θυγατρικών τους επιχειρήσεων με βάση τα οφέλη που θα επιφέρει η επένδυση στις εν λόγω εταιρείες και όχι βάση τη χαμηλότερης τιμής μεταξύ εσωτερικής λογιστικής αξίας και αξίας κτήσης και με τη συγκεκριμένη αποτίμηση θα γίνεται και η απεικόνιση της επένδυσης στους ισολογισμούς. Εφόσον η αξία αναπροσαρμόζεται προς τα πάνω θα αυξάνονται ισόποσα και τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας.

Η υποβάθμιση της αξίας του ιστορικού κόστους και η ανάδειξη του τρέχοντος κόστους ως μέθοδος αποτίμησης των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων είναι εμφανής και στην περίπτωση υπολογισμού της αξίας των χρεογράφων. Με βάση την Ελληνική Νομοθεσία τα χρεόγραφα αποτιμούνται στην μικρότερη αξία μεταξύ της αξίας κτήσεως και της τρέχουσας αξίας Σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π., τα χρεόγραφα μπορούν να αποτιμηθούν είτε στην μικρότερη αξία μεταξύ της αξίας κτήσεως και της τρέχουσας αξίας ή εναλλακτικά στην τρέχουσα αξία τους. Κάθε επιλογή αποτίμησης θα πρέπει βέβαια να ακολουθείται από την εταιρεία πάγια. Επομένως είναι στην διακριτική ευχέρεια της εταιρείας να αναπροσαρμόζει την αξία των χρεογράφων ώστε να απεικονίζεται πάντα η πραγματική. Εάν προκύπτει υπεραξία θα μεταφέρεται στα αποτελέσματα χρήσης, ομοίως και αν προκύπτει υποαξία, οπότε και θα αφαιρείται από τα αποτελέσματα.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της υποβάθμισης του περιεχομένου των λογιστικών πληροφοριών λόγω της αρχής του ιστορικού κόστους αποτελεί και η περίπτωση της αποτίμησης των αποθεμάτων με τη μέθοδο LIFO. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή το κόστος των μενόντων προέρχεται από τις αρχικές αγορές και

παραγωγές της περιόδου. Έστω ότι μια επιχείρηση η οποία χρησιμοποιεί τη μέθοδο LIFO για τον υπολογισμό των αποθεμάτων της, αγόρασε στο παρελθόν πρώτες ύλες για αποθεματική χρήση έναντι 500.000 €. Εξαιτίας όμως της υψηλής ζήτησης, οι συγκεκριμένες πρώτες ύλες μπορούν να πωληθούν σήμερα στην αγορά 800.000€. Η έννοια του ιστορικού κόστους απαιτεί ωστόσο, ότι τα εν λόγω αποθέματα οφείλουν να εκτιμηθούν 500.000€. Δεδομένου ότι η «πραγματική αξία» των αποθεμάτων είναι πλέον 800.000€ είναι φανερό ότι η πρακτική αντιτίθεται στην αρχή της σχετικής σημασίας που θα πρέπει να έχει η χρηματοοικονομική πληροφόρηση για τους χρήστες. Προκειμένου να αποφευχθούν ανάλογες περιπτώσεις υποβάθμισης της αξίας των αποθεμάτων τα ΔΛΠ αναγνωρίζουν δύο μόνο βασικές μεθόδους κοστολόγησης: τη μέθοδο FIFO και τη μέθοδο Μέσου Σταθμικού Κόστος ενώ η χρησιμοποίηση της μεθόδου LIFO δεν ενδείκνυται.

4. ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

Η ποιότητα της πληροφόρησης των λογιστικών καταστάσεων «δοκιμάζεται» και από την ανάπτυξη **των παραγώγων μέσων (derivatives)**. Τα παράγωγα μέσα εξαπλώθηκαν ευρέως τα τελευταία χρόνια, ως απάντηση στις έντονες διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των επιτοκίων. Οι απότομες διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των επιτοκίων υποχρέωσαν τις επιχειρήσεις και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην ανάπτυξη επιστημονικών μεθόδων διαχείρισης κινδύνων (risk management) μέσω της δόμησης και αναδιάρθρωσης των χαρτοφυλακίων τους. Οι πολιτικές αντιστάθμισης κινδύνων – hedging – μπορεί να μειώσουν το κόστος χρηματοδότησης (Haushalter G.D., 2000) και υπό προϋποθέσεις μπορεί να αυξήσουν την αξία μιας επιχείρησης μέσω της μείωσης, για παράδειγμα, του κόστους συναλλαγής και μεσολάβησης (A.K. Prevost, L.C. Rose, G. Miller, 2000).

Ωστόσο οι συναλλαγές με παράγωγα δεν αποτελούν αποκλειστικό ιδίωμα των μεγάλων ανεπτυγμένων αγορών (π.χ. Η.Π.Α., Γερμανία, Αγγλία), αλλά και των πολύ μικρότερων. Τα παράγωγα θεωρούνται κατάλληλα εργαλεία αντιστάθμισης κινδύνου σε μικρές ανοικτές οικονομίες, όπως η ελληνική, με πλήρη θεσμική απελευθέρωση κεφαλαίων, σχετική μικρή εγχώρια αγορά συναλλάγματος και υψηλούς επιχειρηματικούς κινδύνους, εξαιτίας της ύπαρξης ενός σύνθετου και αρκετά ευμετάβλητου εξωτερικού περιβάλλοντος (π.χ. υψηλές διακυμάνσεις συναλλαγματικών ισοτιμιών και επιτοκίων). Παρά τη εξάλειψη ενός σημαντικού τμήματος του συναλλαγματικού κινδύνου, ως απόρροια της εισαγωγής του ευρώ, και

παρά την ελάττωση του κινδύνου των επιτοκίων, ως προϊόν ενοποίησης της νομισματικής πολιτικής στην ευρωζώνη, η πράξη δείχνει ότι οι κίνδυνοι στις αγορές συναλλάγματος και επιτοκίων θα συνεχίσουν να υφίστανται και θα είναι οι πιο συνήθεις λόγοι για τη σύναψη συμβολαίων με παράγωγα προϊόντα.

Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι να εντείνεται η παρουσία των ελληνικών επιχειρήσεων στις αγορές παραγώγων. Από την άλλη πλευρά, η χρήση παραγώγων επιφέρει αξιόλογες δυσκολίες στις λογιστικές μετρήσεις και αυξάνει τις απαιτήσεις της λογιστικής. Αντιπροσωπευτική είναι η σύγχυση που επικρατεί στους ισολογισμούς των ελληνικών εταιρειών καθώς οι λογιστικοί χειρισμοί που αφορούν τα παραπάνω χρηματοπιστωτικά εργαλεία δεν είναι επαρκείς. Ειδικότερα διαπιστώνεται μεταξύ άλλων ότι: α) επιχειρήσεις εκθέτουν στους ισολογισμούς τους τα ίδια γεγονότα εντελώς διαφορετικά η κάθε μία, β) ακόμα και μια συγκεκριμένη επιχείρηση είναι δυνατόν να εκθέτει μια ορισμένη δραστηριότητα με διαφορετικούς τρόπους, γ) πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές αναφέρονται συχνά στο ενεργητικό και το παθητικό αντίστοιχα, και όχι ως έσοδα και δαπάνες, όπως θα έπρεπε κανονικά, δ) τα παράγωγα δεν αποκαλύπτονται λογιστικώς σε τιμές fair value, αλλά σε τιμές ιστορικού κόστους, ή και καθόλου, επειδή το ιστορικό τους κόστος είναι μηδέν ή πολύ μικρό, ε) σε αντίθεση με άλλα χρηματοπιστωτικά εργαλεία, στις περισσότερες περιπτώσεις οι προδιαγραφές του ΕΓΛΣ για παράγωγα προϊόντα είναι ανύπαρκτες.

Με βάση τα παραπάνω, ο εξωτερικός οικονομικός αναλυτής που αξιολογεί τους ισολογισμούς επιχειρήσεων που έχουν συνάψει συμφωνίες για συναλλαγές παραγώγων είναι πρόδηλο ότι δεν είναι σε θέση να προσδιορίσει τους βαθμούς κινδύνου που αυτές υπόκεινται, ούτε να εκτιμήσει τις σχετικές πολιτικές που εφαρμόζουν, καθώς η εν λόγω πληροφόρηση είναι καταγεγραμμένη στις λογιστικές καταστάσεις ελλιπώς και εσφαλμένα. Είναι, τέλος, προφανές τι σημαίνει η ευρεία χρήση εργαλείων διαχείρισης κινδύνων που δεν καταγράφονται στους ισολογισμούς των επιχειρήσεων (off-balance sheet risk management instruments), οπότε διαφεύγει η λογιστική τους παρακολούθηση.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, αδήριτη είναι η ανάγκη σύλληψης και ορθής περιγραφής των εν λόγω συναλλαγών στους ισολογισμούς των εγχώριων εταιρειών. Προς την κατεύθυνση αυτή «κινούνται» τα ΔΛΠ τα οποία όπως έχουμε αναφέρει και σε άλλο σημείο της εργασίας εφαρμόζουν τον ακόλουθο λογιστικό χειρισμό:

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα αρχικά καταχωρούνται στο κόστος κτήσης το οποίο προσδιορίζεται από την εύλογη αξία του τιμήματος το οποίο πληρώθηκε ή εισπράχθηκε και συμπεριλαμβάνει όλα τα παρεπόμενα έξοδα αγοράς η πληρωμής. Η Αναγνώριση (καταχώρηση) τους γίνεται όταν και μόνο όταν η

επιχείρηση καθίσταται συμβατικό μέρος(με δικαίωμα ή υποχρέωση προς/από τον αντισυμβαλλόμενο) της σύμβασης, η οποία δεσμεύει τα δύο μέρη. Η μεταγενέστερη αποτίμηση τους γίνεται στην πραγματική τους αξία χωρίς καμία έκπτωση για έξοδα συναλλαγής που μπορεί να πραγματοποιούνται κατά την πώληση ή άλλη διάθεση τους. Κάθε αλλαγή στην πραγματική τους αξία απεικονίζεται στα αποτελέσματα της χρήσεως.

5. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΥΣΙΑ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΥΠΟ

Μία από τις σημαντικότερες αρχές που εισάγονται με τα Δ.Π.Χ.Π. είναι αυτή της οικονομικής ουσίας πάνω από τον νομικό τύπο. Ένα από τα στοιχεία που διασφαλίζει την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων είναι και η αντανάκλαση της οικονομικής ουσίας των γεγονότων και συναλλαγών και όχι απλώς και μόνο της νομικής υπόστασης αυτών. Η οικονομική ουσία των συναλλαγών ή των άλλων γεγονότων δεν συμπίπτει πάντοτε με εκείνη που απορρέει από τον νομικό τύπο τους. Μπορεί, για παράδειγμα, μια επιχείρηση να μεταβιβάσει ένα στοιχείο του ενεργητικού σε τρίτο, με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε με βάση τα δικαιολογητικά να περνά η νομική ιδιοκτησία στον τρίτο. Είναι δυνατό, παρόλα αυτά, να υπάρχουν ειδικοί όροι που να ορίζουν ότι η επιχείρηση συνεχίζει να απολαμβάνει τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη, που ενσωματώνονται στο στοιχείο του ενεργητικού. Σε μια τέτοια περίπτωση, η απεικόνιση της πώλησης δε θα αντιπροσώπευε την ουσία της πραγματοποιηθείσας συναλλαγής. Η σωστή εφαρμογή και τήρηση της αρχής της οικονομικής ουσίας πάνω από το νομικό τύπο μειώνει σημαντικά τη χρήση της δημιουργικής λογιστικής, όρος που έχει συζητηθεί αρκετά τον τελευταίο καιρό λόγω των διεθνών λογιστικών σκανδάλων (Enron, WorldCom). Οι πιο συχνές μορφές δημιουργικής λογιστικής είναι η παρουσία χρηματοδότησης εκτός του Ισολογισμού και ο εξωραϊσμός των οικονομικών καταστάσεων. Η παραπάνω αρχή διέπει όλα τα εν ισχύ πρότυπα και Διερμηνείες. Το IASB επιπλέον κατά την εργασία ανάπτυξης καινούργιων προτύπων ακολουθεί αυτή τη γενική απαίτηση. Ωστόσο τα πρότυπα στα οποία έχει ιδιαίτερη εφαρμογή η αρχή «της οικονομικής ουσίας πάνω από το νομικό τύπο» είναι τα ακόλουθα:

- **ΔΛΠ 17 «Μισθώσεις».** Το πρότυπο αυτό προβαίνει σε σαφή διάκριση των διαφόρων τύπων χρηματοοικονομικών μισθώσεων και προβλέπει διαφορετικούς λογιστικούς χειρισμούς για την κάθε μια κατηγορία. Στη περίπτωση της χρηματοδοτικής μίσθωσης (συμφωνία όπου ο εκμισθωτής μεταβιβάζει στο μισθωτή, με αντάλλαγμα μία πληρωμή ή μια σειρά πληρωμών,

το δικαίωμα χρήσεως ενός περιουσιακού στοιχείου για μια συμφωνημένη χρονική περίοδο, μεταβιβάζοντας παράλληλα όλους τους κίνδυνους και τα οφέλη που ακολουθούν την κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου, ανεξάρτητα από τη τελική μεταβίβαση ή μη του τίτλου κυριότητας) ο μισθωτής αναγνωρίζει στις οικονομικές του καταστάσεις τα πάγια που έχουν αποκτηθεί με μίσθωση ως περιουσιακά στοιχεία του ενεργητικού και ως υποχρεώσεις ίσης αξίας. Με τον εν λόγω λογιστικό χειρισμό απεικονίζεται σωστά τόσο η αξία των παγίων της μισθώτριας επιχείρησης (τα μισθωμένα πάγια ανήκουν ουσιαστικά στην επιχείρηση καθώς έχουν μεταβιβαστεί σε αυτήν όλοι οι κίνδυνους και τα οφέλη που ακολουθούν την κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου ανεξάρτητα από τη τελική μεταβίβαση ή μη του τίτλου κυριότητας) όσο και η αξία των υποχρεώσεων της (η μίσθωση δημιουργεί συνθήκες έμμεσης χρηματοδότησης της επιχείρησης και επομένως θα πρέπει να εμφανίζεται ως υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις παρά το γεγονός ότι μπορεί να μην προκύπτει από κάποια νομική σύμβαση). Επομένως ο μέχρι τώρα λογιστικός χειρισμός δεν αποκαλύπτει την ορθή αξία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων καθώς οι μισθώσεις περιουσιακών στοιχείων είτε πρόκειται για χρηματοδοτικές είτε για λειτουργικές, δεν απεικονίζονται στον Ισολογισμό του μισθωτή, αντίθετα παραμένουν και απεικονίζονται στον Ισολογισμό του εκμισθωτή. Το ετήσιο μίσθωμα λογίζεται συνολικά ως δαπάνη για τον μισθωτή και ως έσοδο για τον εκμισθωτή.

- **ΔΛΠ 7 «Καταστάσεις Ταμειακών Ροών».** Οι καταστάσεις ταμειακών ροών παρέχουν στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να δημιουργεί διαθέσιμα, καθώς και πληροφορίες για τη χρήση αυτών. Η κατάρτιση τους πρέπει να γίνεται με βάση την οικονομική ουσία των συναλλαγών και των οικονομικών γεγονότων.
- **ΔΛΠ 11 «Κατασκευαστικές Συμβάσεις».** Με βάση το πρότυπο αυτό η καταχώρηση του εσόδου και των εξόδων από συμβάσεις κατασκευής έργων των οποίων ο συμβατικός χρόνος ολοκλήρωσης εκτείνεται πέραν της μίας χρήσης γίνεται με βάση τη μέθοδο της ποσοστιαίας ολοκλήρωσεως. Αυτό σημαίνει ότι το συμβατικό έσοδο αντικρίζεται με τις συμβατικές δαπάνες που διενεργήθηκαν μέχρι το συγκεκριμένο στάδιο ολοκλήρωσεως, με αποτέλεσμα να καταχωρείται το έσοδο, τα έξοδα και το κέρδος που αναλογούν στο μέρος του έργου που ολοκληρώθηκε. Διαφορετική αντιμετώπιση ακολουθούν τα ελληνικά πρότυπα όπου με βάση την γνωμάτευση του ΕΣΥΛ 257/1995 η λογιστικοποίηση των συμβάσεων που ξεπερνούν την μία χρήση γίνεται είτε με

την μέθοδο της ολοκλήρωσης του έργου ή με την μέθοδο της τμηματικής περάτωσης. Κατά βάση ακολουθείται η δεύτερη μέθοδος όπου η καταχώρηση του εσόδου γίνεται με βάση τιμολόγια που εκδίδονται ύστερα από επιμετρήσεις. Ωστόσο οι προπληρωμές και οι προκαταβολές που λαμβάνονται από τους πελάτες, συχνά δεν αντικατοπτρίζουν το εκτελεσθέν έργο.

- **ΔΛΠ 18 «Αναγνώριση εσόδων».** Σύμφωνα με το πρότυπο αυτό το έσοδο αναγνωρίζεται όταν ο πωλητής μεταβιβάσει στον αγοραστή όλους τους σημαντικούς κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας του πωληθέντος στοιχείου.
- **ΔΛΠ 32 & ΔΛΠ 39.** Η παρουσίαση των χρηματοοικονομικών μέσων στις οικονομικές καταστάσεις και συγκεκριμένα η αναγνώριση και αποτίμηση των στοιχείων είτε ως υποχρέωση είτε στα ίδια κεφάλαια, θα πρέπει να γίνεται λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική ουσία των συναφθέντων συμφωνητικών και συμβάσεων και όχι απλά τη νομική τους υπόσταση.
- **Δ.Π.Χ.Π. 3 & Δ.Λ.Π. 27 «Όμιλοι επιχειρήσεων».** Ο χαρακτηρισμός επιχειρήσεων ως θυγατρικές διενεργείται όχι με βάση το ποσοστό συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο αλλά με βάση το ποσοστό συμμετοχής στη διοίκηση και στην άσκηση εξουσίας. Ο όμιλος των επιχειρήσεων αντιμετωπίζεται ως μια ξεχωριστή νομική οντότητα «εξάλειψη των ενδοεταιρικών συναλλαγών, υπολοίπων, κ.λπ)
- **ΔΛΠ 24 «Συνδεδεμένα Μέρη».** Για τον καθορισμό της ύπαρξης ή όχι πιθανής σχέσης συνδεδεμένων μερών δίνεται έμφαση στην αρχή της οικονομικής ουσίας της σχέσης τους και όχι απλώς στο νομικό τύπο.

6. ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Βασική αλλαγή που θα φέρει η υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων είναι ότι το κράτος θα χάσει τη **δυνατότητα έκτακτων παρεμβάσεων φορολογικής φύσεως**, που συχνά «υπονομεύουν» τη μελλοντική εικόνα μιας εταιρείας και λειτουργούν μόνο πρόσκαιρα, όπως ήταν η δυνατότητα συμψηφισμού των ζημιών χαρτοφυλακίου με τα ίδια κεφάλαια.

Μέχρι τώρα η εθνική φορολογική νομοθεσία επηρέαζε σημαντικά τις λογιστικές μετρήσεις δημιουργώντας το κίνητρο αποκάλυψης μικρότερου ύψους κερδών σε σχέση με τα υλοποιηθέντα, γεγονός που υποβαθμίζει την αξία των ισολογισμών ως βοηθητικό μέσο λήψης επενδυτικών αποφάσεων. Η φορολογική νομοθεσία έχει οικονομικούς, πολιτικούς και κοινωνικούς σκοπούς (π.χ. ενθάρρυνση

ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, αναδιανομή πλούτου) και δεν εκφράζει τόσο τις ανάγκες πληροφόρησης των επενδυτών. Οι φορολογικοί κανόνες - όπως είναι φυσικό - στοχεύουν στην διασφάλιση του ότι το δηλούμενο (για σκοπούς φορολόγησης) κέρδος δεν είναι μικρότερο από το «πραγματικό», ενώ οι επενδυτές πρωτίστως ενδιαφέρονται στο να διασφαλισθεί η απάλειψη των «πλασματικών» κερδών από τις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων. Η νομοθετική αποδοχή της δυνατότητας διαφοροποίησης των δύο αυτών μεγεθών, αποστερεί από τις επιχειρήσεις τη δυνατότητα επίκλησης των φορολογικών κανόνων, κατά τη σύνταξη των οικονομικών τους καταστάσεων. Αντιθέτως τα Δ.Π.Χ.Π είναι απαλλαγμένα από φορολογικές πρακτικές δίνοντας έμφαση στη πληρέστερη και αξιόπιστη ενημέρωση των επενδυτών και πιστωτών (shareholder-oriented accounting model). Ενδεικτικό είναι ότι με βάση τα ΔΛΠ ο φόρος εισοδήματος δεν αποτελεί εταιρικό βάρος (υπολογιζόμενο με βάση τις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας και λογιζόμενο διαμέσου του πίνακα διανομής κερδών) αλλά δαπάνη η οποία θα πρέπει να συσχετίζεται με τις συναλλαγές τις οποίες αφορά. Στις οικονομικές καταστάσεις αναγράφεται ο φόρος που αναλογεί στα αποτελέσματα χρήσεως και όχι ο φόρος που καταβάλλεται στην εφορία με βάση τον φορολογικό νόμο, ενώ οι διαφορές που προκύπτουν από τα ΔΛΠ και τον φορολογικό νόμο καταχωρούνται σε ειδικό λογαριασμό ως αναβαλλόμενοι φόροι. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η έννοια του αναβαλλόμενου φόρου συνδέεται με το γεγονός ότι το λογιστικό αποτέλεσμα διαφέρει από το φορολογητέο κέρδος (ζημιά). Για τον υπολογισμό των αναβαλλόμενων φόρων απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο υπολογισμός της φορολογικής βάσης κάθε περιουσιακού στοιχείου και υποχρέωσης. Συγκρίνοντας τη φορολογική βάση με την λογιστική αξία τυχόν διαφορά που ανακύπτει, λογίζεται ως προσωρινή διαφορά η οποία στις επόμενες χρήσεις θα είναι είτε εκπεστέα (απαίτηση) είτε πληρωτέα (υποχρέωση).

7. ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Η αρχή της σχετικής σημασίας απαιτεί η λογιστική πληροφόρηση να συνδέεται δημιουργικά και χρήσιμα με τις ενέργειες και τους στόχους τους οποίους έχει σχεδιαστεί να εξυπηρετήσει. Η γνώση των αναγκών πληροφόρησης των δυνητικών χρηστών θεωρείται επομένως υψίστης σημασίας για την εκπλήρωση της αρχής αυτής, δεδομένου ότι, όπως ήδη αναφέρθηκε, απώτερος σκοπός της λογιστικής επιστήμης είναι να προμηθεύουν τους χρήστες με κρίσιμες πληροφορίες (key information). Οι πληροφορίες είναι σχετικές όταν είναι σημαντικές. Δηλαδή όταν

είναι σε θέση να επηρεάσουν τις αποφάσεις των χρηστών, διευκολύνοντας τους στη διαμόρφωση, στην επιβεβαίωση ή στη διόρθωση προβλέψεων αναφορικά με την έκβαση προηγθέντων, τρεχόντων ή μελλοντικών συμβάντων. Ως εκ τούτου, η σχετική πληροφόρηση θα πρέπει να είναι έγκαιρη και να διαθέτει την ικανότητα της επιρροής αποφάσεων.

Ένα από τα δυνατά σημεία των ΔΛΠ είναι η **επιπρόσθετη πληροφόρηση που παρέχουν στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων**. Οι μέχρι σήμερα δημοσιοποιούμενες οικονομικές καταστάσεις ήταν ελλιπείς, τόσο από πλευράς περιεχομένου όσο και από μορφολογικής πλευράς, υποβαθμίζοντας, έτσι, τη δυνατότητα του επενδυτικού κοινού να έχει πρόσβαση σε ολοκληρωμένη πληροφόρηση. Η κατάρτιση επιπρόσθετων οικονομικών καταστάσεων από αυτές που προβλέπει ο Ν.2190/1920 όπως η κατάσταση μεταβολής των ιδίων κεφαλαίων, η κατάσταση ταμιακών ροών, οι λογιστικές μέθοδοι & οι επεξηγηματικές σημειώσεις, αυξάνει το βαθμό χρησιμότητας της λογιστικής πληροφόρησης για τους συμμετέχοντες (π.χ. επενδυτές, οικονομικούς αναλυτές) στο οικονομικό κύκλωμα των επιχειρήσεων.

Για παράδειγμα η κατάσταση μεταβολής των ιδίων κεφαλαίων δίνει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της κίνησης του λογαριασμού αυτού μέσα στη χρήση καθώς αναλύει κάθε επιμέρους έσοδο, έξοδο, κέρδος ή ζημία που καταχωρείται απ' ευθείας στα ίδια κεφάλαια και παρουσιάζει όλες τις μεταφορές κεφαλαίων από / ή προς τους μετόχους και διανομές μερισμάτων στους μετόχους π.χ. αύξηση ή μείωση του μετοχικού κεφαλαίου. Επίσης γίνεται συμφωνία μεταξύ της λογιστικής αξίας έναρξης και τέλους χρήσης για κάθε κατηγορία κεφαλαίου για τη διαφορά υπέρ το άρτιο και για κάθε αποθεματικό γνωστοποιώντας ξεχωριστά κάθε μεταβολή.

Αντίστοιχα η κατάσταση ταμιακών ροών όταν χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τις λοιπές οικονομικές καταστάσεις, παρέχει πληροφορίες που επιτρέπουν στους χρήστες να εκτιμούν μεταβολές στην καθαρή περιουσία μιας επιχείρησης, την χρηματοοικονομική της δομή και τις δυνατότητες της να επηρεάζει τα ποσά και τον χρόνο των ταμιακών ροών για να τις προσαρμόζει στην αλλαγή των συνθηκών και των ευκαιριών. Αναλυτικότερα οι πληροφορίες για τις ταμιακές ροές είναι χρήσιμες στην εκτίμηση της δυνατότητας της επιχείρησης να δημιουργεί ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα. Επίσης επιτρέπουν στους χρήστες να αναπτύξουν πρότυπα για να εκτιμούν και να συγκρίνουν την παρούσα αξία των μελλοντικών ταμιακών ροών διαφόρων επιχειρήσεων. Επιπλέον αυξάνουν τη συγκρισιμότητα της παρουσιαζόμενης επιχειρηματικής απόδοσης από τις διάφορες επιχειρήσεις γιατί περιορίζουν τις επιδράσεις της χρησιμοποίησης διαφορετικών λογιστικών χειρισμών για τις ίδιες συναλλαγές και γεγονότα.

Εκτός από την παραδοσιακή λογιστική πληροφόρηση οι οικονομικές καταστάσεις θα συνοδεύονται και από ευρύτερης φύσεως πληροφορίες αναφορικά με την εταιρεία. Για παράδειγμα θα γίνεται διαχωρισμός των εσόδων κατά προϊόν και αγορά (κατά ξένο νόμισμα για πωλήσεις εξωτερικού) και θα παρουσιάζεται αναλυτικά η πορεία και τα αποτελέσματα των επί μέρους δραστηριοτήτων της εταιρείας. Η μεγέθυνση των επιχειρήσεων, η δημιουργία ισχυρών ομίλων μέσω συγχωνεύσεων και εξαγορών και η δραστηριοποίηση τους σε διαφορετικές αγορές τόσο γεωγραφικά όσο και από την πλευρά των παρεχόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών κατέστησαν επιτακτική την ανάγκη για την κατάτμηση των παρεχόμενων πληροφοριών σε επίπεδο τμημάτων, επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και γεωγραφικών περιοχών. Το έργο της λογιστικής δυσχεραίνεται από την περιουσία των μεγάλων ομίλων, οι οποίοι εμφανίζουν μια ιδιαίτερη σύνθετη οργανωτική δομή.

Η διαφοροποιημένη κλαδική λειτουργία παρέχει τη δυνατότητα μιας υψηλότερης ευελιξίας σε έναν όμιλο, σε σχέση με τον τρόπο παρουσίασης του ισολογισμού του. Στον ενοποιημένο ισολογισμό μπορεί να αποκρύπτονται χρηματοοικονομικές πληροφορίες για συγκεκριμένες μονάδες ή τμήματα παραγωγής με αρνητικά αποτελέσματα χρήσης και, αντίθετα, να αποκαλύπτονται πληροφορίες για άλλες μονάδες που είναι κερδοφόρες, βελτιώνοντας έτσι τη συνολική εικόνα του συγκροτήματος και εξασφαλίζοντας υψηλότερη χρηματοοικονομική βαθμολογία από τους οικονομικούς αναλυτές. Στον τομέα αυτόν οι μεγάλοι επιχειρηματικοί όμιλοι υπερτερούν σαφώς των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες εξαρτώνται καθοριστικά από έναν παραγωγικό κλάδο. Προκειμένου λοιπόν να αποφευχθούν τέτοιες τακτικές κάλυψης των ζημιολόγων δραστηριοτήτων συνυπολογίζοντας κέρδη κάποιας άλλης κερδοφόρας δραστηριότητας, το ΔΛΠ 14 ορίζει ότι κάθε επιχείρηση πρέπει να συγκεντρώνει και να παρουσιάζει πληροφορίες τόσο με βάση τη γεωγραφική της δραστηριότητα όσο και με βάση την επιχειρηματική της δραστηριότητα.

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καταρτίζουν εκτός από τις παραδοσιακές καταστάσεις (Ισολογισμός &Κ.Α.Χ) και τις γνωστοποιήσεις (που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις) στις οποίες θα υπάρχει ανάλυση πρόσθετων πληροφοριών για κάθε στοιχείου του Ισολογισμού και της ΚΑΧ. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής:

- το είδος και το κόστος χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, ώστε να μπορεί ο μέτοχος να αξιολογήσει το κόστος κεφαλαίου.

- Μία γενική περιγραφή των σημαντικών μισθωτικών συμφωνιών που ενδεικτικά μπορεί να περιλαμβάνουν την βάση προσδιορισμού των ενδεχόμενων μισθωμάτων, την ύπαρξη και τους όρους δικαιωμάτων ανανέωσης ή αγοράς κλπ
- Αποκαλύψεις για τη φύση και την έκταση συναλλαγών (υποχρεώσεων ή αμοιβών) το τελικό τίμημα των οποίων είναι συνδεδεμένο με στοιχεία καθαρής θέσης (ενδεικτικά παραδείγματα τέτοιων συναλλαγών είναι μελλοντικές αμοιβές μελών της διοίκησης, διευθυντικών στελεχών ή εργαζομένων με την έκδοση μετοχών). Τα ΔΛΠ έρχονται να καλύψουν το κενό που υπήρχε στον τρόπο αποτίμησης και απεικόνισης αυτών των συναλλαγών των οποίων η χρήση τα τελευταία χρόνια είναι εκτεταμένη. Αναλυτικότερα θα πρέπει να γίνεται περιγραφή του κάθε τύπου πληρωμής βασιζόμενης σε στοιχείο της καθαρής θέσης της εταιρείας, που υπήρξε οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά την περίοδο που καλύπτουν οι Οικονομικές Καταστάσεις, του γενικού κανόνες και τις συνθήκες κάθε τέτοιου είδους συμφωνίας, τη μέγιστη διάρκεια των χορηγηθέντων δικαιωμάτων και τη μέθοδο διακανονισμού. Επίσης θα πρέπει να αποκαλύπτεται ο αριθμός και η μέση σταθμική τιμή άσκησης για τις υπάρχουσες ομάδες δικαιωμάτων επί μετοχών (στις ομάδες δικαιωμάτων περιλαμβάνονται: τα δικαιώματα σε ισχύ κατά την έναρξη της περιόδου, τα εκχωρημένα κατά τη διάρκεια της περιόδου, τα έκπτωτα κατά τη διάρκεια της περιόδου, τα ασκηθέντα κατά τη διάρκεια της περιόδου, τα ληγμένα κατά τη διάρκεια της περιόδου, τα σε ισχύ κατά τη λήξη της περιόδου και τα υπό άσκηση κατά τη λήξη της περιόδου). Επιπλέον θα πρέπει να αναλύεται η τελική επίδραση από τις συναλλαγές αυτές τόσο στα αποτελέσματα της παρουσιαζόμενης περιόδου όσο και στην καθαρή της θέση.
- Πληροφορίες για τα δικαιώματα, τα προνόμια και περιορισμούς που αφορούν στην κάθε κατηγορία μετοχών, ώστε να είναι ενήμερος ο επενδυτής για πιθανούς περιορισμούς στη διανομή μερισμάτων και στην επιστροφή του κεφαλαίου. Παρουσίαση επίσης των μετοχών της επιχειρήσεως που κατέχονται από την ίδια (ίδιες μετοχές) ή από θυγατρικές ή συγγενείς επιχειρήσεις καθώς και των μετοχών υπό έκδοση, σύμφωνα με συμβάσεις άσκησης Δικαιωμάτων Προαίρεσεως (options) και πωλήσεων (με αναφορά των όρων και των ποσών).
- Ανάλυση των πληρωτέων ποσών στη μητρική επιχείρηση, στις αδελφές θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις, καθώς και οι απαιτήσεις από αυτές. Έτσι για παράδειγμα ένα τιμολόγιο στο τέλος του έτους προς μία off-shore ή θυγατρική εταιρεία θα αποτελεί ένδειξη εξωραϊσμού των αποτελεσμάτων.

- Περιγραφή της φύσεως και του σκοπού κάθε αποθεματικού που περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια.
- Για κάθε κατηγορία πρόβλεψης γνωστοποίηση του είδους της υποχρέωσης και πότε αναμένεται ή ενδέχεται να πραγματοποιηθεί η εκροή οικονομικών ωφελειών

8. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η φιλοσοφία των ΔΛΠ είναι οι οικονομικές καταστάσεις να αποδίδουν όσο το δυνατό περισσότερο **την πραγματική εικόνα της επιχείρησης**. Προς αυτή τη κατεύθυνση συμβάλλει και το πρότυπο 16 με το οποίο καθορίζονται θέματα όπως η αναγνώριση των ενσώματων παγίων, ο προσδιορισμός της λογιστικής τους αξίας, οι αποσβέσεις και η μείωση της αξίας τους. Ένας από τους κρισιμότερους παράγοντες, ο οποίος θα επηρεάζει και θα προσδιορίζει σε βάθος χρόνου την αξία των στοιχείων ενεργητικού-παθητικού των επιχειρήσεων, είναι αυτός των αποσβέσεων. Με βάση το πρότυπο αυτό οι αποσβέσεις θα υπολογίζονται από την ίδια την εταιρεία ανάλογα με την ωφέλιμη ζωή των παγίων και όχι με βάση κάποια προκαθορισμένη χρονική περίοδο όπως συμβαίνει σήμερα. Επίσης στην περίπτωση που υπάρξει μια σημαντική αλλαγή στον αναμενόμενο ρυθμό της ανάλωσης των μελλοντικών οικονομικών ωφελειών που είναι ενσωματωμένα σε ένα πάγιο, τότε η μέθοδος απόσβεσης θα πρέπει να αλλάξει προκειμένου να αντανakλά το νέο ρυθμό. Η ωφέλιμη ζωή ενός παγίου ορίζεται με βάση την αναμενόμενη χρησιμότητα του για την επιχείρηση και ενδέχεται να είναι βραχύτερη από την οικονομική του ζωή. Η εκτίμηση της ωφέλιμης ζωής είναι θέμα κρίσης και βασίζεται στην εμπειρία της διοίκησης της επιχείρησης με παρόμοια πάγια.

Διαπιστώνουμε επομένως ότι ο μέχρι τώρα λογιστικός χειρισμός των αποσβέσεων δεν αντανakλά το ρυθμό με τον οποίο τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη του παγίου αναμένεται να αναλωθούν από την επιχείρηση. Σύμφωνα με τα ελληνικά πρότυπα οι αποσβέσεις λογίζονται βάσει σταθερών συντελεστών που ορίζει η Φορολογική Νομοθεσία (ΠΔ 100/98 το οποίο ορίζει τους μέγιστους επιτρεπτούς φορολογικά συντελεστές). Οι συντελεστές απόσβεσης παραμένουν ίδιοι ανά κατηγορία παγίου ανεξάρτητα της χρήσης στην οποία υπόκειται από την εταιρεία και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ωφέλιμη ζωή του παγίου. Πάγια περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται μέσω leasing δεν θεωρούνται ως περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας και δεν εμφανίζονται στις ενσώματες ακινητοποιήσεις της. Ως εκ τούτου δεν υπόκεινται σε απόσβεση βάση της ωφέλιμης ζωής τους ενώ τα αποτελέσματα της

χρήσης βαρύνονται μόνο από τα μισθώματα που καταβάλλονται από την επιχείρηση για την χρήση τους.

9. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ

Στόχος των ΔΛΠ είναι η ουδετερότητα και όχι ο συντηρητισμός. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι τα ΔΛΠ εφαρμόζουν στο μέγιστο βαθμό την αρχή της «αυτοτέλειας της χρήσης» (accrual basis) καθώς φτάνουν στο σημείο να θεωρούν ότι μια μεταχρονολογημένη επιταγή 14 μηνών πρέπει να παρουσιάζεται στον ισολογισμό με την αξία που προεξοφλείται στο παρόν και όχι με την ονομαστική αξία της. Είναι αδιανόητο στα πλαίσια της αρχής της Αυτοτέλειας των Χρήσεων, που είναι η Θεμελιώδης Λογιστική Παραδοχή, να λογίζεται π.χ ένα έξοδο (και η αντίστοιχη υποχρέωση) που δημιουργήθηκε τώρα, οφείλεται όμως στο μέλλον, στο ονομαστικό του ποσό (πληρωτέο ποσό στο μέλλον). Αν συμβαίνει αυτό η αρχή της αυτοτέλειας παύει να υφίσταται και οι οικονομικές καταστάσεις καταρρέουν, αφού υπερβαίνουν τις παραδοχές. Η αξιοπιστία και η συνέπεια αποκαθίστανται με την καταχώριση της παρούσας αξίας της μελλοντικής υποχρέωσης και την εν συνεχεία ανέλιξή της με το επιτόκιο της προεξόφλησης προκειμένου να «συναντήσει» την ταμειακή υποχρέωση καταγράφοντας χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα (έξοδο-έσοδο). Η υιοθέτηση επομένως των ΔΛΠ θα επιφέρει και την αυτοτέλεια των χρήσεων, βάζοντας «νυστέρι» στις κρατικές ευνοϊκές παρεμβάσεις που βίωσε η εγχώρια επιχειρηματική σκηνή, με αποφάσεις όπως η σταδιακή απόσβεση ζημιών από αρνητικές διαφορές αποτίμησης χρεογράφων σε επόμενες χρήσης κ.ά. Τα κέρδη ή οι ζημιές από επενδύσεις σε χρεόγραφα και οι συναλλαγματικές διαφορές προβλέπεται ότι θα προστίθενται ή θα αφαιρούνται από τα αποτελέσματα χρήσης.

Επίσης με την υιοθέτηση των ΔΛΠ αναμένεται να **αντιμετωπιστεί η αυθαίρετη πολλές φορές κεφαλαιοποίηση εξόδων που θα έπρεπε να βαρύνουν τα αποτελέσματα**. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα των εξόδων πολυετούς απόσβεσης & των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης. Με βάση την Ελληνική Νομοθεσία οι συγκεκριμένες κατηγορίες δαπανών καταχωρούνται στον Ισολογισμό και όχι στα αποτελέσματα και αποσβένονται είτε άμεσα είτε σε πέντε χρόνια. Τα Δ.Λ.Π. θέτουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις προκειμένου αυτές οι δαπάνες να πληρούν τα κριτήρια για την καταχώρησή τους στον Ισολογισμό. Για παράδειγμα οι δαπάνες έρευνας δεν καταχωρούνται σαν άυλο περιουσιακό στοιχείο ποτέ ενώ δαπάνες αναπτύξεως καταχωρούνται μόνο αν η επιχείρηση μπορεί να αποδείξει:

- Την τεχνική δυνατότητα ολοκλήρωσης του άυλου περιουσιακού στοιχείου, ούτως ώστε να είναι διαθέσιμο προς χρήση ή πώληση
- Την πρόθεσή της να ολοκληρώσει το άυλο περιουσιακό στοιχείο και να χρησιμοποιήσει ή να πωλήσει αυτό
- Πως το άυλο περιουσιακό στοιχείο θα δημιουργήσει πιθανά μελλοντικά οικονομικά οφέλη. Μεταξύ άλλων πραγμάτων η επιχείρηση πρέπει να αποδείξει την ύπαρξη αγοράς για το προϊόν του άυλου περιουσιακού στοιχείου ή για το ίδιο το άυλο περιουσιακό στοιχείο αν πρόκειται να χρησιμοποιείται εσωτερικώς.
- Τη διαθεσιμότητα των κατάλληλων τεχνικών, οικονομικών και άλλων πόρων για να ολοκληρώσει την ανάπτυξη και να χρησιμοποιήσει ή να πωλήσει το άυλο περιουσιακό στοιχείο.
- Την ικανότητά της να αποτιμά αξιόπιστα τις αποδοτέες δαπάνες στο άυλο περιουσιακό στοιχείο κατά τη διάρκεια της αναπτύξεώς του.

Όσον αφορά τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης, παρόλο που θα αποφέρουν μελλοντικά οφέλη, δεν οδηγούν στην απόκτηση ή δημιουργία κανενός άυλου ή άλλου παγίου στοιχείου του ενεργητικού, το οποίο να ικανοποιεί τα κριτήρια αναγνώρισης, και επομένως θα πρέπει να εμφανίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.

10. ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΤΙΚΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ

Στα ΔΛΠ βασικές έννοιες όπως η αρχή της «συνέχειας» (**going concern**) αποκτούν **μεγαλύτερο εύρος εφαρμογής**. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι προβλέπεται (με βάση τα ΔΛΠ) πολλά στοιχεία του πάγιου ενεργητικού να αποτιμώνται ως χωριστές επενδύσεις με εφαρμογή της μεθόδου των προεξοφλημένων ταμειακών ροών.

Τα ΔΛΠ στηρίζονται σε έννοιες όπως η **αποτίμηση των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων στην παρούσα αξία, η χρήση του προεξοφλητικού επιτοκίου για το διαχωρισμό εσόδων σε έσοδα από πώληση και έσοδα από τόκους, η εκπόνηση αναλογιστικών μελετών**, αρχές δηλαδή που αυξάνουν την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων και διευκολύνουν τη λήψη αποφάσεων εκ μέρους επενδυτών και πιστωτών (**shareholder-oriented accounting model**). Όπως έχουμε αναφέρει και σε προηγούμενη ενότητα η αποτίμηση των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων μπορεί να γίνει και στην παρούσα προεξοφλημένη αξία των μελλοντικών καθαρών ταμειακών εισροών που το στοιχείο αναμένεται να δημιουργήσει κατά τη συνήθη λειτουργική πορεία της επιχείρησης. Δηλαδή στο σημείο αυτό υπεισέρχεται η έννοια της προεξόφλησης που είναι μια λογική μέθοδος

προσδιορισμού της τρέχουσας αξίας στα πλαίσια της παραδοχής της αυτοτέλειας των χρήσεων αλλά και της συνέχειας της επιχείρησης. Σε ορισμένα πρότυπα όπως το Δ.Λ.Π. 36 «Απομείωση Αξίας Περιουσιακών Στοιχείων» η εφαρμογή της παρούσας αξίας είναι ντετερμινιστική που σημαίνει προσδιορισμό των πλέον πιθανών ταμειακών ροών και προεξόφληση αυτών μ' ένα απλό προεξοφλητικό επιτόκιο που αντανακλά τους ιδιαίτερους κινδύνους που ενυπάρχουν στο προς εξέταση περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση. Με το τρόπο αυτό προσδιορίζεται η Αξία Χρήσεως (Value in Use), ενός περιουσιακού στοιχείου, όπως, για παράδειγμα, ενός Παγίου. Ωστόσο σε άλλα πρότυπα όπως στο 37 «Προβλέψεις Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενες Απαιτήσεις» και 32 και 39 «Περί Χρηματοπιστωτικών Μέσων» η παραδοσιακή λογιστική κάνει ένα βήμα παραπέρα προσδιορίζοντας την «Αναμενόμενη Παρούσα Αξία» (Expected Present Value), που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα του αριθμητικού μέσου όρου των παρουσών αξιών, όπως αυτές προκύπτουν μέσα από διαφορετικά σενάρια, με την εφαρμογή μιας σειράς προεξοφλητικών επιτοκίων για κάθε σενάριο. Βέβαια η στοχαστική αυτή προσέγγιση της παρούσας αξίας προϋποθέτει την καθιέρωση εκτιμητικών μοντέλων που χρησιμοποιούν πολύπλοκα μαθηματικά.

Με το τρόπο αυτό αντιμετωπίζεται μια από τις βασικές αδυναμίες των λογιστικών καταστάσεων που είναι η παροχή πληροφοριών για γεγονότα του παρελθόντος. Ωστόσο ο βασικός σκοπός της λογιστικής πρέπει να είναι η συνεισφορά της στον υπολογισμό των μελλοντικών ταμειακών ροών. Η λογιστική θα έπρεπε να είναι σε θέση να δίνει πληροφορίες για το μέλλον της επιχείρησης, δηλαδή να πραγματοποιεί προβλέψεις που να λειτουργούν συμπληρωματικά με τον ισολογισμό και να υπόκεινται σε έλεγχο με βάση προδιαγραφές της ελεγκτικής.

Η χρήση της παρούσας αξίας ως εργαλείο αποτίμησης συναντάται και στον τρόπο χειρισμού των εσόδων. Αναλυτικότερα, στην περίπτωση πωλήσεων, όταν η είσπραξη του αντιτίμου της πώλησης αναβάλλεται πέρα από τα συνήθη χρονικά όρια (είτε αυτή δίνεται άτοκα είτε με επιτόκιο χαμηλότερο του επιτοκίου της αγοράς) τότε ως έσοδο αναγνωρίζεται όχι η ονομαστική αξία του αντιτίμου, αλλά η εύλογη η οποία προκύπτει με προεξόφληση των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εισροών χρησιμοποιώντας ένα τεκμαρτό επιτόκιο (ισχύον επιτόκιο για παρόμοια πιστωτικά αξιόγραφα ή το επιτόκιο που προεξοφλεί την ονομαστική αξία του πιστωτικού αξιόγραφου στην τρέχουσα τιμή πώλησης με μετρητά). Η διαφορά μεταξύ του ονομαστικού και του εύλογου αντιτίμου θεωρείται έσοδο από τόκους, λογιζόμενο στη χρήση που καθίσταται δεδουλευμένο. Η μη συμμόρφωση με τον σχολιαζόμενο λογιστικό χειρισμό έχει ως αποτέλεσμα την αλλοίωση των μικτών αλλά και των

καθαρών αποτελεσμάτων για τις περιπτώσεις πωλήσεων που εκτείνονται πέρα των συνηθισμένων πιστωτικών ορίων.

11. ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων ενισχύεται με μεθόδους όπως η εκπόνηση αναλογιστικών μελετών για την εκτίμηση υποχρεώσεων που αναφέρονται σε παροχές μετά την λήξη της απασχόλησης (αποζημίωση λόγω εξόδου από την υπηρεσία). Αντίθετα η ελληνική νομοθεσία ορίζει ως νομικά επαρκή και αποδεκτό το σχηματισμό πρόβλεψης που ισούται με το 40% της συνολικής υποχρέωσης που προκύπτει από τις διατάξεις του Ν. 2112/1920 ο οποίος προβλέπει τον τρόπο υπολογισμού των αποζημιώσεων προς το προσωπικό λόγω απόλυσης ή συνταξιοδότησης. Επιπλέον, η ελληνική νομοθεσία δεν απαιτεί από μεγάλες επιχειρήσεις (π.χ. τράπεζες) οι οποίες διατηρούν δικούς τους φορείς (Ταμεία) διαχείρισης των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών να αναγνωρίζουν στις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις τις υποχρεώσεις για τις καθορισμένες παροχές που έχουν υποσχεθεί στους εργαζομένους. Επομένως, μία άμεση συνέπεια της εφαρμογής των ΔΛΠ (πρότυπο αριθμός 19) είναι η αναγνώριση πρόσθετων υποχρεώσεων για τις επιχειρήσεις οι οποίες έχουν προγράμματα καθορισμένων παροχών μετά την απασχόληση.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας χρησιμοποιούμε την ορολογία ΔΛΠ ως συνώνυμο του όρου Δ.Π.Χ.Π προκειμένου να αναφερθούμε στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (IAS) τα οποία εκδόθηκαν από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (I.A.S.C.) καθώς και στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (IFRS) τα οποία εκδόθηκαν από το Σώμα Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) που αποτελεί διάδοχο της IASC.

2. Η ελληνική πολιτεία, στο πλαίσιο του νομοθετικού πλαισίου για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας που ψηφίστηκε από τη Βουλή το 2002 (Ν.2992/20.3.2002), είχε εξαγγείλει πρόωρη σε σχέση με τα άλλα κράτη-μέλη της ευρωπαϊκής κοινότητας, υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Συγκεκριμένα, η νομοθετική αυτή ρύθμιση προέβλεπε ότι κατά την κατάρτιση των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων για τις διαχειριστικές χρήσεις που λήγουν μετά την 31η Δεκεμβρίου 2002, θα εφαρμόζονταν υποχρεωτικά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα από όλες τις εισηγμένες στο ΧΑΑ εταιρείες.

3. Μετά την αναθεώρηση του ΔΛΠ αρ. 1 (1998) ορίζεται ότι οι οικονομικές καταστάσεις δε χαρακτηρίζονται ως συμμορφούμενες με τα Δ.Π.Χ.Π. παρά μόνο όταν συμμορφώνονται με όλα τα πρότυπα και όλες τις Διερμηνείες.

4. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ο λογιστικός χειρισμός που προβλέπεται από την Ελληνική Φορολογική Νομοθεσία για την αποτίμηση των χρεογράφων.

5. Τα πρότυπα επιτρέπουν την κεφαλαιοποίηση δαπανών οι οποίες πραγματοποιήθηκαν για την απόκτηση άυλων περιουσιακών στοιχείων τα οποία συγκεντρώνουν τα εξής χαρακτηριστικά: α) Αναγνωρισιμότητα, β) Η επιχείρηση έχει τον έλεγχό τους, γ) Αναμένονται οικονομικά οφέλη από την εκμετάλλευσή τους, δ) Το κόστος τους μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα.

6. Οι επιχειρήσεις έχουν ουσιαστικά δύο επιλογές αναπροσαρμογής των γηπέδων και κτιρίων τους :

- Να αναπροσαρμόσουν τα ανωτέρω πάγια σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2065/1992 που ορίζει υποχρεωτικά από το έτος 1992 και μετά την ανά τετραετή αναπροσαρμογή τους. Η υπεραξία η οποία θα προκύψει θα φορολογηθεί για τα μεν οικόπεδα με συντελεστή 5% για τα δε κτίρια με συντελεστή 8%.
- Να αναπροσαρμόσουν τα πάγια τους σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3229/1992, στην εύλογη αξία, η οποία προσδιορίζεται σύμφωνα με τα

Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που θεσμοθετήθηκαν με το άρθρο 1 του ν.2992/2002 (ΦΕΚ 54 Α) και το άρθρο 21 του ν.3148/2003 (ΦΕΚ 136 Α) και ειδικότερα με βάση τα προβλεπόμενα από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 16, το οποίο υιοθετήθηκε από τον υπ' αριθμ. 1725/2003 Κανονισμό της Επιτροπής (ΕΚ) 29.9.2003 με βάση τον Κανονισμό ΕΚ υπ' αριθμ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η υπεραξία η οποία θα προκύψει θα φορολογηθεί για τα μεν οικόπεδα με συντελεστή 2% για τα δε κτίρια με συντελεστή αρχικά 2% ενώ εάν το πλεόνασμα ανατίμησης κεφαλαιοποιηθεί θα φορολογηθεί με συντελεστή 8%. Εάν οι επιχειρήσεις επιλέξουν να αναπροσαρμόσουν τα πάγια τους στις 31.12.2004 σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3229/1992, τότε είναι ευνόητο ότι δεν θα προχωρήσουν σε αναπροσαρμογή των διατάξεων του Ν. 2065/1992.

7. Ο λογαριασμός «Διαθέσιμα Προς Πώληση Περιουσιακά Στοιχεία» λόγω της μικρής συχνότητας εμφάνισης του στο δείγμα των εταιρειών (δύο παρατηρήσεις) έχει συγχωνευτεί στο λογαριασμό «Επενδύσεις σε λοιπές επιχειρήσεις».

8. Για τις προσαρμογές στους λογαριασμούς αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις δεν ήταν δυνατόν να υπολογιστούν ποσοστά μεταβολής καθώς τα κονδύλια αυτά υπολογίστηκαν για πρώτη φορά με βάση τα ΔΛΠ.

9. Η υπεραξία η οποία θα προκύψει από την αναπροσαρμογή των οικοπέδων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3229/1992, στην εύλογη αξία, η οποία προσδιορίζεται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα θα φορολογηθεί με συντελεστή 2%. Σε περίπτωση κεφαλαιοποίησης του ποσού της υπεραξίας, το οποίο προκύπτει αποκλειστικά από την αναπροσαρμογή της αξίας των εδαφικών εκτάσεων, δεν υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ίδιου νόμου το ποσό της υπεραξίας που θα προκύψει από την αναπροσαρμογή της αναπόσβεστης αξίας των κτηρίων και των εγκαταστάσεων κτιρίων, σε περίπτωση κεφαλαιοποίησής του, φορολογείται αυτοτελώς με συντελεστή οκτώ τοις εκατό (8%) στο όνομα του νομικού προσώπου, εξαντλούμενης για το ποσό της κεφαλαιοποίησης κάθε φορολογικής υποχρέωσης του νομικού προσώπου και των μετόχων αυτού. Ο φόρος αυτός αποδίδεται εφάπαξ με την υποβολή δήλωσης του άρθρου 107 του ν. 2238/1994 μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του επόμενου μήνα από την έγκριση του ισολογισμού από τη Γενική Συνέλευση και δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχειρήσεως για τον υπολογισμό των φορολογητέων εσόδων της. Σε περίπτωση μη κεφαλαιοποίησης της υπεραξίας αναπροσαρμογής οι υπολογιζόμενες αποσβέσεις που αναλογούν επί του μέρους που υπερβαίνει την αξία που προκύπτει με βάση τις διατάξεις του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων δεν εκπίπτουν

από τα ακαθάριστα έσοδα για τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος. Αντίθετα εκπίπτουν οι υπολογιζόμενες αποσβέσεις που αναλογούν επί του μέρους της υπεραξίας αναπροσαρμογής που κεφαλαιοποιήθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

10. Ως ανακτήσιμο ποσό ορίζεται η παρούσα αξία των μελλοντικών ρών του στοιχείου του ενεργητικού, η οποία υπολογίζεται με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο.

11. Ορισμένες εταιρείες του δείγματος εναρμονιζόμενες με τις φορολογικές διατάξεις μετέφεραν την ζημιά που προέκυψε από την αποτίμηση των χρεογράφων στην κλειόμενη χρήση και σε προηγούμενες χρήσεις απευθείας σε ειδικό χρεωστικό αποθεματικό, το οποίο εμφανίζεται αφαιρετικά του τακτικού αποθεματικού, και όχι στα αποτελέσματα της χρήσης, όπως ορίζεται από τον ΚΝ 2190/1920 και τα Δ.Λ.Π. Στο αποθεματικό "Διαφορά από αναπροσαρμογή αξίας μετοχών" εμφανίζεται σωρευτικά χρεωστικό υπόλοιπο το οποίο σύμφωνα με τα ΔΛΠ θα πρέπει να αντιλογιστεί.

12. Περιλαμβάνει την αξία των πρώτων και βοηθητικών υλών, υλικών και ειδών συσκευασίας και άλλων αγαθών που αναλώθηκαν στην παραγωγή. Επίσης περιλαμβάνει τη μεταφερόμενη στην παραγωγή αξία των μηχανημάτων, εγκαταστάσεων, κτιρίων κ.λ.π., μέσω των αποσβέσεων, τις δαπάνες για την πληρωμή της εργασίας, τα κονδύλια για τις κοινωνικές ασφαλίσσεις και τα βιομηχανικά έξοδα. Γενικά συγκεντρώνει το σύνολο των οικονομικών θυσιών που είναι απαραίτητες για την παραγωγή μιας μονάδας ενός οικονομικού αγαθού

13. Σύμφωνα με τα ΔΛΠ τα έξοδα για την απόκτηση ακινητοποιήσεων και συμμετοχών δεν πρέπει να κεφαλαιοποιούνται αλλά να μεταφέρονται στα αποτελέσματα ή να βαρύνουν το κόστος κτήσης, των ακινητοποιήσεων και συμμετοχών για την απόκτηση των οποίων πραγματοποιήθηκαν.

14. Για τις προσαρμογές στον λογαριασμό «άλλα λειτουργικά έξοδα» δεν ήταν δυνατόν να υπολογιστούν ποσοστά μεταβολής καθώς το κονδύλι αυτό έχει μηδενική αξία με βάση τα ΕΛΠ.

15. Για τις παραπάνω προσθήκες στον λογαριασμό 16 του ΕΓΛΣ είχαν υπολογιστεί αποσβέσεις οι οποίες σύμφωνα με τα ΔΛΠ θα αντιλογιστούν μειώνοντας έτσι τα αλλά λειτουργικά έξοδα & τα έξοδα διοίκησης (και αυξάνοντας έτσι το αποτέλεσμα της χρήσης).

ΣΧΕΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Νικόλαος Πρωτοψάλτης, Παναγιώτης Βρουστούρης – “Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Διερμηνείες :Πρακτική ανάλυση και Ερμηνεία με λογιστικά παραδείγματα εφαρμογής”

Π. Βρουστούρης, Α.Πρωτοψάλτης, «Εφαρμογή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων» Εκδόσεις ΣΟΕΛ 2002

Παναγιώτης Βρουστούρης, «Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π», Λογιστής, τεύχος Οκτώβριου 2002

IASB Staff – “International Accounting Standards Explained”

David Alexander, Simon Archer – “International Accounting Standard”

Deloitte & Touche – “International Accounting Standards”

Andersen, BDO, Deloitte & Touche Tohmantsu, Ernst & Young, Grant Thornton, KPMG, Pricewaterhouse Coopers – GAAP 2001: “Survey of National Accounting Rules Benchmarked against International Accounting Standards”

International Accounting Standard Board (IASB) – “International Accounting Standards 2002”

International Accounting Standard Committee – “Official Website: www.iasc.uk.org”

B.J Epstein, Abbas Ali Mirza - IAS 2002: “Interpretation and application of International Accounting Standard I.A.S.”

Pricewaterhouse Coopers – Understanding IAS

Παναγιώτης Βρουστούρης, «Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στα πλαίσια του Ν.2190/1920 και των ΔΛΠ», Λογιστής, τεύχος Ιουνίου 2002

Γιάννη Λ. Φίλου, «Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα και οι κύριες διαφορές τους από την ελληνική νομοθεσία», Λογιστής, τεύχος Απριλίου 2001

Γιάννη Λ. Φίλου, «Ανάλυση των κατά ΔΛΠ οικονομικών καταστάσεων», Λογιστής, Ιούνιος 2002

Hennie Van Greuning, Marius Koen – “International Accounting Standards: A Practical Guide”

Απ. Αποστόλου - Συγκρισιμότητα λογιστικών πληροφοριών κατά την φάση μετάβασης στα ΔΠΧΠ (IFRS)

**ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ:
«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ»**

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (N=ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ)

ΔΕΙΓΜΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

ΕΤΟΣ	2000	2001 (ΕΞΑΜΗΝΟ)	2002	2003	2004 (ΕΞΑΜΗΝΟ)	ΣΥΝΟΛΟ
N	1	1	10	14	2	28

ΔΕΙΓΜΑ Κ.Α.Χ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

ΕΤΟΣ	2002	2003	2004 (ΕΞΑΜΗΝΟ)	ΣΥΝΟΛΟ
N	2	5	3	10

ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ (ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΣΤΟ Χ.Α)	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΟΡΥΚΤΑ ΤΣΙΜΕΝΤΑ	3	3	6
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ	2	4	6
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	1		1
ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ	1		1
ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ	1	1	2
ΣΥΝΟΛΟ	8	8	16

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΠΙΝΑΚΑΣ 4